

EESTI STATISTIKA

KUUKIRI

RECUEIL MENSUEL

DU

BUREAU CENTRAL DE STATISTIQUE DE L'ESTONIE

1938

M Ä R T S

SISU:

Palgaliste varanduslik seisund.

Riigi- ja omavalitsusteenijate haiguskindlustus.

Kalandus 1937. a.

Väljaränd 1937. a.

Lastekaitse ja hoolekanne 1936/37. a.

Sündimus, suremus, abiellumus ja rahvastiku arv
1937. a.

Alatised tabelid.

Nr. 196(3)

TALLINN

Nr. 196(3)

RIIGI STATISTIKA KESKBÜROO
BUREAU CENTRAL DE STATISTIQUE DE L'ESTONIE

SISUKORD

TABLE DES MATIÈRES

	Lk.		Page
Palgaliste varanduslik seisund — H. Reiman	113—117	<i>Biens des salariés</i>	113—117
Kalandus 1937. a. — P. Kind	118—128	<i>Pêches en 1937</i>	118—128
Riigi- ja omavalitsusteenijate haiguskindlus- tus — K. Raid	129—134	<i>Assurance-maladie des employés de l'État et des administrations autonomes</i>	129—134
Väljaränd 1937. a. — A. Tomberg	135—138	<i>Émigration en 1937</i>	135—138
Lastekaitse ja hoolekanne 1936/37. a. — A. Tuisk	139—146	<i>Protection de l'enfance et assistance publique en 1936/37</i>	139—146
Sündimus, suremus, abiellumus ja rahvastiku- arv 1937. a.	147	<i>Natalité, mortalité, mariages et nombre de la population en 1937</i>	147

ALATISED TABELID — TABLEAUX PERMANENTS

(Standard- numerat- sioon)		(Numération permanente)	
Tab. 1. Väliskaubandus jaanuaris	148	Tab. 1. Commerce extérieur en janvier	148
" 2. Väliskaubandus muude riikidega jaanuaris	150	" 2. Commerce extér. avec les autres pays en janvier	150
" 3. Väliskaubanduse tähtsamad alned jaanuaris	150	" 3. Commerce extér. des princip. articles en janvier	150
" 6. Piiritraamonomopoli detsembris ja jaanuaris	107*	" 6. Ventes d'alcool en décembre et janvier	107*
" 7. Tallinna sadama tegevus veebruaris	154	" 7. Chemins de fer en janvier	153
" 8. Eesti Panga kriisid 28. II 38	154	" 7. Mouvement du port de Tallinn en février	154
" 10. Era- ja ühispankade kriisid 1. XII 37	55*	" 8. Bilans de la Banque d'Estonie le 28. II 38	154
" 11. Üksikute pankade äriseltsi summad 1. XII 37	55*	" 10. Situat. financ. des banques au 1. XII 37	55*
" 13. Valuuta hinnad Tallinna börsil veebruaris	180	" 11. Bilans des princip. banques au 1. XII 37	55*
" 14. Vabariigi piiridest ülesõitnud jaanuaris ja veebruaris	156	" 13. Cours du change à Tallinn en février	160
" 15. Linnade rahvastik veebruaris	155	" 14. Nombre des personnes ayant passé les confins de la République en janvier et février	155
" 16. Lääkvel olev raha	60*	" 15. Mouv. de la populat. dans les villes en février	155
" 18. Pankadevahelise arvokoja tegevus	60*	" 16. Circulation fiduciaire	60*
" 19. Protestitud vekslid	60*	" 18. Mouvement de la chambre de compensation	60*
" Kapitali emissioonid	60*	" 19. Effets protestés	60*
" Tööstustoodang	60*	" Emissions des capitaux	60*
" Loomataundid	60*	" Production de quelques industries	60*
" Tapamajade tegevus	60*	" Épizooties	60*
" 24. Suurmüügihinnad veebruaris	150	" Fonctionnement des abattoirs	60*
" 25. Toiduainete maksumus kalorilise sisalduse järgi	157	" 24. Prix de gros en décembre et février	156
" 26. Turuhinnad veebruaris	158	" 25. Coût de denrées alimentaires à la base de leur valeur nutritive	157
" 27. Elatusmaksumisindeksid	157	" 26. Prix de détail en février	158
" 28. Suurmüügiindeksid	157	" 27. Nombres-indices du coût de la vie	157
" 29. Töösturg veebruaris	160	" 28. Nombres-indices de prix de gros	157
" 30. Tööstusettevõtted ja töölohu 1. veebruariks	150	" 29. Marchés du travail en février	160
" 33. Nakkushaigused novembris ja detsembris	112*	" 30. Entreprises industrielles et leur main-d'oeuvre au 1. fév.	159
" Abiellumus, sündimus ja suremus	160	" 33. Maladies contagieuses en novembre et décembre	112*
		" Mariages, naissances et décès	160

Alatiste tabelite koostamisviis vt. nr. 182(1) — 1937, lk. 33.

*) Viimased andmed limunud eelmistes kuukirjades.
Par * sont désignés les tableaux parus dans les NN précédents.

PALGALISTE VARANDUSLIK SEISUND.

BIENS des SALARIÉS.

(d'APRÈS les DONNÉES de l'ENQUÊTE BUDGETAIRE).

Siis: 1. Varandused leibkonnaliikide järgi, lk. 114. 2. Varandused leibkondade elukoha järgi, lk. 114. 3. Varandused leibkondade suuruse järgi, lk. 115. 4. Varandused teenistuse suuruse järgi, lk. 116. 5. Leibkondade võlad, lk. 116. 6. Põllutööliste varandused, lk. 117.

Teosiloleva büdžetiurimuse nõuete kohaselt koostati kõigi vaatluselevõetavate palgateenijate leibkondade varanduste kohta inventuurid seisuga 1. IV 1937. Kuna inventuuride koostamine teostati kindlate juhiste kohaselt büdžetiurimuse instruktorige kaasabil, siis need peaksid andma täieliku ja üksikasjalise ülevaate iga leibkonna varanduse ja võlgade koostisest ja suurusest ning kokkuvõttena ülevaate palgateenijate varanduslikust seisundist.

Büdžetiurimuse otstarbeks on nähtud ette vaid osaline inventuuride kasustamine — tarbimisvara amortisatsioonikulude arvestamiseks ja toidu- ning kütteainete tagavarade kontrolliks uurimuse algul ja lõpul. Uuritud leibkondade varanduste ja võlgade vaatlus kogu ulatuses aga moodustab omaette ülesande, mida on püütud lahendada järgnevas.

Seejuures on kasustatud kõiki inventuure, mis koostati büdžetiurimuse algul, kuigi osa leibkondi hiljem uurimuse kestes langes välja; seepärast koostatav ülevaade hõlmab suurema arvu ja pisut teises

koostises leibkondi, kui hiljem teostatav büdžetite kokkuvõte. Nii ei saa toodavaid andmeid samastada hiljem avaldatavate büdžetiurimuse tulemustega, kuigi teatav side nende vahel ei pundu.

Varanduste ja võlgade käsitlusel on võetud vaatlusele üldse 629 leibkonda, neist 295 töölisleibkonda, 190 riigi- ja omavalitsusametniku leibkonda, 42 tööst- ja kaubandusametniku ja teenija leibk., 24 käsitöölisleibk. ning lõpuks 78 põllutöölisleibkonda. Kuna viimased moodustavad omaette uurimisrühma maal erinevais tingimustes elavate leibkondadena, on neid käsitletud eraldi. Teised 551 leibk. on käsitletud koos ja on pärit: Tallinnast 287 leibk., Tartust 106 leibk., Narvast 53 leibk., Pärnust 46 leibk., muist linnust 9 leibk., põlevkivikaevanduste piirkonnast 15 leibk. ning maalt mitmesugustest kohtadest 35 leibk. Kuna leibkondade valikut on püütud teostada võimalikult esinduslikult nii tööharude kui teenistuse suuruselt, siis, vaatamata piiratud arvule, toodud andmeid võib lugeda eesti palgateenijate majanduslikku seisukorda küllalt iseloomustavaks.

Varanduse suurus ja koostis leibkonnaliikide järgi — Valeur et composition des biens d'après les groupes du ménage.

1.	Keskmiselt leibkonna kohta kr Moyenne par ménage en kr					%				
	Tuulised	Riigi- ja omaval- amekn.	Tööst- ja kaub- ametnikud ja teenijad	Käsitöölised	Kokku	Ouvriers	Employés d'État et de commune	Employés d'industrie et de commerce	Artisans	Total
Kapitalid — Capitaux	72	272	111	113	146	5,6	8,0	4,5	5,4	6,9
Väärisesemed — Objets de valeur	33	134	77	53	75	2,9	4,0	3,2	2,5	3,5
Kinnisvarad — Immeubles	177	804	333	394	415	13,7	23,7	13,6	18,7	19,4
Mööbel — Ameublement	159	307	310	189	254	12,3	11,7	12,7	9,0	11,0
Korterivarustus peale mööblil — Autre mobilier	205	478	307	240	313	15,9	14,1	15,0	11,8	14,7
Majapidamisriistad — Ustensiles de ménage	66	149	128	72	99	5,0	4,4	5,2	3,4	4,6
Trükitooted — Imprimés	24	207	160	36	98	1,9	6,1	6,6	1,7	4,6
Sporti- ja tervishoiuvahendid — Moyens de sport et d'hygiène	32	60	61	28	43	2,5	1,8	2,5	1,3	2,0
Töö- ja ametiristad ja materj., kinnisvara kasutam., looma- ja aiapid. vahendid — Outils, ustensiles pour manutention et de jardinage etc.	20	42	48	430	52	2,2	1,2	2,0	20,5	2,4
Loomad — Bétail	1	7	21	19	5	0,1	0,2	0,9	0,9	0,2
Biletus ja jalanõud — Vêtements et chaussures	350	573	580	376	446	27,2	16,9	23,7	17,9	20,9
Pesu — Linge	123	238	210	117	169	9,6	7,0	8,6	5,6	7,9
Kütte- ja valgustusainete tagavarad — Matières pour le chauffage et l'éclairage	6	11	14	11	9	0,5	0,3	0,6	0,5	0,4
Toiduainete tagavarad — Provisions	8	18	23	17	13	0,6	0,6	0,9	0,8	0,6
Kokku — Total	1 289	3 390	2 443	2 104	2 137	100	100	100	100	100
Leibkondade arv — Nombre des ménages	205	190	42	24	551	—	—	—	—	—

1. Varandused leibkonnaliikide järgi.

Biens d'après les groupes de ménage.

Inventuuride koostamisel ositati iga leibkonna varandus tab. 1 näidatud 14 inventuurirühma. Seejuures arvestati: 1) kapitalidena — rahatagavarad büdžeti-uurimise alguseks, olgu kodus või pangas ehk laenuks antuina või väärtpabereisse mahutatuna (viimast esineb harva, peamiselt ametnikel). 2) Väärisesemena — väärismetallist ja -kividest ehted, kuld tasku- ja käekellad ning muud sarnased esemed; 3) kinnisvaradena — peamiselt majad, talud, ehituskruunid jne.; 4) mööblina — tavaliselt mööblina käsitletavad korterisisustuse esemed; 5) korterivarustusena aga — kõik muu korterisisustus peale mööbli, nagu elektriarmatuurid, raadio-aparaadid, muusikariistad, maalid, skulptuurid, vaibad, padjad ja madratsid, eesriided, vaasid, kellad, kohvrid, toallilled jne.; 6) majapidamisriistadena — köögi-, laua-, pesu-, puhastuse- ja muud majapidamise ja korteri korrashoiu riistad; 7) trükitooteina — raamatud, ajakirjad, noodid, albumid, margikogud jne.; 8) spordi- ja tervishoiuvahendena — fotoaparaadid, jalgrattad, suusad, uisud, kelgid ja muud spordiriistad ning tervishoiu- ja hügieenivahendid; 9) töö- ja ametiriistadena ja -materjalidena ning kinnisvara, looma- ja aiapidamisvahendena — kõik mitte tarbimise vaid tulutaotluse otstarbeks kasutatavad vahendid ja esemed; 10) loomadena — kõik tulutaotluseks ja lõbuks peetavad loomad; 11) riietusena ja jalanõudena — kõik leibkonna riidevarustus peale pesu ja jalanõude; 12) pesuna — ihu-, voodi-, laua-, köögi- ja muu pesu; 13) kütte- ja valgustusainena — kõik kütte- ja valgustusainete tagavarad; 14) toiduainena — kõik toidutagavarad ja tarvitamata valmistoidud.

Nimetatud liikidest varandusi, peale loomade ja kinnisvarade, omasid kõik vaadeldud leibkonnad. Kinnisvaraomajaid leidis: töelistest 15 leibkonda (5,1%), riigi- ja omaval.-teenijaid 37 (12,5%), kaub.-tööstusametn. ja -teenijaid 2 (4,3%), käsitöölisi 4 (1,7%) ja põllutöölisi 10 (10,3%). Need arvud osutavad, et uurimiselused leibkonnad esinevad keskmisest tasemest siiski pisut kõrgemal, nii kui see on nenditav pea kõigi büdžetilliste uuimiste kohta, vaatamata leibkondade valikul silmaspeetud esinduslikust põhimõttest; eriti on see kehtiv põllu- ja käsitöölise kohta.

Ent vaatamata sellele, vaadeldavate leibkondade varandused keskmiselt ei ole suured, eriti puht tarbimisvara (varandus ilma kapitalideta, kinnisvarata ning töö- ja ametiriistadeta), nii kui seda näitavad järgmised arvud (tab. 1): töelistel — üldse 1 289 kr (tarbimisvara 1 011 kr), riigi- ja omavalitsusametnikel — 3 390 kr (2 272), tööstus- ja kaubandusametnikel — 3 390 kr (2 272), tööstus- ja kaubandusametnikel — 3 390 kr (2 272), tööstus- ja kaubandusametnikel — 3 390 kr (2 272), tööstus- ja kaubandusametnikel — 3 390 kr (2 272), tööstus- ja kaubandusametnikel — 3 390 kr (2 272). Nii osutuvad varanduselt kehvemaiks töelised, neile järgnevad käsitöölised, siis tunduvalt suurema varaga tööstus-kaub.-ametnikud ja -teenijad, ning lõpuks riigi- ja omaval.-ametnikud; kuid ka viimaste tarbimisvara ei ole kuigi suur — pisut üle

2 tuh. kr, mis osutab võrdlemisi madalat elatustaset, kui peame silmas tarbimisesemete kvaliteeti ja kehtivaid hindu.

Vaadeldud leibkondade varandustest moodustavad tähtsama osa riietus ja jalanõud 20,9%; eriti töelistel moodustab see osa 27,2%, tööstus- ja kaubandusametnikel 23,7%, riigi- ja omaval.-ametnikel 16,0% ja käsitöölisel 17,9%. Tähtsuselt teisena esinevad kinnisvarad — üldse 19,4%, üksikuis leibkonnaliikides aga vastupidises vahekorras riietuse ja jalanõude osatähtsusele: väiksem töelistel — 13,7%, suurim riigi- ja omaval.-ametnikel — 23,7%. Osatähtsust järgnevad varandusrühmad, korterivarustus ja mööbel, samuti pesu, esinevad leibkonnarihmades ühelaadses vahekorras riietuse ja jalanõudega. Sellest järgneb, et korterisisustus, riietus ja pesu tähtsamate tarbimisevahendena omavad tarbimisvaras keskmiselt seda suuremat osatähtsust, mida väiksem on varanduse koguväärtus. Teistest varanduseliikidest paistavad silma leibkonnarihmade suure erinevusega: kapitalid — suurima osatähtsusega riigi- ja omaval.-ametnikel, trükitooted — suurima osatähtsusega ametnikel, töö- ja ametiriistad — käsitöolistel; kütte- ja toiduainete tagavarad kevadise aja tõttu esinevad kõigis leibkonnarihmades üsna väikeses osatähtsuses. Väärtuselt aga pälvib tähelepanu eriti tagavarade vähesus töelistel, mis osutab nende elamistingimuste piiratusle.

Eriti selgesti ilmneb elatistaseme erinevus üksikute varandusrühmade väärtuse võrdlusel, näiteks töliste ja riigi- ning omaval.-ametnike juures. Võttes töliste varanduse 100, leiame ametnikel rohkem: kapitale 3,8 korda, väärtesemeid 3,5 korda, kinnisvarasid 4,5 korda, mööblit 2,5 k., korterivarustust 2,3 k., majapidamisriistu 2,3 k., trükitooteid 8,6 k., spordi- ja tervishoiuvahendeid 1,9 k., töö- ja ametiriistu 1,4 k., loomi 7,0 k., riietust ja jalanõusid 1,8 k., pesu 1,9 k., kütte- ja valgustusvarasid 1,8 k. ning toiduainete tagavarasid 2,2 korda. Nii võiksime väita, et korteri alal ametniku elatistase ületab tölise oma enam kui kahekordselt, tervishoiu- ja riietuse alal aga väiksemal määral.

2. Varandused leibkondade elukoha järgi.

Biens d'après le domicile des salariés.

Elukoha järgi leiame uuritud leibkondade varanduse suuruses iseloomuliku erinevuse eriti suuremaarvulises töliste rühmas: Tallinna töliste varanduslik seis (1 467 kr) on kõrgem kui mujal, eriti Tartus (998 kr) ja Narvas (387 kr); põlevkivi rajoonis (1 220 kr) ja eriti maal asuvate töliste (4 Ellamaal — turbatööstuses, 1 Jägalas puupapivabrikus, 3 Abjas) varanduse taset (1 719 kr) on mõjutanud küll leibkondade väike arv ja ka maa elutingimused, mis kergemini võimaldavad tarbimises kokkuhoidu ja seega varanduse soetamist. Pealegi on ühel maal asuval leibkonnal kinnisvara, mis mõjustab suuresti keskmist arvu. Ametnike ja eriti käsitöölise juures elukoha erinev mõju varanduse suurusele ei ilmne

nii selgesti — jällegi väiksemate arvude juures üksikute leibkondade erineva teenistuse suurema mõjulepääsmise tagajärjel. Seepärast saabki elukoha järgi varandusrühmade osatähtsust vaadelda vaid suuremarvuliste tööliste ning riigi- ja omaval.-ametnike leibkondade juures.

Töölistel leiame esikohal seisva riietuse ja jalatööde, samuti neile järgneva korterivarustuse ja ka pesu rühma, reeglipäraselt tüsuvana koos varanduse koguväärtuse langusega, nii kui seda näitab selgesti Tartu ja eriti Narva andmete võrdlus Tallinnaga; sama, kuigi mõningate kõikumistega, võib nentida mööbli, majapidamisriistade ja väärisesemete kohta. Seevastu aga kinnisvarade osatähtsus esineb suuremana Tallinnas; põlevkivitööstuse rajoonis ja maal kinnisvara osatähtsuse erakorraliselt suur võrdkaal on tingitud üksikute kinnisvarade mõjust leibkondade väheses arvus.

Riigi- ja omaval.-ametnike varanduse jagunemises sellised reeglipärased erinevused puuduvad, nii kui puuduvad suured erinevused ka varanduse keskmises suuruses, arvatud välja Tallinna ja Tartu leibkonnad, kelle juures seda siiski võib märgata, näit. korterivarustuse ja varanduse osatähtsuse alal.

3. Varandused leibkondade suuruse järgi.

Biens d'après le nombre des membres de ménage.

Paljuütleavam aga on palgaliste varanduse suuruse sõltuvus leibkondade suurusest (tab. 2). Käsitööliste juures, nende väikese arvu tõttu, see ei ilmne; samuti riigi- ja omaval.-ametnike juures ei ole see küllalt selge, sest ühelt poolt nende parem ja peaasi kindel teenistus võimaldab neil tagavarasid

ka töölkäijaid liikmeid. 5- ja 6-liikmelised leibkonnad aga, vaatamata sealgi osaliselt töölkäivatele liikmetele, esinevad juba palju kehvemana. Eriti suuresti erineb nende varanduslik seis vastavas suuruses ametnike leibkondade omast: 6- ja enamliikmeliste rühmas viimased ületavad töölisi 3—4-kordselt. Samuti on erinevus suur üksikult elavate tööliste ja ametnike varanduses, kuna 2—4-liikmelistel on see pisut väiksem, ent siiski küllalt suur, et nentida täiesti erinevat elatistaset, nii kui see ilmneb ka järgnevalt tööliste ja riigi- ja omaval.-ametnike varandusrühmade eritlusel (tab. 3).

Varanduse koostis leibkondade suuruse järgi %.
Composition des biens d'après le nombre des membres de ménage en %.

3.	1-liikmeline	2-liikmeline	3-liikmeline	4-liikmeline	5-liikmeline	6-liikmeline	Kokku	Total
	1 membre	2 membres	3 membres	4 membres	5 membres	6 membres		
a) Töölisel — Ouvriers.								
Kapitalid	8,7	3,4	10,7	3,8	1,1	5,1	5,6	
Väärisesemed	5,4	3,7	2,8	2,9	2,4	2,7	2,9	
Kinnisvarad	—	13,7	13,7	17,8	4,2	—	13,7	
Mööbel	8,5	14,0	12,6	11,3	13,2	12,5	12,3	
Korterivarustus peale mööblil	11,0	15,3	15,1	15,3	19,5	20,5	15,0	
Majapidamisriistad	7,1	5,4	4,8	5,0	5,3	7,0	5,0	
Trükitooted	4,4	2,0	1,7	1,3	2,3	2,5	1,9	
Sporti- ja tervishoiuvahendid	3,7	4,1	2,1	2,1	2,3	0,8	2,5	
Töö- ja ametiriistad ja materj., kinnisv. kasutam., looma- ja aiapidam. vahendid	1,4	1,0	2,5	2,1	4,2	2,5	2,3	
Loomad	0	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	
Riietus ja jalanõud	35,1	26,2	24,4	27,2	33,3	33,0	27,2	
Pesu	12,9	9,4	8,6	9,6	10,8	11,3	9,5	
Kütte- ja valgustussinnete tagavarad	0,6	0,5	0,4	0,4	0,4	1,1	0,5	
Tolduainete tagavarad	1,2	0,8	0,7	0,6	0,4	0,9	0,6	
Kokku	100	100	100	100	100	100	100	
b) Riigi- ja omaval.-ametnikud. Employés d'État et de communes.								
Capitaux	12,9	8,5	8,3	8,2	6,5	5,8	8,0	
Objets de valeur	1,0	4,0	3,6	4,5	4,3	3,8	4,0	
Immeubles	25,4	13,7	20,7	27,3	23,1	13,5	23,7	
Ameublement	10,2	12,3	13,4	10,8	11,3	11,4	11,7	
Autre mobilier	13,0	17,9	14,8	13,1	14,2	12,4	14,1	
Ustensiles de ménage	2,5	4,7	4,7	4,2	5,2	4,2	4,4	
Imprimés	8,3	5,9	5,4	6,2	4,0	9,0	6,1	
Moyens de sport et d'hygiène	1,4	1,9	1,7	1,7	1,9	2,0	1,8	
Outils, ustensiles pour manutention et de jardinage etc.	0,1	0,2	0,5	1,9	0,2	3,5	1,3	
Bétail	—	0,1	0,2	0,1	0,1	1,2	0,2	
Vêtements et chaussures	19,2	17,4	18,5	14,9	17,3	17,8	16,9	
Linge	5,6	7,8	7,5	6,2	7,6	8,2	7,0	
Matières pour le chauffage et l'éclairage	0,2	0,4	0,3	0,3	0,5	0,4	0,3	
Provisions	0,2	0,4	0,4	0,6	0,8	0,8	0,5	
Total	100	100	100	100	100	100	100	

Varandused leibkondade suuruse järgi.
Biens d'après le nombre des membres de ménage.

2.	Keskmiselt leibkonna kohta kr <i>Moyenne par ménage en kr</i>						
	1-liikm.	2-liikm.	3-liikm.	4-liikm.	5-liikm.	6-liikm.	Kokku
Töölisel — Ouvriers	482	1 618	1 384	1 395	999	746	1 289
Riigi- ja omaval.-ametnikud — Employés d'État et de commune	2 019	3 040	3 167	4 039	3 371	3 544	3 390
Tööst.-kaub.-ametn. ja teenijad — Employés d'industrie et de commerce	1 081	1 953	2 097	3 398	2 476	2 458	2 443
Käsitöölised — Artisans	—	3 784	1 522	1 161	2 858	2 416	2 104
Keskmine — Moyenne	1 474	2 179	2 029	2 365	2 018	2 052	2 137
Leibkondade arv — Nombre des ménages	27	72	149	189	69	45	551

soetada palju suuremal määral, kui tööstus- ja kaubandusametnikel ja eriti töölistel. Viimaste juures aga leiame olukorra kõige parema 2-liikmelistel leibkondadel, kus tihti nii mees kui naine töötades hoolitsevad oma heaolu eest. Neist väga palju ei erine ka 3- ja 4-liikmelised leibkonnad, kus osaliselt leidub

Tööliste juures kehvemais üksikute ja suure liikmetearvuga leibkonnas riietuse ja pesu väärtus, kuigi absoluutselt madal (231—330 kr), moodustab siiski kogu varandusest enam kui 44—48% ja koos mööbli ning korterivarustusega koguni 67,6% (üksikuil) kuni 77,3% (6- ja enamliikmelisel). Seevastu 2—4-liikmelisil leibkonnas aga on korterisisustuse ja riietuse osatähtsus tunduvalt madalam ja seda peamiselt soetatud kinnisvarade arvel, kuigi seejuures ei puudu iseloomulikke erinevusi muudestki rühmades. Nii on

suure liikmetearvuga leibkonnis väga madala spordi- ja tervishoiurühma osatähtsuse juures võrdlemise kõrge töö- ja ametiriistade osatähtsus; ka on trükitoodete osatähtsus neis suurem kui 3—4-liikmelis leibkonnis jne.

Ametnikel eelmainitud põhjusil nii suuri erinevusi ei leidu ka leibkondade suuruse järgi. Juba kinnisvara esineb küllalt suure osatähtsusega kõigis suururühmades, koguni üksikute juures. Kuid arvates varanduse suurust ühe perekonnaliikme kohta, leiame siingi suure erinevuse väikeste perekondade kasuks.

Kõrvutades varanduse koguväärtuse leibkondade suururühmade järgi riigi- ja omaval.-ametnikel ja töölisel, leiame järgmised erinevused *kr*:

	Üksikud	2-liikm.	3-liikm.	4-liikm.	5-liikm.	6-liikm.
Ametnikud	2019	1520	1056	1010	674	591
Töölised	482	808	445	349	200	124

Ametnikest esinevad jõukamana üksikud ja leibkonnaliikmete arvu kasvades varanduse suurus ühe liikme kohta langeb suuresti. Töölisel seisavad esikohal 2-liikmelised ja ka 3-liikmeliste varanduslik seis ei jää palju taha üksiku omast. Kuid paljuliikmelistel leidub varandust isiku kohta juba üsna vähe. Tõsi, leibkonna varandus on suures osas jagamatu ühistarvitamise vara, kuid arvestades kõrget isikliku tarbimise osa, nagu riietus, jalanõud ja pesu jne., on varanduse väikese kogusumma juures suurtel leibkondadel ka see väike, näit. 5-liikmelistes leibkondades isiku kohta: töölisel 88 *kr* ja ametnikel 148 *kr*.

4. Varandused teenistuse suuruse järgi.

Biens d'après le revenu des ménages.

alltoodud andmeid (tab. 4). Kuna büdžetiuurimine on veel lõpetamata ja seetõttu puuduvad usaldatavad andmed leibkondade sissetulekutest, ei ole esitatud

Kuigi varanduste suurus leibkondadel on sõltuv vägagi mitmesuguseist tegureist, etenab peasa siiski teenistuse suurus, nii kui see ilmneb

Varanduse suurus teenistuse järgi.
Valeur des biens d'après le revenu.

4.	Teenistus — Revenu			
	Madal- lam Plus bas	Kesk- mine Moyen.	Kõrgem Plus haut	Kokku ¹⁾ Total ¹⁾
	Varandust keskmiselt leibk. kohta <i>kr</i> <i>Bien moyen. par ménage en kr</i>			
Töölised — Ouvriers	1 092	1 285	1 707	1 289
Riigi- ja omaval.-ametnikud <i>Employés d'Etat et de com- mune.</i>	1 528	2 359	4 105	3 390
Tööst.-kaub.-ametn. ja -teeni- jad — <i>Employés d'indus- trie et de commerce</i>	1 007	1 281	3 158	2 448
Käsitöölised — <i>Artisans</i>	2 029	1 838	2 564	2 104
Keskmine — <i>Moyenne</i>	1 248	1 586	3 297	2 137
Leibkondade arv — <i>Nombre des ménages.</i>	138	198	207	551

¹⁾ Ühes teadmata teenistusega leibkondades — *Y compris les ménages dont les revenus sont inconnus.*

tabelis toodud teenistussummasid, vaid on antud ainult liigitus kolme sissetuleku suurusastmesse.

Üldiselt on varanduse kasvamine teenistuse suurenedes ilmne. Kuid kaub.-tööst.-ametnike ja käsitöölise juures, varem mainitud põhjusil, ei ole see nii reeglipärane kui töölisel ja riigi- ning omaval.-ametnikel. Mõlemas viimases leibkondade rühmas aga teenistuse kasvades varandus tõuseb; töölisel vahekorras 1:1,3:1,6, ametnikel 1:1,5:2,7, — seega ametnikel suuremal määral kui töölisel, kahtlemata teenistuse suurema tõusu tõttu. Seepärast on varanduste vahe töölisel ja ametnikel madalama teenistuse juures 1:1,4, kõrgema juures aga juba 1:2,4. Kuna teenistuse rühmitamisel jaotuspiirid on võetud ühtlaselt, siis ka madalamas rühmas töölisel madalam varanduslik seis võib olla tingitud küll selles rühmas ka keskmiselt madalamast teenistusest, kuid siiski suurel määral ametnikel nende kutse iseloomust ja haridusastmest tingitud riide- ja korterivarustusest.

See ilmneb eriti varandusliikide väärtuse summalisel võrdlusel, nii kui eespool tehtud. Nimelt madalamas teenistusrühmas riigi- ja omavalitsus-teenijate varandused ületavad töölise oma järgmiselt: kapitalid 2,9 korda, väärtesemed 1,6 k., kinnisvarad 0,3 k., mööbel 2,0 k., korterivarustus 1,7 k., majapidamisriistad 9,9 k., trükitooted 6,2 k., spordi- ja tervishoiuvahendid 0,9 k., töö- ja ametiriistad 0,03 k., riietus ja jalanõud 1,4 k., pesu 1,5 k., kütte- ja valgustusetagavarad 1,2 k. ning toiduainete tagavarad 1,1 korda.

Eritledes varandusrühmade osatähtsust teenistuse suuruse järgi leiame vähem töölisel, seda enam aga riigi- ja omaval.-ametnikel ühes teenistuse tõusuga pea kõigis tarbimisvarade, — eeskõige aga mööbli ja muu korterivarustuse, majapidamisriistade, riide ja pesu osatähtsuse languse, koos kinnisvarade ja väärtesemete osatähtsuse tõusuga. Summaliselt aga ühes teenistuse tõusuga tõusevad ka eelnimetatud tarbimisvarad.

5. Leibkondade võlad.

Dettes des ménages.

Leibkondade varanduse käsitlus ei oleks täielik, kui me ei arvestaks ka nende võlgnevust (tab. 5). Kuigi võlad keskmiselt ei ole eriti suured ja ei ole ka eristatud võlgasid kinnisvaradele ja tarbimisotstarbeks tehtuid, on siiski oluline nentida, et kõigil vaatlusalustel leibkondadel võlakoormis moodustab nende varandusest ümarguselt 10,0%, töölisel ja tööstus-kaubandusametnikel 7,0%, riigi- ja omaval.-ametnikel pisut rohkem — 11,0%. Summaline võlgade vahe töölisel ja riigi- ja omaval.-am. on 1:3,8. Seejuures pälvib tähelepanu suurim võlgade koormis üksikuil, kuna mitmeliikmelistest leibkondadest see on väikseim 2-liikmelistel; leibkonna suurenedes võlad üldiselt kasvavad, kuigi mitte täiesti reeglipäraselt. Arvates maha võlad, saame kahel suu-

Leibkondade võlad — *Dettes des ménages.*

5.	Keskmiselt ühe leibkonna kohta <i>kr</i> <i>Moyenne par ménage en kr</i>						% varanduse summast <i>% du total du bien</i>							
	Ühase	Leibkonna suurus						Total	Nombre de membres du ménage					
		1-likm.	2-likm.	3-likm.	4-likm.	5-likm.	6-likm.		1 membre	2 membres	3 membres	4 membres	5 membres	6 membres
Töölised — <i>Ouvriers</i>	102	83	87	103	110	98	94	7,0	17,2	5,4	7,7	7,0	9,8	12,0
Riigi- ja omaval.-ametnikud — <i>Employés d'état et de commune</i>	393	264	212	251	636	306	429	11,0	13,1	7,0	7,0	15,7	9,1	12,1
Tööst.-kaub.-ametn. ja -teenijad — <i>Employés d'industrie et de commer.</i>	194	1	83	216	334	121	245	7,9	0,1	4,2	10,3	9,8	4,9	10,0
Käsitöölised — <i>Artisans</i>	210	—	263	86	125	452	216	10,0	—	7,0	5,7	10,8	15,8	8,9
Kokku — Total	214	178	132	161	293	192	243	10,0	12,1	6,1	7,9	12,4	9,5	11,8

renal rühmal, töölistel ja riigi- ning omaval.-ametnikel, leibkondade suuruse järgi järgmised puhtvarandused:

	1-likmel.	2-likm.	3-likm.	4-likm.	5-likm.	6-likm.	Üldse
Töölised . . .	309	1529	1231	1235	901	652	1187
Riigi- ja omaval.-am. . .	1755	2828	2916	3403	3065	3115	2997

Nii kui nähtub toodust, on puhtvarandus riigi- ja omaval.-ametnikel, peale üksikute, võrdlemisi ühtlane kõigis leibkondade suurusrühmis, koguni tõuseb pisut leibkonna suurenedes. Töölistel aga jääb püsima ülal selgunud pilt varanduse madalusest suuris leibkonnis. See tähendab, et suuris leibkonnis leibkonnapea teenistus kulub peamiselt toiduks, kuna riietuse ja eriti muu tarbimisvara soetamise võimalused on väga piiratud, nii kui see tavaliselt ilmneb ka budžeti uurimise kulude andmeis.

6. Põllutöölise varandused.

Biens des ouvriers agricoles.

Põllutöölise juures oli võimalus inventuurilehti koostada üle maa 78 leibkonna kohta. Suurem osa neist on pärit perekonnaga aastatöölise leibkonnilt, väiksem omaste korteris elavalt ja mitmesuguseil põllutööladel tegutsevilt töölisilt. Viimaste seas leidub ka kinnisvaraomanikke 10 leibkonda. Kuna leibkondade valikul oli püütud pidada silmas nende esinduslikkust, peaksid saavutatud andmed olema küllalt iseloomustavad.

Keskmiselt leibkonna kohta 922 *kr* suurusena põllutöölise varandus on palju madalam kui maal elavalt tööstustöölisel. Arvates maha kinnisvara ja kapitalid ning töö- ja ametiriistad, leidub põllutöölisel

tarbimisvara keskmiselt leibkonna kohta vaid 763 *kr* väärtuses, kuna kogu varanduse summa, arvates maha 6,3% võlgasid, moodustab 864 *kr*.

Sõltuvuses leibkonna suuruselt varandused erinevad ka põllutöölisel — suuremail leibkonnil on see väiksem, eriti tarbimisvara, sest kinnisvara osatähtsus tõuseb leibkonna suurenedes. Suuremal arvul esindatud 6- ja enamliikmeliste leibkondade tarbimisvara moodustab keskmiselt vaid 702 *kr*.

Osatähtsusest domineerivad ka põllutöölise varanduses riietus ja jalanõud 26,9%, kuid siiski pisut väiksemal määral kui linnatöölisel, samuti kui pesu 8,0% ja korterivarustus 18,0%, kuna maa elutingimustes on suurem mõningate muude varanduste osatähtsus, eeskätt loomade 8,7%, siis töö- ja ametiriistade ühes looma- ning aiapidamistarbetega 4,2%, kinnisvara 9,5% ning lõpuks kütte- 1,3% ja eriti toiduainete tagavarad 9,7%. Kapitalid moodustavad 3,5%, väärisesemed 1,0%, majapidamisriistad 5,5%, trükitooted 1,2% ja spordi- ning tervishoiuvahendid 1,9%.

Kõik eeltoodud andmed palgaliste varanduse kohta iseloomustavad nende võrdlevat elatistaset siiski vaid sel oletusel, et võimaluste ulatusel varanduse soetamine teostub enamvähem ühtlaselt. Alles koos leibkondade kulude analüüsiga, mida võimaldavad budžeti uurimise andmete lõppkokkuvõtted, saavutamata täpsama aluse elatistase võrdluseks nii leibkonnaliikide kui elukoha, leibkonnasuuruse ja -sissetuleku järgi. Seepärast siintoodud andmete kasutamine võib teostuda vaid teatava reservatsiooniga.

KALANDUS 1937. a.

PÊCHES en 1937.

Sisu: 1. Korrespondentide tegevusest, lk. 118. 2. Merekalatoodang, lk. 118. 3. Sisevetetoodang, lk. 122. 4. Hülgepüük, lk. 124. 5. Kalahinnad randades, lk. 124. 6. Kalatoodangu väärtus, lk. 126. 7. Õnnetused kalastusel, lk. 126. 8. Kalakaubanduse bilans, lk. 128.

1. Korrespondentide tegevusest.

Activité des correspondants.

Kalanduskorrespondente tegevuses möödunud aastal Viru rannas 25, Harju rannas 38, Lääne rannas 32, Saare rannas 70 ja Pärnu rannas 25. Peale selle teatasid mõned Kalanduskoja nõuandjad üksikuist hooajapüügi kalakoguseist mõnelt püügi-paigalt, kus korrespondent puudus. Kuid kalanduskorrespondentide võrk ei ole veel nii täiuslik, et selle andmeid võiks lugeda lõplikkeks. Väike osa saagist, mis maandatud seal, kus korrespondendid puuduvad, jääb arvestusest välja.

Sisevetel on tähtsamaks püügikohtadeks suured järved Peipsi, Pihkva- ja Võrtsjärv. Peale selle annavad Emajõe piirkonnast üksikud korrespondendid teateid. Peipsi ja Pihkvajärve äärseis külades on korrespondente vähe ja neid peab kalandusnõuandjate kaudu sinna leidma, et täpsustada sisevetetoodangu arvutamist.

Tegutsevaist kalanduskorrespondentidest saatsid kõik kuuteated ära Viru rannas 64,0%, Harju 65,8%, Lääne 31,3%, Saare 61,4% ja Pärnu rannas 56,0% ning sisevetel 70,0%. Tegutsevaist kalanduskorrespondentidest saatis osa teateid ära Viru rannas 36,0%, Harju 34,2%, Lääne 68,7%, Saare 38,8% ja Pärnu rannas 44,0% ning sisevetel 30,0%.

2. Merekalatoodang.

Produits de pêches maritimes.

Möödunud 1937. a. oli kalanduse alal üldiselt parem eelmisest, kuid heaks kalastusaastaks ei saa seda siiski pidada, kuna mõne kalaliigi toodang äpardus pea täielikult. Viimase 10 a. jooksul paremaks saagiaastaks osutus 1932 (merekala kogutoodang 243 000 *kv*). Möödunud aastal oli merekala toodang 168 212 *kv*, eelmise aasta 158 129 *kv* vastu, s. o. 6,4% suurem. Viimase 10 a. keskmisega oli möödunud aasta merekalatoodang peagu võrdne.

Talvekuud olid merekalanduses möödunud aastal kehvena toodanguga kui aasta varemalt. Talvekuude toodang on väga tunduvalt merel valitsevaist jääoludest. Rahuldavamalt saaki saadi jaanuaris Harju ja Pärnu rannas, kuna mujal saak osutus väiksemaks kui aasta varemalt. Jaanuaris püüti kogu mererannikul 3 474 *kv* kala eelmise aasta 4 961 *kv*

vastu, s. o. 30,0% vähem. Veebruaris osutus toodang pea võrdseks eelmise aastaga — 2 830 *kv* eelmise aasta 2 565 *kv* vastu. Märtsis püügivõimalused võrreldes eelmise aastaga osutusid tunduvalt paremaiks: 1936. a. märtsis püüti 3 346 *kv* kalu ja 1937. a. 5 467 *kv*, seega 63,4% rohkem. Aprillis püügiolud üldiselt osutuvad juba paremaiks kui märtsis, siis minnakse ka üle kevadisele püügile. Möödunud aasta aprillis tõusis kalatoodang 10 448 *kv*-le, eelmise aasta 10 009 *kv* vastu. Tõhusamaid saake saadi Harju ja Lääne rannas. Mais, mil kalatoodang harilikult kõige suurem, tõusis see 39 242 *kv*-le, eelmise aasta 35 576 *kv* vastu, mis 10,3% suurem eelmisest aastast. Mai toodang on ligikaudu üks neljandik aastastest kogutoodangust. Võrdlemisi suur, võrreldes teiste kuudega, on kalatoodang ka juunis. Möödunud aasta juunis tõusis merekalatoodang 31 423 *kv*-le eelmise aasta 26 642 *kv* vastu, suurenedes 17,9%. Surve lõpukuudel on kalatoodangud harilikult väiksemad kui algul. Juulis langes kalatoodang 12 865 *kv*-le, mis võrreldes eelmise aasta sama kuuga (7 784 *kv*) oli siiski tunduvalt suurem. Augustis oli kalatoodang pisut suurem kui juulis ja tõusis 14 120 *kv*-le, olles ka suurem kui eelmisel aastal samal kuul. 1936. a. oli kalatoodang augustis 10 855 *kv*. Sügisene püük möödunud aastal osutus kilusaagi äpardumise tõttu toodanguvaeseks. Septembris oli toodang 11 719 *kv* eelmise aasta 18 123 *kv* vastu, seega ühe kolmandiku võrra väiksem eelmise aasta vastavast toodangust. Oktoobris toodang tõusis jällegi 16 875 *kv*-le, millest peamise osa moodustasid räimed ja tursad, kuna kilutoodang, mis harilikult sel kuul domineeriv, jäi hoopis väikeseks. Eelmise aasta sama kuu toodangust osutus oktoobri toodang 11,8% suuremaks. Novembris ja detsembris püügiolud halvenesid. Novembris toodang langes 14 008 *kv*-le, eelmise aasta 15 222 *kv* vastu, olles 8,0% väiksem. Detsembris kalatoodang langes veelgi, kuna tuulised ja sajused ilmad takistasid püüki. Detsembri toodang oli 5 746 *kv* eelmise aasta 7 958 *kv* vastu, s. o. 27,8% väiksem.

Räimetoodang möödunud aastal tõusis 98 720 *kv*-le eelmise aasta 95 132 *kv* vastu, seega

Kalatoodang kalaliikide, randade ja krude järgi 1937. a. kv (järg).
 Produit de pêche d'après le genre, endroit et mois en 1937 (quint.) (suite).

I.	Räimed Harju rannas	Kihud Espriit	L'head Stannon	Tursas Morse	Kannelhead Carrelad	Angerjad Anguille	Kohad Staudre	Sillad Laruret	Tühid Eperlan de mer	Haugid Brochet	Abvenad Perete	Silmud Lampiroie	Viimad Vimbre	Silmad Moumer	Entsad Lotte	Särjed Gardon	Latikad Breme	Kihvad Acerine	Segakala Menas poissons	Kokku Total
Kokku	98 720	8 878	690	15 654	12 133	5 675	5 674	2 393	349	3 902	6 232	411	1 413	134	27	1 911	58	68	3 890	168 212
%	58,7	5,3	0,4	9,3	7,2	3,4	3,4	1,4	0,2	2,3	3,7	0,2	0,9	0,1	0,0	1,2	0,0	0,0	2,3	100,0
1936	95 132	20 162	676	6 738	6 136	3 603	5 885	2 212	390	3 599	5 133	523	1 849	77	40	1 371	509	196	3 944	158 129
1935	94 485	17 284	1 198	898	4 389	2 966	5 610	2 083	843	4 501	6 387	979	2 307	36	187	1 756	285	383	5 342	151 910
1934	94 720	23 285	1 476	776	5 394	3 257	7 341	1 654	2 777	4 868	6 724	777	3 478	51	286	2 350	346	565	2 903	162 828
1933	84 474	17 482	1 410	2 422	6 353	2 540	3 534	1 847	2 465	4 820	6 059	800	3 519	238	82	2 073	627	900	5 189	151 730
1932	136 395	43 028	1 246	1 928	7 772	2 440	3 399	1 971	6 194	10 655	9 969	758	4 792	104	82	1 231	1 391	2 143	751	243 123
1931	62 202	28 873	991	655	5 868	2 074	5 097	1 366	2 059	5 125	4 865	1 023	1 325	4	45	135	102	34	3 588	124 030
1930	104 434	25 611	951	3 307	5 242	3 098	5 484	1 306	2 818	4 369	3 570	800	2 031	15	169	432	27	388	2 306	169 357

osutus 3 588 kv võrra või 3,8% suuremaks eelmisest aastast. Räimetoodang moodustas 1937. a. merekala kogutoodangust 58,7%, aasta varemalt 60,2%. Räimetoodang oli kõige suurem Harju rannas — 36 541 kv eelmise aasta 29 461 kv vastu, suurenedes 24,0%. Järgnes suuruselt Saare ranna räimetoodang 22 008 kv, mis oli võrreldes eelmise aastaga pisut väiksem. 1936. a. saadi Saare rannas räimi 23 859 kv. Pärnu ranna toodang jäi 15 929 kv kolmandale kohale, kuna aasta varemalt saadi seal 17 295 kv, seega tagasihine 7,9%. Pärnu ranna räimetoodangu juures võib mainida seda, et see oli mais kõige suurem ja ületas siis ka eelmise aasta sama kuu toodangu, kuid hiljem toodangud langesid niivõrd, et aastane toodang jäi väiksemaks eelmise aasta omast. Viru rannas püüti 13 203 kv räimi, see on pea võrdne eelmise aasta toodanguga, mis oli 13 426 kv. Viru rannas püük toimub pea aasta ringi, kusjuures saak on kehv talvekuudel ja kesksuvel, kuna kevadel ja sügisel on püük tagajärjekam. Lääne rannas püüti mõeldud aastal 11 039 kv räimi, mis ka peagu võrdub eelmise aasta saagile, 1936. a. püüti seal 11 091 kv. Lääne rannas on räimepüük hooajaline ja enamus toodangust saavutatakse kevadisel püügihooajal, kuna talvekuudel püüki ei teostata. Mais ja juunis saavutati 92,1% räime aastatoodangust ja ülejäänud 10 kuu jooksul ainult 7,9%.

Samasugune suur hooajalisus valitseb ka Pärnu ranna räimetoodangus. Pärnu rannas saadi mai ja juuni jooksul 93,0% räime kogutoodangust ja ainult 6,1% ülejäänud 10 kuu jooksul. Peagu samasugune on räimetoodangu hooajalisus Saare rannas, kuid Viru ja Harju rannas toimub püük aasta läbi. Et suuremas osas randadest räimepüük on väga hooajaline ja langeb kahele kevadkuule rohkem kui 90%-ga, siis seetõttu kujunes ka räimede kogutoodang

hooajaliseks. Räimede kogutoodangust püüti mais ja juunis keskmiselt 50% ja teine 50% püüti ülejäänud 10 kuu kestel.

Kilusaak mõeldud aastal äpardus täielikult. Viimase 5 a. keskmiselt tõusis kilutoodang kaugelt üle 20 000 kv, kuid mõeldud aastal toodang oli kõigest 8 878 kv, moodustades ainult 5,3% merekala kogutoodangust. Aasta varemalt oli kilutoodang 12,8% merekala kogutoodangust. Eelmise aasta toodangust oli mõeldud aastal kilutoodang 66% väiksem. Juba eelmisel aastal tuli tööstuskilut puudus ja neid pidi vedama kaugemalt juurde. Tallinna ümbruses oli kilutoodang juba 1936. a. niivõrd väike, et siinset kilutööstused olid sunnitud vedama kilu Saaremaalt. Mõeldud aastal oli aga ka Saare ranna toodang niivõrd väike, et Tallinna kilutööstused ei saanud sealt tarvilisel määral kilu ja olid sunnitud vedama Soomest värsket kilu sisse. Randade järgi osutus kilutoodang süiski kõige suuremaks Harju rannas — 5 619 kv, s. o. 63,3% kilu kogutoodangust. Saare ranna toodang oli 2 390 kv, Lääne rannas 473 kv ja Viru rannas 396 kv. Suurema toodanguga kuuks osutus mai, mil püüti 3 329 kv, s. o. 37,5% kogu aasta kilutoodangust. Harilikult on parema saagiga sügis-kuud, kuid mõeldud aastal jäi sügiskuude toodang võrdlemisi madalaks. Suurema toodanguga kuuks oli oktoober, kuid toodang küündis siis ainult 1 529 kv-le.

Lõhitoodang mõeldud aastal jäi enam-vähem eelmise aasta tasemele. 1936. a. oli lõhitoodang 676 kv ja 1937. a. 690 kv, s. o. 2,1% suurem. Merekala kogutoodangust moodustas lõhitoodang 0,4%. Suurem osa lõhitoodangust püüti Viru rannas, kus toodang oli 434 kv, s. o. 62,0% löhi kogutoodangust ja eelmisest aastast 5,6% suurem. Harju ranna lõhitoodang oli 174 kv ja võrdus eelmise aasta toodanguga. Lääne

ranna lõhitoodang oli 6 *kv*, Saare 28 *kv* ja Pärnu 48 *kv*. Lõhi peamine püügihooaeg langeb sügiskuudele. Kõige suurem toodang saavutati septembris — 225 *kv*, s. o. 32,6% aastatoodangust.

Tursatoodangud on aastate jooksul väga muutlikud. Möödunud aasta oli suurema tursatoodanguga aja jooksul, mil kalandus-statistikat teostatakse. 1936. a. oli tursatoodang 6 738 *kv* ja 1937. a. tõusis 15 654 *kv*-le, suurenedes seega 132,3%. Merekalatoodangus omavad tursad seega teist kohta, s. o. järgnevad toodangu suuruselt rüümedele. Tursatoodang moodustas möödunud aastal 9,3% merekala kogutoodangust. Tursatoodang osutus kõige suuremaks Saare rannas, kus püüti 9 805 *kv* turski, s. o. 62,0% kogutoodangust. Harju rannas püüti turski 2 940 *kv*, Lääne rannas 1 634 *kv*, Pärnu rannas 717 *kv* ja Viru rannas 508 *kv*. Kõige suuremaks kujunes tursatoodang sügiskuudel. Augustis hakkasid toodangud juba tõusma ja oktoobri toodang oli kõige suurem — 6 081 *kv*, s. o. 38,8% aastatoodangust.

Kammeljatoodang osutus möödunud aastal tunduvalt suuremaks eelmisest aastast. 1936. a. oli kammeljatoodang 6 136 *kv* ja 1937. a. 12 133 *kv*, s. o. 97,7% suurem. Kõige suuremaks osutus kammeljatoodang Saare rannas, kus neid püüti 8 725 *kv*, s. o. 71,9% kogutoodangust. Harju rannas oli kammeljatoodang 2 106 *kv*, Lääne 1 185 *kv*, Viru 87 *kv* ja Pärnu rannas 30 *kv*. Kammeljapüük on harilikult suvekundel kõige suurem ja talvekuudel puudub peaaegu täielikult, arvatud välja mõned üksikjuhud. Kammeljatoodang oli jaanuaris ainult 2 *kv*, sealt peale suurenes kuu-kuult ja tõusis haripunkti juulis 4 402 *kv*-ga, sealt peale hakkas jälle vähenema, mis kestis aasta lõpuni. Toodangu erakordse suurenemise tõttu tõusis ka kammeljatoodangu osatähtsus merekala kogutoodangus. 1937. a. oli kammeljatoodangu osatähtsus merekala kogutoodangus 7,2%, kuna aasta varemalt oli see ainult 3,9%.

Angerjatoodang möödunud aastal näitas väga suurt tõusu. Mererannikul püüti angerjaid 1936. a. 3 603 *kv* ja 1937. a. 5 675 *kv*, s. o. 57,5% rohkem. Angerjatoodangu osatähtsus merekala kogutoodangus tõusis eelmise aasta 2,3%-lt 3,4%-le. Kõige suuremaks osutus angerjatoodang Saare rannas, kus püüti 2 006 *kv* eelmise aasta 1 474 *kv* vastu. Toodangu suuruselt järgnes Lääne ranna toodang 1 271 *kv*-ga, Pärnu ranna toodang 1 065 *kv*-ga, Harju ranna 700 *kv*-ga ja Viru ranna toodang 633 *kv*-ga. Angerjatoodang oli võrdlemisi suur kogu suve jooksul, talvekuudel aga peagu puudus, arvatud välja mõned juhuslikud püügid. Kõige suurema toodanguga kuuks oli september, mil püüti 981 *kv*.

Kohatoodang möödunud aastal jäi pisut väiksemaks kui eelmisel aastal. 1936. a. oli kohatoodang 5 885 *kv* ja 1937. a. 5 674 *kv*, s. o. 3,6% väiksem. Kohatoodang moodustas 3,4% merekala kogutoodangust. Kohatoodang saavutatakse peamiselt Pärnu rannas, kuna teiste randade toodangute osatähtsus

on väiksem. Pärnu rannas püüti möödunud aastal 4 338 *kv* koha, s. o. 76,5% kogutoodangust. Lääne rannas püüti koha 802 *kv*, Saare rannas 208 *kv*, Viru rannas 197 *kv* ja Harju rannas 129 *kv*. Kohatoodang oli parem aasta esimesel poolel, kuna teisel poolel olid toodangud väiksemad. Suurema toodanguga kuuks osutus juuni, mil püüti 1 882 *kv* koha. Kohatoodang peale merevete on märkimisväärne ka sisevetest, millest antud ülevaade allpool.

Siiatoodang möödunud aastal osutus pisut suuremaks kui aasta varemalt. 1936. a. oli siiatoodang 2 212 *kv* ja 1937. a. 2 393 *kv*, s. o. 8,2% suurem. Siiatoodang moodustas 1,4% merevetekala kogutoodangust. Kõige suurem oli siiatoodang Lääne rannas — 1 128 *kv*, moodustades 47,1% kogutoodangust. Saare rannas oli siiatoodang 741 *kv*, Pärnu rannas 306 *kv*, Viru rannas 189 *kv* ja Harju rannas 29 *kv*. Siiatoodangus võib panna tähele kaht püügihooaega, üks on kevadine ja teine sügisene, kuid viimane ületab toodangult tunduvalt kevadise hooaja. Kevadisel hooajal oli siiatoodang kõige suurem mais, tõustes 241 *kv*-le, sügisel püügihooajal tõusis siiatoodang kõige kõrgemale oktoobris ja oli 829 *kv*. Sügisel püüti oktoobri ja novembri jooksul 1 322 *kv*, s. o. 55,2% kogutoodangust, kuna ülejäänud 10 kuu jooksul püüti 44,8%.

Meritindisaak osutus möödunud aastal küll pisut paremaks eelmise aasta omast, kuid üldiselt peab seda pidama madalaks. Meritindi kogusaak tõusis eelmise aasta 330-*kv*-lt 349 *kv*-le, s. o. 5,8%. Merekala kogutoodangust moodustab meritinditoodang ainult 0,2%. Nende toodang oli kõige suurem Lääne rannas — 168 *kv*, kuna kõige väiksemaks osutus Harju rannas — 2 *kv*.

Haugitoodang oli möödunud aastal pisut parem kui eelmisel aastal: 1936. a. 3 599 *kv* ja 1937. a. 3 902 *kv*, s. o. 8,4% suurem. Haugitoodang moodustas möödunud aastal 2,3% merekala kogutoodangust. Haugitoodang oli kõige suurem Lääne rannas — 1 586 *kv*, s. o. 40,6% kogutoodangust. Võrdlemisi suur oli haugitoodang ka Saare rannas, kus neid püüti 1 259 *kv*. Pärnu rannas oli haugitoodang 738 *kv*, Viru rannas 203 *kv* ja Harju rannas 116 *kv*. Haugide peamiseks püügihooajaks on kevadkuud. Möödunud aastal püüti haugi aprilli ja mai jooksul 1 493 *kv*, s. o. 38,3% ja ülejäänud 10 kuu jooksul 61,7%.

Ahvenatoodang möödunud aastal osutus pisut paremaks kui eelmisel aastal. 1936. a. püüti ahvenaid 5 133 *kv* ja 1937. a. 6 232 *kv*, s. o. 21,4% rohkem. Ahvenate kogutoodang moodustas 3,7% merekala kogutoodangust. Ahvenatoodang osutus kõige suuremaks Pärnu rannas, kus püüti 2 635 *kv*, s. o. 42,3% kogutoodangust; Lääne rannas püüti 1 844 *kv*, s. o. 29,6%. Viru ranna ahvenatoodang oli 932 *kv*, Saare ranna 531 *kv* ja Harju ranna 290 *kv*. Ahvenatoodang on harilikult kõige suurem kevadel kudemise ajal. Mais oli ahvenatoodang 1 592 *kv* ja juunis 1 290 *kv*, seega moodustas nende kahe kuu toodang 46,2%

kogutoodangust. Soome lahes talvekuudel ahvenapüük puudub, kuna Läänemeres teostub see pea aasta läbi.

Silmutoodang mõõdunud aastal jäi pisut väiksemaks kui aasta varemalt. 1936. a. püüti 528 *kv*, 1937. a. 411 *kv*, s. o. 22,2% vähem. Silmutoodang moodustab merekala kogutoodangust 0,2%. Nende peamiseks püügipaigaks on Narva jõgi ja -jõesuu, väiksemal määral ka mõne teise jõe suue samas rannas. Silmutoodangust 404 *kv* saadi Viru rannas ja ainult 7 *kv* Pärnu rannas, kuna mujal püüki ei olnud. Silmupüük toimub sügiskuudel, kuna aasta alguskuudel ei ole neid püütud. Jaanuarist augustini silmupüüki ei ole. Angustis ja septembris oli toodang kõige suurem. Nende kahe kuu jooksul püüti 305 *kv*, s. o. 74,2% kogutoodangust.

Vimmatoodang mõõdunud aastal oli pisut väiksem kui aasta varemalt. 1936. a. oli vimmatoodang 1 849 *kv* ja 1937. a. 1 413 *kv*, s. o. 23,6% väiksem. Vimmatoodang moodustas 0,9% merekala kogutoodangust. Kõige suuremaks osutus vimmatoodang Pärnu rannas 887 *kv* ehk 62,8% kogutoodangust. Lääne rannas püüti vimma 337 *kv*, teistes randades vähem.

Säinaid püüti mõõdunud aastal 134 *kv*, eelmise aasta 77 *kv* vastu, s. o. 74,0% rohkem kui aasta varemalt. Nende osatähtsus on aga ainult 0,1% merekala kogutoodangust.

Särgi püüti mõõdunud aastal 1 911 *kv*, eelmise aasta 1 371 *kv* vastu, s. o. 39,4% rohkem. Särjetoodang moodustab 1,2% merekala kogutoodangust. Särjetoodang oli suures enamuses koondunud Lääne randa, kus neid püüti 1 594 *kv*, s. o. 83,4%. Teiste randade särjetoodang moodustab ainult 16,6% nende kogutoodangust. Särjetoodang saavutati suures enamuses kevadel. Aprilli toodang oli 1 249 *kv*, s. o. 65,4% nende kogutoodangust.

Peale loetletud kalaliikide püüti veel mitmesuguseid muid kalaliike, kuid nende toodangud olid väga väikesed või olid teatatud segakalana. Lutsu püüti mererannikul 27 *kv*, latikaid 58 *kv*, kiiska 68 *kv* ja segakala 3 890 *kv*.

Merekalatoodangu hulka peab arvestama veel kaugemere toodangu, mis mõõdunud aastal koosnes heeringatoodangust. O.-ü. Kalanduse heeringatoodang oli 12 000 *kv*. Varemata aastate toodangud olid: 1936. a. 21 700 *kv*, 1935. a. 9 900 *kv*, 1934. a. 11 000 *kv*, 1933. a. 13 000 *kv* ja 1932. a. 21 000 *kv*.

Rannavetetoodangule, mis oli mõõdunud aastal 168 212 *kv*, arvates juurde heeringatoodangu — 12 000 *kv*, saame merekala kogutoodangu 180 212 *kv*. Merekala kogutoodang 1936. a. oli 179 914 *kv*. Seega osutus 1937. a. merekalatoodang pisut suuremaks eelmise aasta omast. Merekala kogutoodangud varemalt aastail olid: 1935. a. 161 902 *kv*, 1934. a. 173 828 *kv*, 1933. a. 164 730 *kv*, 1932. a. 264 123 *kv*, 1931. a. 124 030 *kv*; 1930. a. 169 360 *kv*, 1929. a. 149 220 *kv* ja 1928. a. 136 480 *kv*.

3. Sisevetetoodang.

*Produits des pêches
intérieures.*

Sisevete kalatoodangu arvestamisel oleme pidanud kasutama väga palju kaudseid andmeid, kuna korrespondentvõrk on liiga hõre selleks, et registreerida sisevetetoodangut täielikult. Sisevetetoodangu all tuleb mõista ainult Peipsi, Pihkva- ja Võrtsjärve ning Emajõe toodanguid, kuna väiksemate järvede ja jõgede toodangud on arvestamata. Väiksemate jõgede-järvede toodangud ei oma ka kuigi suurt rahvamajanduslikku tähtsust ja kalastus neist kannab rohkem sportlikku kui toodangutaotlemise ilmet. Väiksemate sisemaa järvede ja jõgede toodangud lähevad enamuses kalastajate perekondade koduseks tarvitamiseks ja väiksemad kogused võivad minna ka turule.

Eespool loetletud suuremate siseveekogude toodang mõõdunud aastal tõusis 29 948 *kv*-le eelmise aasta 27 035 *kv* vastu, s. o. 10,8% suurem. Suurema toodangu siseveekogudest annab Peipsi, kuna Peipsi kallas on kõige pikem ja püügipind kõige suurem. Peipsi toodang 1936. a. oli 13 417 *kv* ja 1937. a. tõusis 15 254 *kv*-le, s. o. 13,7%. Peipsi toodang moodustab pisut rohkem kui poole sisevetekala kogutoodangust. Pihkvajärve toodang oli 7 434 *kv*, eelmise aasta 7 031 *kv* vastu, s. o. 5,7% suurem. Toodangu suuruselt Pihkvajärvele järgneb Võrtsjärve toodang, mis oli 4 843 *kv*, eelmise aasta 4 585 *kv* vastu, olles seega 5,4% suurem eelmise aasta toodangust. Emajõe toodang, kuhu kuulub ka Leegojärve toodang, oli 2 426 *kv*, eelmise aasta 2 002 *kv* vastu. Emajõe toodang osutus seega 21,2% suuremaks eelmise aasta toodangust.

Kalapüügi peamiseks hooajaks sisevetel on kevadkuud. Kõige kõrgemale tõusis toodang mais, mil püüti 6 417 *kv* kalu, eelmise aasta 6 005 *kv* vastu, seega oli mõõdunud aasta toodang 6,9% suurem eelmisest aastast. Aprilli toodang oli 5 579 *kv* eelmise aasta 5 049 *kv* vastu, s. o. 10,6% suurem. Määrava tähtsusega sisevetetoodangus on tindid, haugid, ahvenad, kohad, särjed ja latikad. Nimetatud kalaliikide püügi peamine hooaeg langeb kevadkuudele. Peale nimetatute on ka suurema osa ülalnimetatata kalaliikide peamiseks püügihooajaks kevadkuud, seetõttu kevadine toodang kõige suurem.

Tinditoodang mõõdunud aastal oli 5 656 *kv* eelmise aasta 5 999 *kv* vastu. Tinditoodang moodustas 18,9% sisevetekala kogutoodangust. Tinditoodang saavutatakse Peipsist ja Pihkvajärvest, kuna Emajöest ja Võrtsjärvest tindipüüki ei ole. Peipsi toodang oli mõõdunud aastal 3 776 *kv* eelmise aasta 3 954 *kv* vastu ja Pihkvajärve toodang 1 880 *kv*. Enamus tinditoodangust saadi kevadisel püügil. Aprillis tõusis toodang 1 340 *kv*-le ja mais 2 146 *kv*-le.

Haugitoodang oli 3 638 *kv* eelmise aasta 3 435 *kv* vastu, s. o. 5,9% suurem kui aasta varemalt. Haugitoodang moodustas 12,2% sisevete kogutoodangust. Enamus haugitoodangust püüti Peipsil. Peipsi haugitoodang oli 1 758 *kv* eelmise aasta 1 509 *kv* vastu. Pihkvajärvest püüti haugi 951 *kv*, Emajöest

Sisevete kalatoodang 1937. a. kv — *Produit de pêches intérieures en 1937 (quint.)*

2.	Tindid — <i>Eper-</i> <i>lan de Peypst</i>	Haugid <i>Brochet</i>	Ahvenad <i>Perche</i>	Kohad <i>Saundra</i>	Siad <i>Lavaret</i>	Särjed <i>Gardon</i>	Linaskid <i>Tanche</i>	Latikad <i>Breme</i>	Vimmad <i>Vimbre</i>	Lutsud <i>Lutte</i>	Sigad <i>Saure</i>	Angerjad <i>Anguille</i>	Sälmad <i>Meunier</i>	Kogred <i>Corrain</i>	Raabised <i>Petit merène</i>	Kiisad <i>Acerine</i>	Viidikad <i>Abatte</i>	Sagatala <i>Menus poissons</i>	Kokku <i>Total</i>
Peipsi rajoon	3 776	1 758	1 748	1 831	463	1 667	123	2 294	114	764	5	48	34	6	124	—	—	499	15 254
Pihkva „	1 880	951	1 024	860	306	762	61	1 074	76	190	—	15	7	1	33	—	—	194	7 434
Emajõe „	—	334	349	222	65	799	59	288	12	94	3	14	37	5	—	4	—	141	2 426
Võrtsjärv „	—	595	665	421	55	549	129	562	13	134	—	22	46	58	1	1 111	190	290	4 834
Sisevetel kokku																			
Jaauar . . .	300	170	310	221	37	53	—	265	—	244	1	—	28	3	—	178	—	40	1 865
Vebruar . . .	240	271	462	450	86	147	—	525	—	303	—	1	—	—	—	226	—	126	2 853
Märts . . .	240	323	254	209	69	256	—	351	—	184	1	2	—	—	—	236	—	—	2 158
Aprill . . .	1 340	833	566	292	39	1 283	6	816	18	178	—	5	11	—	8	—	62	122	5 579
Mai . . .	2 146	901	886	729	—	641	37	925	5	16	1	10	4	10	13	—	—	93	8 417
Juuni . . .	900	313	376	470	38	433	98	417	17	15	1	8	—	12	—	—	—	86	3 177
Juuli . . .	120	109	203	289	24	207	36	161	28	17	2	12	14	5	—	10	—	118	1 355
August . . .	80	120	148	182	189	192	80	282	71	9	2	13	1	13	8	30	—	74	1 424
Septembar . . .	10	133	173	146	182	174	50	214	29	9	—	18	26	10	—	7	—	60	1 239
Oktoober . . .	80	208	163	169	127	161	25	114	12	21	—	17	23	10	20	136	77	79	1 802
November . . .	90	161	144	114	91	143	16	83	34	86	—	9	21	7	69	188	51	219	1 526
Detsember . . .	160	96	101	63	59	87	6	65	1	100	—	6	1	—	40	104	—	74	963
Üldse — Total . . .	5 656	3 638	3 786	3 334	889	3 777	365	4 218	215	1 132	8	99	124	70	158	1 115	190	1 124	29 948
% . . .	13,9	12,2	12,7	11,1	3,0	12,6	1,2	14,1	0,7	4,0	0,0	0,3	0,4	0,2	0,5	3,7	0,6	3,8	100,0
1936 . . .	5 999	3 435	3 490	2 994	871	2 787	239	4 152	168	599	3	67	220	17	42	922	97	877	27 035
1935 . . .	5 555	3 260	2 767	1 809	815	2 082	235	2 814	212	591	12	20	221	8	28	1 078	—	882	21 948
1934 . . .	3 074	3 328	2 535	1 318	777	1 398	230	2 934	25	403	1	14	178	18	32	2 271	24	716	19 776
1933 . . .	3 429	3 748	3 586	1 826	1 119	1 826	139	3 217	15	548	6	69	309	14	118	921	—	604	21 554
1932 . . .	3 831	4 613	4 560	1 270	974	1 432	181	3 109	41	451	8	116	73	24	387	1 807	—	557	23 243
1931 . . .	3 112	3 818	3 643	943	599	643	105	2 837	117	230	0	47	27	3	462	1 150	—	600	18 236

334 kv ja Võrtsjärvest 595 kv. Haugitoodang oli kõige suurem kevadel aprillis ja mais, mil neid püüti 1 734 kv, s. o. 47,7% sisevete kogutoodangust. Haugide kogutoodang, s. t. mere- ja sisevetetoodang kokku oli möödunud aastal 7 540 kv.

Ahvenatoodang möödunud aastal tõusis 3 786 kv-le, eelmise aasta 3 490 kv vastu, s. o. 8,5%. Ahvenatoodang Peipsist oli 1 748 kv, s. o. 46,2%, Pihkva-järvest 1 024 kv, Võrtsjärvest 665 kv ja Emajõeist 349 kv. Kuude järgi tõusis ahvenatoodang kõige kõrgemale mais — 836 kv, s. o. 23,4% nende aastatoodangust.

Ahvenatoodang sise- ja merevetest kokku oli möödunud aastal 10 018 kv.

Koha püüti sisevetepiirkonnas möödunud aastal 3 334 kv eelmise aasta 2 994 kv vastu, s. o. 11,4% rohkem. Sisevete kohatoodangust 1 831 kv saadi Peipsil, s. o. ümarguselt pool sisevetetoodangust. Kõige saagirikkamaks kujunes kohapüük mais, mil püüti 729 kv. Sisevete kohatoodang moodustab 11,1% sisevetekala kogutoodangust. Kohatoodang kokku sisevetest ja merevetest oli 9 008 kv.

Siiatoodang sisevetest möödunud aastal oli 889 kv eelmise aasta 871 kv vastu, s. o. 2,1% suurem. Rohkem kui pool toodangust saadi Peipsist. Toodang oli kõige suurem sügiskuudel.

Siiatoodang sise- ja merevetest kokku oli 3 282 kv.

Särjetoodang sisevetest oli 3 777 kv eelmise aasta 2 787 kv vastu, s. o. 35,5% suurem. Särjetoodangu osatähtsus sisevete kogutoodangust oli 12,6%. Särji saadi kõige rohkem Peipsist — 1 667 kv, Pihkva-järvest 762 kv, Emajõeist 799 kv ja Võrtsjärvest

549 kv. Kuude järgi tõusis särjetoodang kõige kõrgemale aprillis — 1 283 kv, s. o. 34,0% sisevete toodangust.

Särjetoodang sise- ja merevetest kokku oli möödunud aastal 5 688 kv.

Latikad omavad sisevetetoodangust teist kohta. Nende toodang sisevetes oli möödunud aastal 14,1% sisevete kogutoodangust. Võrreldes eelmise aastaga näitas latikatoodang väikest tõusu. 1936. a. püüti sisevetest 4 152 kv latikaid ja 1937. a. 4 218 kv, s. o. 1,6% rohkem. Toodang oli kõige suurem aprillis ja mais.

Latikatoodang sise- ja merevetest kokku tõusis möödunud aastal 4 276 kv-le. Latikad suures enamusel saadakse sisevetest.

Lutsutoodang sisevetest möödunud aastal näitas erakorralist tõusu. 1936. a. saadi lutsu sisevetest 599 kv ja 1937. a. 1 182 kv, s. o. ümarguselt poole rohkem. Lutsutoodangu osatähtsus sisevetetoodangust tõusis seega 4,0%, kuna eelmisel aastal nende osatähtsus oli ainult 2,2%.

Sisevetetoodangust tähelepanavama toodangu annavad kiisad.

Kiisatoodang möödunud aastal oli 1 115 kv ehk 3,7% sisevete kogutoodangust. Võrreldes eelmise aastaga kiisatoodang suurenes 20,0%. Kiisad saadakse peamiselt Võrtsjärvest, kus toodang oli 1 111 kv.

Teised sisevetest püütavad kalad omavad toodangu koguses väiksemat osatähtsust. Linaskitoodang oli 365 kv ehk 1,2% sisevete kogutoodangust. Vimmatoodang 215 kv ehk 0,7% sisevete

kogutoodangust. Muude kalaliikide toodangud olid veelgi väiksemad.

Kala kogutoodang sise- ja merevetest tõusis möödunud aastal 210 160 kv-le eelmise aasta 206 949 kv vastu. 1935. a. oli kalakogutoodang 183 950 kv, 1934. a. 193 604 kv, 1933. a. 186 280 kv, 1932. a. 287 370 kv ja 1931. a. 142 270 kv.

4. Hülgepüük. Hülgepüüki teostatakse peamiselt Riia lahes ja selle saarte piirkonnas. Hülgesaak möödunud aastal oli üldjoontes võrdne eelmise aastaga. Pärnu rannas jäi aga väiksemaks kui aasta varemalt. Pärnu ranna toodang 1936. a. oli 836 ja 1937. a. 591 hüljest. Saare ranna toodang osutus aga pisut suuremaks eelmisest aastast. 1936. a. püüti Saare rannas 407 ja 1937. a. 455 hüljest. Lääne rannas püüti 1936. a. 98 ja 1937. a. 183 hüljest. Harju rannas — 1936. a.

Hüljeste kogutoodang 1937. a. tõusis 1573-le eelmise aasta 1540 vastu. Hülgetoodang võib tegelikult osutada pisut suuremaks, kuna Ruhnos, kui suuremas püügipaigas, korrespondent puudub. Ruhnootoodang on arvestatud koos Saare ja Pärnu ranna toodangutega, olenedes sellest, kas seal püütud hülgenahad turustati Saare- või Pärnumaale.

5. Kalahinnad randades.

Kalahinnateateid saadavad kalanduskorrespondendid samuti kui saagiteteidki. Alltoodud kalahinnad on võrdkaalustatud keskmised rannas makstud kalahindadest. Turuhinnad on tunduvalt kõrgemad rannas makstud hindadest ja need ei ole kalurile kättesaadavad kohapeal. Turuhinnas on kalade rannahind ja kauba turuletoimetamise kulud ühes riisiko ja organisatsioonikuludega. Hinnavahe turu- ja rannahinna vahel on kalakaubal sageli suur, sest transpordi ja riisiko arvel tuleb väga palju rannahinnale juurde.

Kalahinnad on ka väga muutlikud, kuna hea saagi puhul tuleb saak kiiresti realiseerida, sest kala-kaupa ei ole võimalik pikemat aega värskena hoida. Heade hoiuruumide juures oleks võimalus teatud määral värskekala alalhoiduuega pikendada, kuid selleks puuduvad kohtadel ja ka müügikeskustes vastavad külmhooned. Kalakauba hinda soodustab ka kauba kiire transport püügipaigast tarvitajaskonda. Viimasel ajal on autotranspordi levikuga paranenud kalade transpordi tingimused randadest sisemaale, kuid kalakauba rikkumisest hoidmiseks ei ole siiski suudetud palju teha.

Võrreldes eelmise aastaga olid kalahinnad 1937. a. kallimad. Räimede aasta keskmine hind tõusis eelmise aasta 7 s-lt 9 s-le kg, s. o. 28,0%. Räämehind oli kõige kõrgem Viru ja Harju rannas: 13 s kg, kõige madalam Lääne ja Pärnu rannas — 5 s kg. Saare rannas maksusid räimed aasta keskmiselt 6 s kg. Randade järgi on räimehinna kõikumine suur, milleks väga mitmeid põhjusi, kuid peamiseks põhjuseks on

Hülgepüük kuude järgi 1937. a. *Chasse de phoques d'après les mois en 1937.*

3.	I XII												Kokku Total
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Viru	—	—	—	10	5	—	4	0	4	2	—	—	33
Harju	—	5	175	125	6	—	—	—	—	16	0	—	311
Lääne	2	4	84	62	0	—	—	—	—	—	—	—	183
Saare	8	46	291	84	10	4	—	3	—	5	1	—	455
Pärnu	18	33	406	79	30	—	—	—	4	4	0	11	591
Kokku	28	88	956	360	57	4	4	9	8	27	18	14	1573
1936	24	67	1042	234	80	3	5	1	5	12	29	38	1540
1935	41	107	1001	262	49	21	2	19	15	33	47	16	1613
1934	38	73	1219	257	54	25	11	2	3	31	57	62	1832
1933	10	60	821	228	132	8	—	5	20	60	38	10	1392
1932	—	5	353	267	101	—	—	—	12	24	21	48	831
1931	22	25	38	70	11	—	—	—	9	11	10	6	202
1930	62	146	453	29	11	3	2	4	2	4	21	12	749

156, 1937. a. 311 hüljest. Viru ranna hülgetoodang on harilikult kõige väiksem. Viru rannas püüti 1936. a. 43 ja 1937. a. 33 hüljest.

Kuude järgi oli hülgetoodang kõige suurem märtsis, mil püüti 956 hüljest ehk 60,8% kogutoodangust. Aprillis püüti 360 hüljest ehk 22,9% kogutoodangust. Suvekuudel hülgeid harilikult ei püüta.

Kalahinnad snt kg kalaliikide ja kuude järgi 1937. a. — *Prix de poisson (en snt par kg) d'après le genre et mois en 1937.*

4.	Räimed																				
	Räimed Harang	Kihud Espret	Lõhad Stearon	Tursad Morue	Kammeljad Corvett	Angerjad Anguille	Kohad Soudre	Silad Lécuret	Thaidid Eperlan de mer	Haugid Brochet	Ahvenad Perche	Silmud Lamprey	Vimmad Vimbre	Lattkad Brahne	Lutsud Loze	Särjed Gardon	Kogred Corvata	Linaškid Tanche	Silnad Mentier	Kilnad Aegzine	Segakala Menns poissons
Jaanuuar — Janvier	26	25	210	19	36	108	74	46	—	48	24	—	22	30	40	12	—	—	—	—	16
Veebruar — Février	20	30	147	19	20	—	57	40	—	37	23	—	25	25	35	14	—	—	—	—	18
Märts — Mars	17	—	266	20	22	80	60	48	20	37	24	—	30	—	35	20	—	—	—	—	23
Aprill — Avril	15	20	153	16	24	128	48	44	9	33	24	—	23	19	20	13	—	—	—	—	17
Mai — Mai	6	12	156	11	19	103	51	40	9	20	14	—	22	15	30	11	—	—	—	—	14
Juuni — Juin	6	11	184	11	13	93	56	48	11	31	11	—	23	—	25	15	—	—	—	—	17
Juuli — Juillet	10	16	184	12	12	104	79	54	11	27	17	—	31	—	14	15	—	—	—	—	21
August — Août	10	21	216	10	12	112	79	50	13	37	16	91	34	10	—	16	—	—	—	—	16
September — Septembre	11	22	160	10	15	110	74	39	10	33	19	55	37	15	—	20	—	—	—	—	18
Oktoober — Octobre	13	28	153	10	18	113	73	41	10	31	20	97	37	—	—	18	—	—	—	—	18
November — Novembre	11	31	98	10	18	119	62	40	—	33	19	100	23	—	30	12	—	—	—	—	12
Detsember — Décembre	13	31	163	12	16	117	70	46	—	35	24	116	28	—	65	10	—	—	—	—	20
Keskmine — Moyenne	9	19	170	10	13	109	60	43	10	33	17	78	26	20	34	13	—	—	—	26	16
Viru ranna keskmine	13	23	172	15	23	134	65	56	11	20	23	78	28	—	34	11	—	—	—	—	15
Harju	13	17	172	11	19	133	60	47	9	36	21	—	28	10	—	—	—	—	—	—	21
Lääne	5	11	158	11	13	98	73	44	8	35	16	—	26	21	—	—	—	—	—	—	14
Saare	6	26	92	10	11	106	43	40	10	32	20	—	34	15	—	13	—	—	—	—	12
Pärnu	5	—	199	12	10	96	53	30	13	31	15	65	25	—	—	15	—	—	—	—	19

püügi suur hooajalisus. Neis randades, kus püük suures enamuses kuhjub lühikesele hooajale, on hind madal ja neis randades, kus püük rohkem ühtlane aasta läbi, tunduvalt kõrgem. Vaadates rämide hinnamuutusi üleriiklikus ulatuses kuude järgi, näeme siin sama pilti — hind langes madalale suurel püügi-hooajal ja tõusis kõrgele talvekuudel, mil püük peagu seisis. Kuu keskmiselt oli rämehind randades kõige kõrgem veebruaris — 20 s kg ning kõige madalam mais ja juunis — 6 s kg.

Kiluhind 1937 aasta keskmiselt oli 19 s kg eelmise aasta 18 s vastu. Kiluhinnad kujunesid madalaks seetõttu, et nende püügi suurhooaeg ühtus rämepüügi suurhooajaga, madal rämehind aitas ka kiluhinda suruda alla. Kiluhind kuukesmiselt oli alla 20 s ainult mais, juunis ja juulis, kuna teistel kuudel püsis kogu aja kõrgemal tasemel. Sügisel püügihooajal maksus kilu ca 30 s kg. Randade järgi oli kiluhind mõeldumad aastal kõige kallim Saare rannas — 26 s kg, Viru rannas 23 s, Harju rannas 17 s ja Lääne rannas 11 s kg.

Lõhihind 1937. a. oli 170 s kg eelmise aasta 155 s vastu, seega 9,7% kõrgem. Randade järgi oli lõhi aasta keskmine hind kõige kõrgem Pärnu rannas — 199 s kg. Kuude järgi kujunes lõhihind kõige kõrgemaks märtsis — 266 s kg.

Tursahind nende rikkalikuma saagi tõttu kujunes madalamaks kui aasta varemalt. Tursahind on juba paar aastat järjest langenud. Tursad maksusid 1937. a. keskmiselt 10 s kg, eelmise aasta 13 s vastu, s. o. 23,1% vähem. Randade järgi maksusid tursad kõige rohkem Viru rannas — 15 s kg, ja kõige vähem Saare rannas — 10 s kg. Saare ranna tursatoodang

oh ka kõige suurem, millest tingitudki kõige madalam hind seal. Talvekuudel maksusid tursad kõige rohkem, kuna sügiskuudel nende hind langes kõige madalamale.

Kammeljahind jäi eelmise aasta tasemele — 13 s kg. Randade järgi maksusid kammeljad kõige kõrgemat hinda Viru rannas ja kõige madalamat Pärnu rannas — 10 s kg. Kuude järgi kujunes kammeljahind kõige kõrgemaks talvekuudel ja kõige madalamaks suvekuudel.

Angerjate eest maksti 1937. a. keskmiselt 109 s kg mererannikul ja 101 s kg sisevetel. Mererannikul angerjahind eelmise aastaga võrreldes tõusis 3,8%. Kõige kõrgemaks kujunes angerjate aasta-keskmine hind Viru rannas, kus nende kg maksus 134 s ja kõige madalamaks Pärnu rannas — 96 s kg. Kuude järgi oli angerjahind kõige kõrgem aprillis — 128 s kg ja kõige madalam märtsis — 80 s kg.

Koha aasta keskmine hind oli 60 s kg, s. o. sama, mis aasta varemalt. Kõige kõrgem aasta keskmiselt oli nende hind Viru rannas — 65 s kg, ja kõige madalam Saare rannas — 43 s kg. Kuu keskmine kohahind kujunes kõige kõrgemaks juulis ja augustis — 79 s kg, ja kõige madalamaks aprillis — 48 s kg. Sisevetel oli kohahind üldjoontes võrdne merekohahinnaga. Aastakeskmiselt sisevetel koha maksus 61 s kg.

Siiahind mererannikul tõusis eelmise aasta 41 s-lt 43 s-le kg, s. o. 4,9%. Sisevete siiahind oli kallim kui mererannikul ja aasta keskmine hind tõusis 64 s-le kg. Sisevetel siiahind näitas eelmise aastaga võrreldes ka tunduvalt suuremat tõusu kui mererannikul. Sisevetel tõusis siiahind eelmise aastaga võrreldes 28,0%. Mererannikul aastakeskmiselt maksusid siiad kõige rohkem Viru rannas — 56 s kg

Sisevete kalahinnad 1937. a. (snt kg) — Prix de poissons de eaux intérieures en 1937 (snt par kg).

5.	Tindid — Éperlan de Peipsi	Haugid Brochet	Ahvamad Perche	Kohad Sandre	Siid Marène	Särjed Garçon	Lihaskid Tunche	Lakkad Erème	Vinnad Vinère	Lutsud Lotte	Sägad Sitre	Avesjad Anguille	Siinud Lanproie	Säinud Meurier	Kograd Corassia	Räühised Petit marène	Segakala Alevus poissons	Kiisad Acerine	Viidkad Ablette
Jaauar	5	37	18	89	75	10	—	37	—	23	40	—	—	20	20	—	9	3	—
Veebruar	7	35	18	80	70	12	50	35	—	24	—	100	—	—	—	—	8	3	—
Märts	4	55	20	105	80	10	—	45	—	26	40	110	—	—	—	—	10	9	—
Aprill	3	36	16	48	50	7	40	29	20	15	—	120	—	20	—	45	18	—	12
Mai	3	31	13	44	—	7	37	19	15	13	40	100	—	18	33	40	17	—	—
Juuni	4	26	12	37	05	10	35	16	14	15	40	100	—	—	30	—	10	—	—
Juuli	4	37	12	65	70	10	35	32	15	17	45	100	—	20	30	—	18	3	—
August	4	29	12	73	85	10	40	30	20	15	40	100	—	18	30	35	3	3	—
September	4	28	13	70	61	9	30	29	30	20	—	100	—	17	23	—	3	6	—
Oktoober	3	32	17	71	48	9	40	23	43	22	—	100	—	19	25	40	3	6	14
November	3	33	14	45	45	8	40	35	17	20	—	100	—	22	25	38	3	3	14
Detsember	3	47	17	50	80	13	40	30	20	32	—	100	—	20	—	45	6	7	—
Keskmiselt — Moyenne	4	35	15	61	64	8	38	28	21	23	41	101	—	19	28	40	11	7	13

ja kõige vähem Pärnu rannas — 36 s kg. Kuude järgi oli siiahind mererannikul kõige kallim juulis 54 s kg ja kõige madalam septembris 39 s kg.

Meritindid maksusid aasta keskmiselt 10 s kg eelmise aasta 15 s vastu, s. o. 33,3% vähem. Kõige kõrgemale tõusis meritindihind Pärnu rannas —

13 s kg ja kõige madalamale langes ta Lääne rannas — 8 s kg.

Peipsi tindid maksusid aasta keskmiselt 4 s kg, eelmise aasta 2 s vastu.

Haugid maksusid aasta keskmiselt mererannas 33 s kg ja sisevetel 35 s kg. Haugihindade juures

peab tähendama, et mererannas see langes 5,3% ja sisevetel tõusis 6,1%. Randade järgi osutus haugihind kõige kõrgemaks Harju rannas — 36 s kg, ja kõige madalamaks Viru rannas — 29 s kg. Kuude järgi osutus haugihind kõige kõrgemaks jaanuaris — 48 s kg ja kõige madalamaks juulis — 27 s kg. Sisevetel oli haugihind kõige kõrgem märtsis ja kõige madalam juunis.

Ahvenahind mererannikul jäi eelmise aasta tasemele 17 s kg, ja sisevetel 15 s kg. Randade järgi oli ahvenahind kõige kõrgem Viru rannas 23 s kg ja kõige madalam Pärnu rannas 15 s kg. Kõrgem oli ahvenahind talvekuudel ja madalam kevadkuudel; kõige madalamale langes juunis — 11 s kg.

Silmuhind aasta keskmiselt oli 78 s kg eelmise aasta 95 s vastu, s. o. 17,0% odavam kui aasta varemalt. Kõige kõrgem oli silmuhind kuukeskmiselt detsembris — 116 s kg.

Vimmahind aasta keskmiselt oli 26 s kg eelmise aasta 22 s vastu, s. o. 18,2% kõrgem mererannikul ja 21 s kg 12 s vastu sisevetel, s. o. 75,0% kõrgem. Sisevetel oli vimmade hinnatõus eriti suur, kuna mererannikul oli see tagasihoidlikum. Mererannikul osutus vimmahind kõige kõrgemaks Saare rannas — 34 s kg ja kõige madalamaks Pärnu rannas — 25 s kg.

Latikad maksusid aasta keskmiselt mererannas 20 s kg eelmise aasta 16 s vastu, s. o. 25,0% rohkem. Latikatoodang oli suurem sisevetes. Sisevete piirkonnas osutus ka hind kõrgemaks kui mererannas. Sisevete rajoonis maksusid latikad 28 s kg eelmise aasta 23 s vastu, s. o. 21,7% rohkem kui aasta varemalt.

Lutsud maksusid mererannikul 34 s kg eelmise aasta 30 s vastu, s. o. 13,3% rohkem. Sisevetel maksusid lutsud 23 s kg eelmise aasta 19 s vastu, s. o. 21,1% rohkem.

Särjed maksusid mererannikul 13 s kg aasta keskmiselt, eelmise aasta 12 s vastu, s. o. 8,3% rohkem kui aasta varemalt. Sisevetel maksusid särjed 8 s kg eelmise aasta 7 s vastu, s. o. 14,3% rohkem.

6. Kalatoodangu väärtus.

Valeur du produit des pêches.

Kalatoodangu väärtus on arvestatud sarnaselt, et iga kuu kalatoodangu arv on kasvatatud sama kuu kalahinnaga samas rannas. Kalatoodangu väärtus 1937. a. tõusis 3 867 000 kr-le eelmise aasta 3 720 000 kr vastu, suurenedes seega 3,9%. Kalatoodangu väärtusest suure osa moodustab merekalatoodangu väärtus, mis oli 1937. a. 3 160 000 kr eelmise aasta 3 123 000 kr vastu. Eelmise aastaga võrreldes suurenes merekalatoodangu väärtus 1,2% ja moodustas 1937. a. kalatoodangu koguväärtusest 81,7%. Sise-

nete kalatoodangu väärtus oli 706 000 kr ehk 18,3% kalatoodangu koguväärtusest. Sisevete kalatoodangu väärtus võrreldes eelmise aastaga näitas väga tõhusat juurdekasvu, suurenedes 18,3%.

Üksikute püügevete järgi merekalatoodangu väärtusest langes Viru rannale 450 000 kr, Harju rannale 780 000 kr, Lääne rannale 479 000 kr, Saare rannale 710 000 kr, Pärnu rannale 561 000 kr ja kaugemere-toodangule 180 000 kr.

Heeringatoodangu väärtus möödunud aastal jäi tunduvalt väiksemaks eelmisest aastast, kuna heeringatoodang osutus tunduvalt väiksemaks. Suurima toodanguga kalaliigiks on räimed ja nende toodanguväärtus tõuseb ka kõige kõrgemale teiste kalaliikide seas. Räämetoodangu väärtus oli 906 000 kr ehk ligi veerand kalatoodangu koguväärtusest. Räämetoodangu väärtus võrreldes eelmise aastaga osutus 1937. a. 28,0% suuremaks. Kilutoodangu väärtus möödunud aastal kilusaagi äpardumise tõttu jäi tunduvalt väiksemaks kui aasta varemalt. Kilutoodangu väärtus 1936. a. oli 354 000 kr ja 1937. a. 172 000 kr, s. o. 51,8% väiksem.

Lõhitoodangu väärtus näitas suurenemist võrreldes eelmise aastaga, kuna selleks andis põhjust suurem saak ja kõrgem hind. Lõhisaagi väärtus 1936. a. oli 105 000 kr, 1937. a. 118 000 kr, s. o. 12,6% suurem. Tursatoodangu väärtus 1936. a. oli 87 000 kr, kuid 1937. a. tõusis 164 000 kr-le, s. o. suurenes 89,2%. Samasugust suurt tõusu võib märkida ka kammeljatoodangu väärtuses. Kammeljatoodangu väärtus 1936. a. oli 81 000 kr ja 1937. a. 156 000 kr, s. o. 93,7% suurem kui aasta varemalt. Eriti märkimisväärne on angerjatoodangu väärtuse suuremine: 1936. a. 385 000 kr ja 1937. a. 628 000 kr, s. o. 63,1% suurem kui eelmisel aastal. Kohatoodangu väärtus jäi pisut väiksemaks kui eelmisel aastal, sest kohatoodang mereretel osutus väiksemaks eelmise aasta omast, kuna hind jäi eelmise aasta tasemele. Kohatoodangu väärtus oli 1937. a. 545 000 kr eelmise aasta 556 000 kr vastu, s. o. 1,9% vähem. Siiatoodangu väärtus oli 159 000 kr eelmise aasta 134 000 kr vastu. Haugitoodangu väärtus oli 257 000 kr eelmise aasta 238 000 kr vastu, s. o. 8,0% suurem. Haugitoodangu väärtus mere- ja sisevetest on pea võrdne. Ahvenatoodangu väärtus oli 164 000 kr eelmise aasta 139 000 kr vastu, s. o. 18,3% suurem. Muude kalaliikide toodangu väärtus üksikult ei küündinud üle 100 000 kr.

7. Õnnetused kalastusel.

Accidents avec pêcheurs.

Õnnetusist inimesiga, mis lõppenud surmaga, kalanduse korrespondendid 1937. a. ei teatanud. Materjalne kahju kalastusabinõude hävimisega oli aga suurem kui eelmisel aastal. Materjalide kahju hindasid korrespondendid 1937. a. ca 30 000 kr-le eelmise aasta 16 000 kr vastu. Materjalikahju on hinnatud materjalide täieliku ja osalise hävimise

Kalatootangu väärtus (kr)¹⁾ 1937. a. — Valeur totale du produit des pêches en 1937 (kr).

6.	Heeringad Hareng	Raimad Hareng Dablike	Kiltud Espröt	Lõhed Seaimon	Tursud Morus	Kammeljad Carrellet	Angerjad Anguille	Kohad Soudre	Silad Lascari	Tindid Esperlan de mer	Peipsitindid Esperlan de Peipst	Hangid Brochet	AIVENAD Perche
Viru	—	173 015	9 164	74 549	7 842	1 974	84 966	12 717	10 658	873	—	5 910	21 559
Harju	—	458 648	96 715	80 014	83 731	39 876	98 108	7 780	1 863	19	—	4 199	6 031
Lääne	—	60 287	4 999	945	18 770	15 771	124 430	58 786	49 692	1 264	—	56 293	30 079
Saare	—	134 741	61 499	2 584	94 761	98 540	213 218	8 994	29 823	48	—	40 797	10 698
Pärnu	—	79 896	—	9 532	8 780	307	102 165	252 164	11 034	1 452	—	22 797	38 624
Kaugemere püük — <i>Pêche du hareng</i>	180 000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kokku merekalatoodang	—	906 077	173 377	117 624	163 884	155 968	617 885	340 421	102 120	3 653	—	129 995	106 991
Totol du produit des pêches maritimes	180 000	906 077	173 377	117 624	163 884	155 968	617 885	340 421	102 120	3 653	—	129 995	106 991
1936	567 500	708 016	353 626	104 467	86 616	80 518	376 901	352 172	90 473	4 336	—	124 407	87 978
1935	118 800	865 025	275 936	173 611	14 560	71 223	276 690	356 238	92 396	14 426	—	138 303	112 830
1934	121 000	770 014	301 645	182 658	11 657	80 068	284 441	421 169	64 732	46 319	—	135 608	105 218
1933	160 000	704 060	205 218	159 386	31 547	100 585	186 960	364 206	65 692	44 363	—	133 708	80 098
1932	210 000	845 137	287 327	112 019	23 178	101 581	168 372	323 432	82 557	52 246	—	260 640	130 264
1931	—	738 045	368 080	146 080	12 467	126 443	208 282	420 146	79 774	11 881	—	175 756	98 805
Siseveed — <i>Total des eaux intérieures</i>	—	—	—	—	—	—	10 020	204 576	56 733	—	19 878	127 315	57 027
1936	—	—	—	—	—	—	8 000	203 543	43 847	—	12 637	113 226	50 711
1935	—	—	—	—	—	—	2 000	69 377	43 195	—	11 110	91 532	38 738
1934	—	—	—	—	—	—	1 456	59 310	41 958	—	12 296	91 872	30 420
1933	—	—	—	—	—	—	5 589	76 692	48 879	—	10 287	89 952	46 618
1932	—	—	—	—	—	—	9 716	51 226	33 298	—	4 537	111 169	53 866
1931	—	—	—	—	—	—	2 820	55 443	37 318	—	38 900	120 267	65 574
Üldtoodang — <i>Grand total</i>	180 000	906 077	173 377	117 624	163 884	155 968	627 905	544 997	158 853	3 655	19 878	257 310	164 018
1936	567 500	708 016	353 626	104 467	86 616	80 518	384 901	555 720	134 260	4 336	12 637	238 333	138 688
1935	118 800	865 025	275 936	173 611	14 560	71 223	278 600	425 665	185 591	14 426	11 110	229 358	151 563
1934	121 000	770 014	301 645	182 658	11 657	80 068	285 897	480 479	106 690	46 319	12 296	227 830	135 638
1933	160 000	704 060	205 218	159 386	31 547	100 585	192 549	440 898	111 471	44 363	10 287	223 660	132 714
1932	210 000	845 137	287 327	112 019	23 178	101 581	178 088	379 658	116 855	52 246	4 537	371 803	184 130
1931	—	738 045	368 080	146 080	12 467	126 443	206 102	475 594	117 092	11 881	38 900	296 023	164 379
1931—1935 keskml.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Moyenne	152 450	784 456	287 533	154 751	18 632	95 980	228 285	440 459	117 340	33 847	15 426	269 740	153 886

	Silmud Langroie	Vinnad Vinnre	Latikad Erème	Lutsud Lotte	Särjed Gardon	Kograd Covrasna	Linsidid Tanche	Kleisad Acerine	Sähmad Mutter	Segakala Morus poissons	Sähgad Silurs	Rätsid Petit marene	Viidikad Acheate	Kokku Total
Viru	31 694	3 211	—	929	1 292	—	—	120	70	0 403	—	—	—	450 036
Harju	—	1 870	20	—	—	—	—	102	—	6 684	—	—	—	779 656
Lääne	—	8 708	1 117	—	21 244	—	—	—	—	25 984	—	—	—	479 174
Saare	—	240	30	—	854	—	—	—	—	10 430	—	—	—	710 175
Pärnu	454	22 214	—	—	1 907	—	—	812	2 606	10 404	—	—	—	561 270
Kokku merekalatoodang	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	180 000
Totol du produit des pêches maritimes	32 148	36 243	1 167	929	25 297	—	—	1 034	3 501	62 995	—	—	—	3 166 311
1936	49 978	39 759	8 127	1 457	16 240	—	—	3 769	2 744	60 825	—	—	—	3 123 127
1935	54 874	49 750	5 650	4 154	17 372	—	—	4 032	842	84 129	—	—	—	3 781 016
1934	42 951	74 536	6 874	3 851	23 301	—	—	4 335	1 181	46 662	—	—	—	2 728 298
1933	48 200	68 971	9 505	1 232	19 614	—	—	10 542	6 164	75 370	—	—	—	2 476 025
1932	46 728	61 416	2 247	1 639	11 288	—	—	8 178	3 429	49 826	—	—	—	2 806 543
1931	45 497	41 311	1 854	1 491	2 102	—	—	726	75	81 324	—	—	—	2 555 139
Siseveed — <i>Total des eaux intérieures</i>	—	4 497	119 891	26 757	31 932	1 975	13 954	7 826	2 411	12 359	330	6 332	2 536	706 399
1936	—	1 961	96 595	11 475	20 548	385	10 973	5 137	3 866	11 335	235	1 335	388	596 902
1935	—	2 544	56 280	8 865	16 658	160	8 335	6 463	2 373	8 820	252	1 120	—	368 525
1934	—	450	52 312	5 642	11 184	396	8 050	11 355	2 848	6 444	30	640	192	387 355
1933	—	315	64 840	8 768	16 434	364	4 365	4 605	5 371	9 960	210	3 304	—	394 053
1932	—	739	64 580	7 717	13 489	576	5 202	6 136	1 401	6 318	247	7 708	—	377 899
1931	—	82 400	87 380	4 255	9 681	1 050	4 736	12 880	648	8 150	0	12 474	—	493 800
Üldtoodang — <i>Grand total</i>	32 148	40 740	121 058	27 586	57 229	1 975	13 954	8 860	3 912	75 354	330	6 332	2 536	3 866 710
1936	49 978	41 720	104 722	12 932	36 785	1 050	14 742	7 381	5 981	72 160	235	1 335	388	3 720 029
1935	54 874	52 294	61 990	13 019	34 023	409	9 451	10 600	3 515	92 949	252	1 120	—	3 099 841
1934	42 951	75 106	59 686	9 493	34 545	396	8 050	15 890	4 029	53 106	30	640	192	3 085 653
1933	43 200	69 298	73 845	10 000	36 048	364	4 365	15 447	12 035	85 336	210	3 304	—	2 870 672
1932	46 728	62 165	68 827	9 400	24 727	576	5 202	14 359	4 730	50 144	247	7 708	—	3 184 442
1931	45 497	73 720	89 234	5 746	11 688	1 050	4 736	13 606	723	89 474	0	12 474	—	3 049 029
1931—1935 keskml.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Moyenne	46 650	70 512	70 305	9 532	28 206	559	6 461	13 920	5 006	75 402	148	5 049	54	3 053 929

puhul. Kahju täielikust hävimisest oli ca 18 000 kr ligi 2 000 kr kahju. Jääst tekitatud kahju ületab ja osalisest hävimisest 12 000 kr. Suurimaks kahju- tekitajaks kalureile on torm. Tormi läbi hävinud materjalide väärtus ületab 21 000 kr, s. o. 70% kogu materjalide kahjust. Hoovus ja voog on tekitanud ligi 2 000 kr kahju. Jääst tekitatud kahju ületab 6 000 kr. Jääst tekitatud kahjust on osa aga tormi tagajärjel tekkinud, nõnda et tormi tekitatud kahju protsent võib veelgi suureneda. Mittelooduslikest õnnetusist tekkinud materjalikahju on väga väike.

¹⁾ Kalatootangu väärtus 1937. ja 1936. a. on arvatud võrdkaalustatud keskmiste kuuhindadega iga ranna kohta, kuna varemall aastal on toodangu väärtus arvatud aasta (liht) keskmise hinnaga.

Möödunud aastal olid materjaalsed kahjud eriti suured kevadisel püügihooajal, kuna harilikuks nähtuseks on sügiseste kahjustuste domineerimine.

Randade järgi tabasid möödunud aastal õnnetused kõige rohkem Saare ranna kalureid. Kahjustuste kogusumma Saare rannas tõusis üle 15 000 *kr*, seega võib öelda, et kahjustustest, mis kalureid tabas, langes Saare ranna kalureile rohkem kui pool. Järgmisena võiks mainida Viru ranna kalureid, kus kahjustuste kogusumma tõusis üle 7 000 *kr*. Kõige vähem oli kalandusõnnetusi möödunud aasta kestel sisevete piirkonnas.

3. Kalakaubanduse bilanss.

Balance du commerce de poisson.

Kalakaubandus 1937. a. möödus elavnemise tähe all. Üldlähikäik tõusis e. a. 2,1 milj. *kr*-lt 2,7 milj. *kr*-le, suurenedes 28,6%. Kuid lähikäigu suurenemine sõltus suuremal määral sisse- kui väljaveo suurenemisest; viimasest asjaolust tingituna kujunes ka kalakaubandusbilanss m. a. passiivseks. 1936. a. 163 tuh. *kr* aktiivne, 1937. a. 108 tuh. *kr* passiivne. Passiviteet oli tingitud suurelt osalt värske kilu sisseveost, mida varem aastail ei olnud. Kalakaupa veeti sisse 1936. a. 5 677 *tn* 948 tuh. *kr* väärtuses ja 1937. a. 7 075 *tn* 1 313 tuh. *kr* väärtuses, seega suurenes sisseveetud kalakaupade kogus võrreldes e. a-ga 24,6% ja väärtus 38,5%.

Sisseveetud kalakaupade hulgas langeb peaosalt heeringale, milliseid veeti sisse m. a. 4 808 *tn* 1 014 tuh. *kr* väärtuses e. a. 4 387 *tn* 827 tuh. *kr* vastu. Sisseveetud heeringate kogus moodustas 68,0% sisseveetud kalakaupade kogusest, väärtus — 77,2% sisseveetud kalakaupade koguväärtusest. Muude kalakaupade osatähtsus on seega sisseveeos väike.

Väljaveetud kalakaupade kogus oli 1937. a. 1 570 *tn* e. a. 1 593 *tn* vastu, s. o. 1,4% väiksem. Väljaveetud kalakauba väärtus tõusis aga 1936. a.

1 111 tuh. *kr*-lt 1 205 tuh. *kr*-le, suurenedes 8,5%. Väljaveetavate kalakaupade seas omavad suuremat osatähtsust angorjad, kohad, haugid ja latikad.

Kalakonservidest omavad väljaveos tähtsamat kohta kilu- ja sprotikonservid, kuid viimaste väljavedu 1937. a. näitas tagasiminekut võrreldes e. a-ga, mis oli tingitud kilutoodangu tagasiminekest.

Meie tähtsamaid kala-väljasturgesid on Saksa ja Rootsi. Saksa veeti m. a. kalakaupa kokku 388 *tn*, s. o. 25% väljaveetud kalakauba kogusest, kuid väljaveetud kalakauba väärtuse järgi omas Saksa esikohta. Saksa veetud kalakauba eest saadi 528 tuh. *kr*, s. o. 44% väljaveetud kalakauba koguväärtusest. Saksa osatähtsus kala väljasturuna kerkis eriti silmapaistvalt esile just m. a. sinna veetud kalakauba väärtuse järgi. Koguselt oli kalakauba väljavedu suurim Rootsi — 472 *tn*, seega 30% väljaveetud kalakaupade kogusest. Poola-Danzigi ja Soome veetud kalakauba kogus kui ka väärtus näitasid väikest tagasiminekut. Briti, Hollandi, Tšehhoslovakkia ja Austria osatähtsus meie kala väljasturgudena m. a. näitas suurenemist, kuna sinna veetud kalakauba kogused kui ka väljaveetud kalakauba väärtus näitasid tõusu. Šveitsi, Prantsuse ja munde riikide osatähtsus kalakaupade väljasturgudena näitas vähenemist koguselt kui ka väärtuselt.

Oma kalatoodang m. a. oli 210 160 *kv*, sissevedu 70 753 *kv* ja väljavedu 15 704 *kv*, seega jäi sisemaiseks tarvitamiseks 275 209 *kv*, eelmise aasta 247 782 *kv* vastu, s. o. 11% rohkem. Jagades sisemaiseks tarvitamiseks jäänud kalakoguse elanike arvule, selgub et üks elanik tarvitab kalakaupu keskmiselt 24,4 *kg*. Aasta varemalt oli keskmine kalasaaduste tarvitatus ühe elaniku kohta 21,9 *kg*, seega osutus möödunud aastal kalatarvitus ühe elaniku kohta 11,4% suuremaks kui aasta varemalt.

Kalanduse kohta varem Keskbüroo väljaandeks ilmunud:

- Kalandus 1936. a. — P. Kind, E. Statistika nr. 184(3) 1937. a., lk. 105—115.
 Kalandus 1935. a. — P. Kind, E. Statistika nr. 172(3) 1936. a., lk. 140—148.
 Kalandus 1934. a. — P. Kind, E. Statistika nr. 160(3) 1935. a., lk. 117—125.
 Kalandus 1933. a. — P. Kind, E. Statistika nr. 148(3) 1934. a., lk. 125—135.
 Kalandus 1932. a. — P. Kind, E. Statistika nr. 136(3) 1933. a., lk. 133—141.
 Kalandus 1928—31. a. — P. Kind, E. Statistika nr. 124(3) 1932. a., lk. 137—147.

RIIGI- ja OMAVALITSUSTEENIJATE HAIGUSKINDLUSTUS.

ASSURANCE-MALADIE des EMPLOYÉS de l'ÉTAT et des ADMINISTRATIONS AUTONOMES.

Sisu: Riigiteenijad. 1. Kindlustuse arenemine, lk. 129. 2. Olukord pärast 1. VI 1937, lk. 130. 3. Riigi kuld kindlustusele, lk. 131. 4. Haiguskindlustuse maksumus ühe riigiteenija kohta, lk. 133. Omalavalitsusteenijad. 5. Üldandmeid, lk. 134.

Avallikkude teenistujate haiguskindlustuse kohta puuduvad senini ülevaated. Käesolevaga on püütud valgustada kõnesolevat küsimust, kuivõrd seda lubavad olemasolevad näpud andmed.

Esmakordselt on antud terviklik ülevaade ka vastava normistiku kujunemisest.

Täienduseks asjassepuutuvale otsesele arvamaterjalile on kasutatud ka mitmesuguseid kaudseid andmeid.

RIIGITEENIJAD. — EMPLOYÉS de l'ÉTAT.

1. Kindlustuse arenemine.

Développement de l'assurance.

Riigiteenijaskonna haiguskindlustus esialgsel kujul pandi kehtima 6. II 1920 (ajutised kodukorramäärused valitsus- asutistes töötavate ametnikkude ja tööliste haiguse korral kindlustamise kohta — RT 26/27 — 1920). Määruse kohaselt kõik valitsusasutiste ametkondades või ettevõtetes teenivad ametnikud ja töölised ning nende perekonnad olid õigustatud saama arstiabi ja rahalist toetust sellelt asutiselt või ettevõttelt, kus nad teenivad. Õigust rahalisele toetusele ei evinud mitte üle ühe nädala kestvatele juhuslikele töödele palgatud isikud. Esialgne liig lai abiõiguslike perekonnaliikmete määrang asendati 6. X 1922 kitsamaga, mis omistas õiguse arstiabile ainult ametniku (resp. tööliste) naisele ja lihastele lastele — terveile kuni 17 a. vanuseni, töövõimetuile aga vanusele vaatamata; mees loeti naise perekonnaliikmeks ainult siis, kui ta oli töövõimetu ja ei evinud varandust ega tulu (RT 123 — 1922).

Võimalike arstiabi moodustena eristas määrus: esma- ja sünnitusabi, arstimist kodus, ambulatooriumis ning haiglas. Arstimeid, sidunusi- ja muid ravivahendeid anti koos arstiabiga. Raviasutise paigutamine, samuti teatava spetsiaalravi andmine võis toimuda ainult ametiasutise arsti määramisel. Igaugune loeteldud arstiabi toimus täielikult riigi arvel, kusjuures raviasutiste arved tasuti vaid III kl. normide järgi.

Ametlikohuste täitmist või töötamist mittetaktitava haiguse korral võimaldati arstiabi ametnikele ja tööliste kuni teenistus- vahekorra või töölepingu lõppemiseni; töötamist takistava haiguse puhul aga — ravivõimete vaatamata — kuni tervenemiseni, kuid mitte üle 6 kuu haigestumise päevast arvates. Perekonnaliikmetel oli õigus ambulatoorsele ravile oma ülalpidaja riigiteenistuses olemise lõpuni; arstimist kodus ja haiglas võimaldati maksimaalselt 3 kuud. Nakkushaiguste arstimine pidi kehtima kuni nakatamisohu möödumiseni. Arstiaibandmine toimus kas riiklikes raviasutistes või riigiga lepinguvahekorras olevate omavalitsuse- või erahaiglate ja -arstide kaudu; erakorralistel juhtudel muidugi võis kasutada ka teiste arstide ja raviasutiste abi.

Rahalise toetusena määrus võimaldas palga edasisaamist haiguse puhul ja ühekordseid abirahaaid sünni ning surma korral. Palga edasisaamise õigus algas arsti poolt töölt vabastatuli esimesel haiguspäeval ja kestis tervenemiseni, aga mitte kauem kui 26 nädalat järgemööda, või korduvatelt juhtudel — mitte enam kui 30 nädalat aastas. Esimesel haiguskuul oli õigus tervele, järgnevail — 2/3 kuu- palgale. Sünnitajail naisametnikel ja -töölistel, kes teeninud vas- tavas asutises või ettevõttes vähemalt 6 kuud enne sünnitamist-

päeva, oli õigus töölt vabastamisele terve palga edasisaamisega 4 nädalat enne ja 6 nädalat pärast sünnitust. Ametnikule (resp. töölistele) võimaldati toetusraha naise sünnituse korral — 1/4 osa kuuteenistusest iga sündinud lapse pealt; perekonnaliikme surma korral aga 1/2 kuuteenistusest. Perekondadele, kelle toltja sureb riigiteenijana, maksti ühekordse toetusena viimase 1—2 kuu palk, sõltuvalt tema teenistuse kestusest ja surmapõhjusest. Lisaks sellele määrati surnu tegelikule matjale matusekulude katteks maetud ühe kuu palk.

Kirjeldataud kord kehtis ka sõjaväelaste suhtes; 1. XII 1920 alates laiendati ta kõigile riigilt põhipalka saavale õpetajale (RT 221/222 — 1920).

Tuleb tähendada, et asjaomane isikkond kasustas avaraid arstiabivõimalusi üha intensiivsemalt, nii et riigi kulud sel ajal tõusid aastast-aastasse:

	1 000 kr		1 000 kr
1920/30	1 023	1926 (3 kuud)	180
1928/20	908	1925	721
1927/28	857	1924	689
1926/27	834	1923	506

1929/30. a. ulatus riigi kulu juba 1 023 tuh. kr-le; nimetatud aastal hakkasid aga läheneva majandus- kriisi tunnused mõjustama riigi eelarvet. Muude riigikulude kokkutõmbamiste hulgas otsustati kärpida riigiteenijate haiguskindlustuskulusid. See teostati 1930. a. sügisel (RT 73 — 1930), mil üldreeglina 20% arstiabikuludest jäeti kindlustatu kanda. Endiselt toimus täielikult riigi kulu arstiabi asutise teenistuses seisva kindlapalgalise arsti poolt ja riigi poolt sisus- tatud või türitud ambulatooriumides, esma- ja sün- nitusabi, ägedate nakkushaiguste ning nakkavus- staadiumis tiisikuse ravi haiglates ja sanatooriumides, samuti teenistuskohuste täitmisest tingitud haiguste, vigastuste ja haavade arstimine. Analooiliselt arsti- abile maksustati ka rohuabi. Teostatud arstiabi maksustamist kohaldati Vab. Val. otsusega 15. X 1930 (RT 83 — 1930) ka sõjaväelaste ja nende perek- kondade suhtes. Erandina jäi riigi kanda ajateenijate sõdurite igasugune arsti- ja rohuabi.

Süvenevad kriisiraskused sundisid teostama uut ulatuslikumat riigikulude kärpimist. 20%-line hai- guskindlustuskulude veeretamine abitarvitajale osutus riigikassa seisukohast ilmselt mittepiisavaks, kuna arstiabikulud vähenesid 1930/31. a. ainult mõnesaja kr võrra. 1931. a. aprillist alates pandi arstiabikuludes kehtima uued normid (RT 29 — 1931). Abitarvitaja

kanda jääv osa, sõltuvalt tema teenistustasust ja abi iseloomust, kujunes järgmiseks:

	Teenistustasu kuus		
	Kuni 80 kr	81—140 kr	üle 140 kr
Ambulatoorne ravi	50%	60%	75%
Arstiline raviasutises	25,,	40,,	50,,

Täielikult riigi kanda jäid samad raviliigid, mis esmakordselt abitarvitaja maksustamisel (vt. ülimal); tiiskushaigete ravikuludest sanatooriumides riik erandlikult võttis oma kanda 80%, sõltumata teenistustasu liigist. Peale erandjuhtude, mil arstmeid antakse tasuta, kannab abitarvitaja rohuabikuludest ambulatoorse raviga võrdse määral, s. t. 50—75%. Perekonnaliikmed maksid juurde sama protsendi, mis nende ülalpidajadki.

20. IV 1931 hakkasid suuremad juurdemaksunormid kehtima ka sõjaväelaste ning sõjaväes teenivate riigiteenijate ja -töölise suhtes, kuigi nende olukord jäi märgatavalt soodsamaks muu riigiteenijaskonna omast (RT 31 — 1931). Nii sai kaader ambulatoorset ravi sõjaväe ambulantsides ja kodust arstiabi sõjaväearstide poolt endiselt tasuta; haiglaravist jäi kaadri enda kanda: sõjaväe ravilates 25%, teistes — 40%. Arstimeid anti neile sõjaväe apteekidest 10 s maksu eest retseptilt. Erijuhtudel väeosa arsti loal tarvitatud eraarstlikust ravist jäi tarvitaja kanda 60%, eraapteekidest ostetud arstimate hinnast — 40%. Samu sätteid kohaldati ka sõjaväe ametkonnas teenivatele mittesõjaväelastele ja kõikidele perekonnaliikmetele, kuid kahe erandiga: 1) haiglaravist kõikides haiglates nimetatud isikud kannavad 40%, 2) ravimeid saavad nad sõjaväe apteekidest 20 s retsepti maksu eest.

Arstiabi maksustamine kirjeldatud ulatuses andis tulemusi: riigikassa kulud sel alal langesid tunduvalt (vt. allpool), mitte üksi maksu enda vaid ka arstiabi tarvitamise vähenemise tõttu. Juurdemaks arstiabile tähendas riigiteenijaskonnale uut, küllalt suurt ohvrit, sedaenam et järgnevat aastat teostusid korduvad palgakärpimised. Kriisi möödudes, koos teatava palgaolude parandamisega, tõusis päevakorrale ka haiguskindlustuse reform. 1931. a. abitarvitaja kanda jäetud ilmselt liig kõrged tasumäärad vajasis alandamist juba rahvatervishoidlikel kaalutlusil. Kuna Sõjamineisteriumi ja Raudteevalitsuse personaal, kellele kulub suur osa arstiabikrediidist, on kindlapalgaliste arstide, oma raviasutiste, apteekide, soodustatud rohuabi jne. tõttu märgatavalt paremas olukorras ülejäänud riigiteenijaist, — pidi reform kergendama just viimaste ravikorraldust.

Uued alused loodigi Rüigivanema dekreedina 12. V 1937 antud Riigiteenijate, -töölise ja õppejõudude haiguskindlustuse seadusega (alamal RHS, RT 41 — 1937) ja 18. VIII antud Sõjaväe haiguskindlustuse seadusega (alamal SHS, RT 69 — 1937). Esimene neist jõustus 1. VI, teine 27. VIII 1937.

2. Olukord pärast Kindlustatuina RHS-i sätete
I. VI 1937. kohaselt loetleb seadus:
Situation après I. VI 1937. 1) Vabariigi Valitsuse liikmed,
2) Riigikontrolör, 3) riigiteenijad ja -töölised ning

teised riigiasutiste ja ettevõtete teenistuses olevad isikud, 4) Kaitseliidu koosseisus teenivad riigiteenijad, 5) avalikkude õppeasutiste ja avalikkude õppeasutiste õigustega erakoolide õppejõud, kui nende poolt antav tundide koguarv on vähemalt 50% normaal tundide arvust ja 6) eriseaduste, -määruste või -põhikirjade alusel teotsevate riiklike asutiste ja ettevõtete teenijad ja töölised, kes ei kuulu haigekassade alla. RHS-i alla kuuluvad ka loeteldud isikute perekonnaliikmed.

RHS-i alla ei kuulu: 1) tegelikus sõjaväeteenistuses olevad sõjaväelased j. t. isikud, kes on kindlustatud SHS-i kohaselt, 2) isikud, kelle teenistus asutistes või ettevõtetes loetakse kõrvaltööks, 3) hädaabitööde töölised ja 4) isikud, kes töötavad eriseaduste, -määruste või -põhikirjade alusel teotsevate riiklikes asutistes või ettevõtetes ja kuuluvad nende seaduste, määruste või põhikirjade põhjal haiguskindlustuse alla orateenijate ja -töölisega ühistel alustel; nii sega-aktiivsateks ümbermoodustatud Riigi Põlevkivitööstuse, Riigi Turbatööstuse, a/s „Eesti Metsatööstuse“, samuti Riigi Trüükikoja, Sadamatehaste, Arsenali, „Ühitaja“, uute sulfaat- ja tellakivitehaste jne. tööstuslike käitiste töölised kuuluvad haigekassade alla erakäitiste töölisega ühistel alustel. Nende ettevõtete ametnikud (ka riiklike pankade) on aga kindlustatud riigiteenijate kohta käivate normide alusel. Erandlikult ka a/s „Eesti Metsatööstuse“ metsatöölised (metsa ülestöötamisel, väljaveol, laadimisel, parvetamisel jne.) töötavad teenijad ja töölised (kui nendega pole sõlmitud hankeleping, ega loeta nende teenistust kõrvaltööks) saavad arstiabi riigiteenijatega ühistel alustel (RT 45 — 1937).

Kindlustus hakkab üldreeglina kehtima arvates seitsmendast teenistusse või tööle astumise päevast; teenistuskohuste täitmisest tingitud tervisriikete puhul on õigus arstiabile ka isikul, kelle teenistus loetakse kõrvaltööks: kõigi selliste tervisriikete suhtes kehtib kindlustus esimesest tööpäevast alates. Kooskõlas lasteabiraha seadusega on laiendatud abiõiguslike perekonnaliikmete ringi adopteeritud ja legitimeeritud laste arvel, tõstes ka kindlustusõiguslike laste vanust 17 aastalt 18-le.

Haiguskindlustuse elementidena loetleb RHS: ravi, sünnitusabi, haigusraha, ühekordset toetusraha, palga edasimaksmist naiskindlustatule enne ja pärast sünnitamist ja kindlustatu surma korral palgamaksmist tema perekonnaliikmetele. Haiguskindlustuse andmine toimub täielikult või osaliselt kindlustuskandja (s. t. asutise või ettevõtte, kus kindlustatud teenivad) kulul, kuivõrd eriseadusega need kulud pole pandud teistele asutistele. Selline eriolukord kehtib õpetajate suhtes, kuna nende haiguskindlustuskulud tasutakse *Õppejõudude tasude seaduse* (RT 69 — 1935 ja varasemad) põhjal valdade poolt ülalpeetavais koolides — maavalitsusel, kõigis teistes — koolide ülalpidajailt. Tuletõrje seaduse (RT 39 — 1936) alusel saavad tuletõrje liikmed teenistuskohuste täitmisest tingitud tervisriikete puhul arstiabi ühistel alustel riigi- ja omavalitsusteenijatega, kusjuures kulud kannab kohalik omavalitsus.

Ravi liikidena esinevad: 1) esmaabi õnnetusjuhtumite ja äkiliste haiguste korral, 2) ambulatoorne ravi, 3) ravi haige kodus ja arsti, hambaarsti või masseerija juures, 4) ravi raviasutistes ja 5) sünnitusabi.

Ravimise tähtajad on analoogilised seniste riigi- ja erateenijate ravitähataegadega, täpsustatud on vaid redaktsiooni: nii võib teenistuskohuste täitmist takistava haiguse ravi kesta ülimalt 26 nädalat järgmööda, korduvatel juhtudel — 30 nädalat kalendriaastas. Perekonnaliikmete ravi suhtes raviasutistes on aeg piiratud vastavalt 13 ja 20 nädalaga. Erandlikult võib pikeneda ägedate nakkushaiguste ja nakavusstaadiumis tiisikuse katkestamatu ravi kindlustatui kuni 1 aastani, perekonnaliikmeil kuni 9 kuuni. Teenistuskohuste täitmisest tingitud tervisrikete ravi antakse kuni töövoime tagasisaamiseni või pensionile minekuni.

Täiesti tasuta antava arstiabi ulatust pole muudetud; raviasutistes võimaldatakse tasuta ravi vaid madalaimas klassis. Tasulise ravi puhul on kindlustatu olukorda kergendatud, kuna uued juurdemaksu normid on madalamad senistest; ka on võimaldatud haiglaravi II klassis. Nii kannavad ravitarvitajad ravikuludest järgmised osad:

	Palk kuus		
	kuni 80 kr	81—140 kr	üle 140 kr
1) ambulatoorsest ravist, ravist haige kodus ja arsti juures, vastavatest ravivahenditest ning sõidukuludest	35%	45%	55%
2) eelmises punktis loeteldud kuludest alla 3 a. vanuste laste ja alates 7. raseduskuust rasedate ravimisest	15,,	25,,	35,,
3) ravimisel raviasutises:			
a) madalaimas klassis	15,,	25,,	35,,
b) sellele järgnevas kõrgemas klassis	35,,	45,,	55,,
4) tiisikuse ravimisel raviasutises — madalaimas klassis — 15%, sellele järgnevas kõrgemas — 35%, palgale vaatamata.			

Palga edasimaksimine riigiteenijale töötamist takistava haiguse puhul on korraldatud teatavasti vastavates tasude seadustes; RHS omistab selle õiguse ka riigitöölisele, kindlustades neile esimese 2 haiguskuu vältel terve, järgnevail — $\frac{2}{3}$ palgast (teenistuskohuste täitmisest tingitud tervisrikete ravimisel — kogu aeg terve palga).

Lastekaitse huvides on emadele, lisaks senisele õigusele — puududa töölt teatav aeg enne ja pärast sünnitust, antud võimalus toita ise imikut. Ühekordseid toetusrahaseid sünni korral on tõstetud: kuupalgalistele $\frac{3}{4}$ palgast, teistele 20x päevapalk; matuseraha makstakse kindlustatu surma korral ühe kuupalga, perekonnaliikme surma korral — $\frac{1}{2}$ kuupalga suurus. Sünnitusraha alammäär on igal juhul 50 kr, matuserahal — 30 kr. Ühekordne toetus perekonnatoitja surma korral on jäänud endiseks.

RHS jätab Vabariigi Valitsusele õiguse laiendada seaduse sätteid (ka kitsamas ulatuses) hädaabitõulistele. Viimastele on senini arstiabi võimaldatud töökorralduse erifondi ja eelarve korras avalikeks töödeks määratud summadest (RT 81 — 1934).

Eelöeldust ilmneb, et RHS, jättes haiguskindlustuse tehnilise korralduse üldjoontes endiseks, siiski tähistab kindlustatu olukorra kergendamist. Järje-

kindla laste ja emade arstiabi soodustamisega, samuti sünnitusrahade tõstmisega — RHS taotleb eeskätt imikute ja väikeste laste kõrge surevuse pidurdamist. Üldiselt RHS kujutab endast kompromissi 1920. a. arstiabikorra ja 1931. a. maksustamiste vahel, mis ei laseks tekkida riigikassale eriti suuri lisakulusid, mis aga tagaks riigiteenijaskonnale enam-vähem rahuldava ravivõimaluse.

Seaduse koostajate kalkulatsioonide kohaselt ei tohiks riigikulude suurenemine aastas ületada 130 tuhat kr. Uue korra tegelikud rakendamistulemused selguvad muidugi tulevikus.

SHS eriseadusena sätib Sõjamineisteriumis, sõjaväes, Piirivalves ja Kaitseliidus ohvitseri kohtadel teenivate sõjaväelaste ning riigiteenijate, tööteenistuskohuslaste ja teatud kordadel ka kaitseliitlaste ning naiskodukaitsjate haiguskindlustuse aluseid. Laskumata üksikasjusse rõhutatakse siinkohal, et loeteldud isikule võimaldatakse arstiabi üldiselt soodsamail tingimusil kui muile riigiteenijale. Nii on tasulise ravi kindlustatule langev kuluosis 20—25%, ravi puhul sõjaväeravilais isegi 15—20%; lisaks odavamale rohuabile esineb veel rida muid soodustusi.

Lõpeks Riigihoidja dekreedina antud Vabaduse Risti kavaleride haiguskindlustuse seadus (RT 103 — 1937) võimaldab I. II k. a. alates Eesti kodakondsusse kuuluvatel V. R. kavaleridel, kes pole kindlustatud mõnede muude normide põhjal, — saada arstiabi üldiselt RHS-is määratud, kuid kitsendatud alustel.

3. Riigi kulud kindlustusele.

Dépenses de l'État pour assurance-maladie des employés.

Tab. I annab ülevaate riigikassa kuludest riigiteenijate haiguskindlustusele 9 viimasel aastal. Näidatud summad on tarvitatud puhtakujuliseks haiguskindlustuseks: neis ei esine kulu raudteelaste kindlustamiseks tööõnnetuste puhul (13—25 tuh. kr aastas), millist riigikassa siiski arvestab koos haiguskindlustuskuludega.

Nagu juba ülalal tähendatud, tõusid riigi kulud pidevalt, saavutades kõrgeisu 1929/30. a. Kulusumma nimetatud aastal — 1 023 tuh. kr — on enam kui kaks korda suurem 1923. a. omast. 1930/31. a. langes kulu — hoolimata aasta kestel kehtimapanud 20%-lisest juurdemaksust — ainult 370 kr võrra.

Riigi kulud riigiteenijaskonna haiguskindlustusele.
Dépenses de l'État pour assurance-maladie des employés.

1.	Kr	1922/23 = 100	%			
			riigi korraldustikuludest	aux dépenses ordinaires de l'État	riigiteenijate palgasummasist aux salaires des employés	riigi kuludest tervishoiu alal aux dépenses de l'État pour hygiène publique
1926/27	440 543	143,1	0,6	1,9		
1925/26	414 752	132,0	0,6	1,8		21,4
1924/25	390 740	124,4	0,6	1,7		21,1
1923/24	361 649	115,1	0,6	1,6		19,6
1922/23	314 224	100,0	0,5	1,3		18,1
1931/32	423 885	134,9	0,6	1,6		18,6
1930/31	1 022 314	325,3	1,2	3,6		35,7
1929/30	1 022 683	325,5	1,2	3,6		34,2
1928/29	908 201	289,0	1,2	3,3		33,8

Järgnevast aastast suurendatud juurdemaksunormide tõttu langes riigi kulu 1931/32. a. võrreldes eelmise aastaga ümarguselt 600 tuh. kr ehk 58,5%. Raskeimal surutiseaastal meie riigimajanduses — 1932/33, mil eelarve oli koondatud äärmuslikult, tegi haiguskindlustuskulu veel suure hüppe allapoole, jõudes madalseisuni — 314 tuh. kr. Võrreldes maksimaalse kuluga kolm aastat varemalt oli 1932/33. a. oma väiksem enam kui valem korda. 1933/34. a. alates hakkasid riigikassa kulud sel alal jälle suurenema, milline tendents kestis kuni vaadeldava aja lõpuni, ning mis arvatavasti veelgi jätkub. Siiski moodustas 1936/37. a. kulutus (450 tuh. kr) 1929/30. a. omast kõigest 44,0%.

Sama liikumine peegeldub haiguskindlustusele kulutatud summa võrdlusest riigi korraliste kuludega ja riigiteenijaskonnale makstud palgasummaga. Kui arstiabi toimus täielikult riigi kulu, moodustas selleks kulutatud summa keskmiselt 1,2% korralistest kuludest; 1931/32. a. alates läheb samaks otstarbeks 0,6% korralistest kuludest; väiksem kulu 1932/33. a. moodustas — 0,5%. Seega on riigiteenijate haiguskindlustuse osatähtsus korraliste kulude hulgas pärast arstiabi maksustamist poole võrra vähenenud.

Umbes samas proportsioonis langes ka haiguskindlustuskulude suhe palgasummaga: 3,6%-lt (1930/31. a.) — 1,6%-le (1931/32. a.); 1933/34. a. alates suureneb suhe 0,1% aastas haiguskindlustuse kasuks.

Kuni 1930/31. a. (incl.) moodustas riigiteenijaskonna haiguskindlustus suurima kululiigi riigi kultistest tervishoiule (keskmiselt $\frac{1}{3}$, iseseisvuse alg-aastail veelgi rohkem). Järgmisest aastast alates on haiguskindlustuse osis veel vaid 20% ümber tervishoiukuludest; tähtsaimaks kululiigiks on tõusnud tervishoiuasutiste ülalpidamine. Viimastel aastatel suureneb haiguskindlustuskulude suhe tervishoiukuluga jälle esimese kasuks.

Kuna raudteelastele ja sõjaväelastele on loodud erikordused ambulantside, apteekide, haigla, kindlapalgaliste arstide jne. näol, mis võimaldavad neile saada arstiabi tasuta või märksa väiksema tasu eest, kui seda saavad muud riigiteenijad, siis on huvitav jälgida, millisel määral nimetatud asutised saavad osa üldisest arstiabikrediidist.

Protsendilisel tarvitasisid riigi haiguskindlustuskuludest:

	Raudteevalitsus	Sõjamineisterium	Muud riigiasutised
1936/37	25,3	30,5	44,2
1935/36	24,5	31,6	43,9
1934/35	21,2	33,9	44,9
1933/34	23,9	33,5	42,6
1932/33	22,4	42,0	35,6
1931/32	19,0	29,7	51,3
1930/31	17,2	14,4	68,4
1929/30	15,6	14,8	69,6
1928/29	15,7	16,6	67,7

Näeme, et raudtee ja sõjavägi koos enne arstiabi maksustamist tarvitasisid keskmiselt 30—35%, alates 1932/33. a. aga rohkem kui 50% riigi kindlustus-

kuludest. Ajal, mil riigikassa kulud arstiabile tugevasti langesid, vähenes Raudteevalitsuses kulutatud summa hoopis väiksemas proportsioonis. Sõjamineisteriumi haiguskindlustuskulud püsivad veelgi stabiilsemana; see seletub asjaoluga, et suurem osa neist läheb ajateenijate arstiabiks.

Ei tule unustada, et sisuliselt raudteelaste ja sõjaväelaste tervishoiuks minevad riigisummad on veelgi hulga suuremad, kuna tab. 1 ja 2 näidatud haiguskindlustuskulus ei esine alatise tervishoiupersonaali teenistustasud ega raviasutiste majanduskulud (Raudteevalitsuses keskmiselt 100 tuh. kr ja sõjaväes ligi 500 tuh. kr aastas).

Ülevaatlikuma pildi saamiseks arvutame haiguskindlustuse kogukuludest maha raudteelastele ja sõjaväelastele langeva osa; ülejäänud riigiteenijaskonna arvele jääb sel puhul:

	1 000 kr	1 000 kr
1930/37	198,9	1931/32 217,0
1935/36	182,0	1930/31 099,4
1934/35	175,3	1929/30 712,3
1933/34	153,9	1928/29 614,6
1932/33	111,7	

Torkab silma, et erisoodustateta riigiteenijate haiguskindlustuskulu on liikunud suuremate hüpetega kui riigi kogukulutus sel alal. Äärmiselt vähe, ainult 111,7 tuh. kr, kulutati arstiabile 1932/33. a.: see on väiksem 1930/31. a. kulust enam kui kuus korda; samal vahemikul kulud raudteelaste ja sõjaväe arstiabile ei vähenenud poolegi võrra.

Kuidas ositub riigikassast tulev kulusumma: kui palju tarvitatakse riigiteenijale ja töölilise enestele, kui palju nende perekonnaliikmetele; kui palju ambulatoorsele ravile, haiglaravile, ravimitele, täielikult riigi kulu toimuvale ravile, tiisikuseravile jne. — selle kohta puuduvad andmed.

Teatava pildi haiguskindlustuskulude ositusest kululiikide järgi raudteel annab tab. 2.

Näeme siin suurima kululiigina esinevat haiglaravi, millele kulutatakse keskmiselt 70% krediidist. Ravimitele läheb keskmiselt 15%, eraarstiikule ra-

Haiguskindlustuskulud raudteel.
Dépenses d'assurance-maladie des chemins de fer.

2.	1 000 kr	Sellest — Dont %					Muud kulud Autres dépenses
		Ravimid Médicaments	Haiglaravi Traitement en hôpital	Eraarstiik ravi Traitement par les médecins privés	Abirahad sünnil või surma puhul — Indemnités à cause de la accouchement et mort	Muud kulud	
1936/37	113,6	12,7	71,7	6,6	8,0	1,0	
1935/36	101,7	14,3	70,0	7,4	7,4	0,9	
1934/35	82,9	14,4	68,8	7,6	8,9	0,4	
1933/34	86,5	13,8	67,3	7,4	10,7	0,8	
1932/33	70,5	9,5	73,3	8,3	7,6	1,3	
1931/32	80,5	11,4	72,2	8,5	7,5	0,4	
1930/31	175,7	16,3	69,1	10,4	3,8	0,4	
1929/30	159,1	19,8	63,8	10,2	4,6	1,4	
1928/29	142,7	19,6	65,7	7,5	5,5	1,7	
Keskmine Moyenne 1928/29— —1936/37	112,6	14,7	69,1	8,2	7,1	0,9	

vile — 8% kogu kulust. Pärast juurdemaksude sisseadmist on vähenenud ravimite ja eraarstliku ravi osatähtsus, tõusnud aga haiglaravi oma.

Nendest andmetest ei saa aga teha mingeid järeldusi muu riigiteenijaskonna kohta, — selleks on olukord liig ebavõrdne. Sellal kui muude riigiteenijate ambulatoorse ravi ja arstivisiitide eest riigikassast tasutav 25—50% moodustab olulisema osise neile kulutatud arstiasummast, ei esine raudteelastel ambulatoorne ravi üldse iseseisva kululiigina, kuna seda peavad andma kindlapalgalsed arstid ilma erilise tasuta; teisest küljest kulutatakse ravimeile raudteel arvatavasti suurem % riigisummast kui mujal, sest raudteelased ise maksavad vaid 20 senti igalt retseptilt.

Ainult toetusteks sünni ja surma puhul minev kuluosis võib olla enam-vähem võrdne kogu riigiteenijaskonna suhtes. Raudteel tarvitati selleks otsustarbeits vaadeldaval tühksal aastal keskmiselt 7% kindlustuskuludest.

4. Haiguskindlustuse maksumus ühe riigiteenija kohta.

Cotit d'assurance-maladie par un employé.

tavat osist kui ka enda juurdemakse) ühe määralise riigiteenija kohta.

Riigi eelarve summadest saavad arstiabi riigiteenijad, sõjaväelased ja riigi eelarve alusel teotsevate ettevõtete (raudtee, post-telegraaf-telefon, piiritusemonopol, sadamad ja laod) töölised; kooliõpetajad (peale riigikoolide omade) aga kooli ülalpidaja omavalitsuse ja eripõhikirja alusel teotsevate ettevõtete personaal — ettevõtte summadest. Piirdudes vaid riigi eelarve krediitidest arstiabi saava isikonnaga, eraldame sellest nende soodustatuma olukorra pärast veel sõjaväelased ja raudteelased ning käsitleme ainult ülejäänud riigiteenijate (keskmiselt 11—12,5 tuhat inimest) seisundit.

Otsesed andmed meid huvitava küsimuse valgustamiseks puuduvad; oleme järelikult sunnitud, väljades teatud eeldustest, tegema rea arvutusi ja järeldusi. Vaadeldavate isikute arvu (riigikassa andmed) oleme koosseisude-seadustes näidatud palkade põhjal ositanud kolme arstiabile erineval määral juurdemaksvasse rühma ning arvutlenud keskmise arstiabikulu koos tühkordsete toetustega ühe riigiteenija kohta. Peale eelduse, et vaadeldavate isikute tervislik seisund ja haigestumissagedus on enam-vähem ühesugune, on RHS-i seletuskirja alusel oletatud, et ambulatoorsele ravile koos arstimitega kulub umbes $\frac{2}{3}$ ja haigemajalisele ravile umbes $\frac{1}{3}$ riigilt tasutavatest arstiasummadest; 10% riigi haiguskindlustuskulust on arvestatud tühkordseteks toetusteks ja täielikult riigi arvel toimuvaks raviks. Tuleb rõhutada, et vastavad summad on arvatud ühe riigiteenija, mitte aga ühe abiõigusliku isiku kohta; viimasest moodusest pidime loobuma, sest abiõiguslike perekonnaliikmete arv on teadmata. Arvutatud kind-

lustatu juurdemaksud esinevad juurdemaksu alamääradena, mis paratamatult tuleksid omal tasuda, mitte hädavajalisi juurdemakse — näit. haigla kõrgema ja madalama klassi hinnavahe jne., sin arvestatud ei ole.

Kõrvutatuna riigiteenija reaalgaindeksiga. (1932/33 = 100), on arvutluse tulemused järgmised:

	Arstiabi maksumus ühe riigiteenija kohta				Riigiteenija reaalgaindeks
	Riigi osa kr (incl. toetustarbeits-rahad)	Oma juurdemaks kr	Kokku kr	Indeks	
1936/37	18	15	33	188,9	97,0
1935/36	17	14	31	175,3	108,0
1934/35	16	13	29	168,0	103,4
1933/34	14	12	26	146,8	102,6
1932/33	10	8	18	100,0	100,0
1931/32	19	15	34	192,3	96,8
1930/31	56	7	63	356,7	94,2
1929/30	57	—	57	327,2	83,9
1928/29	51	—	51	200,5	70,5

Ajal, mil riik tasus kõik arstiabikulud, kalduti kasutama arstiabi võrdlemisi kergekäeliselt. 1928/29. a. maksumus ühe riigiteenija arstiabi 51 kr, järgmisel aastal juba — 57 kr; tasuta arstiabi moodustas riigiteenija keskmisest ühe kuu teenitusest neil aastail (85—90 kr) umbes 60%. 20%-line maksustamine 1930. a. sügisel ei pidurdanud nõudlust arstiabile; kuigi riigilt tasutav osis veidi langes, tõstis abitarvitajalt lisanduv 7-kroonine juurdemaks arstiabi kogumaksumuse 63 kr-le. Kõrgendatud juurdemaksumuormid põhjustasid otsustava pöörde 1931/32. a., mil nõudlus arstiabile vähenes peagu poole võrra: riigi kulu langes 56 kroonilt 19 kr-le (umbes 20% kuupalgast), abitarvitaja kanda jäi 15 kr. 1932/33. a. langes arstiabi maksumus eelmise aasta omast veel ligi poole võrra madalamale tasemele. Võib öelda, et kriisielsete aastate liialdatud arstiabinõudlusest oldi satunud teise äärmusse, kus püüti hoiduda arstiabist mitte ükski tühistel vaid ka tõsisematel juhtudel. On siiski tõenäoline, et kindlustatu kanda jääv osis sel aastal oli suurem kui arvutlusega leitud 8 krooni, seda-enam, et riigikassa osa arvete tasumise järgmisele eelarveaastale veeretati. 1933/34. a. hakkab nõudlus arstiabile jälle pidevalt tõusma ning jõuab 1936/37. a. peagu 1931/32. a. tasemele. Teostatud arvutluse kohaselt moodustab kindlustatu juurdemaks 1931/32. a. alates keskmiselt umbes 45% arstiabi kogumaksumusest. Viimasel kolmel aastal riigikassast tasutav arstiabikulu moodustab umbes 20% riigiteenija keskmisest ühe kuu palgast, enda kanda jääv osis aga — umbes 15%.

Võrreldes toodud arve keskmise arstiabikuluga ühe raudteelase kohta, näeme, et viimane on tüliselt märksa madalam. Nii näiteks maksumus 1936/37. a. ühe raudteelase arstiabi 21 kr (sellest 14 kr riigi osa ja 7 kr juurdemaksu). Üldiselt on ühe raudteelase arstiabikulu olnud kaunis stabiilne, liikudes piirides 14—21 krooni — paralleelselt muude riigiteenijate arstiabi maksumusega. Raudteelase enda aastane juurdemaks moodustab keskmiselt 30—35% tervest

arstiabikulist ehk vähem kui 10% keskmisest kuupalgast. Kui aga arvestame ka arstliku personali palku ja raviasutiste majanduskulusid, siis tõuseb aastane arstiabi maksumus keskmiselt 12—15 kr võrra tühe isiku kohta: nii 1936/37. ja 1935/36. a. — 33 kr, 1934/35. a. — 29 kr jne.; enda juurdemaksude osatähtsus langeb aga 20%-le. On huvitav, et selliselt arvestatud keskmine arstiabikulu on viimastel aastatel peagu võrdne muude riigiteenijate omaga; enne arstiabi maksustamist oli aga raudteelaste arstiabi hulga odavam kui teistel riigiteenijail (nii 1929/30. a. 35 kr 57 vastu). Väärrib rõhutamist, et oma alatise arstliku personali ja raviasutiste võrk, tagades kindlustatuile soodsama tervishoidliku seisundi ja arstiabi võimaluse, ei tule riigile kallim muude riigiteenijate arstiabist.

Kas on viimastel aastatel suurenev arstiabinõudlus tingitud riigiteenijate tervisliku seisundi halvenemisest või tähistab see lihtsalt sirdumist 1931—33. a. ebanormaalsest olustikust loomulikumale tervise eest hoolitsemisele, — selle peame jätma lahtiseks. Igal juhul õigustab arstiabinõudluse tõusu samaaegne riigiteenija reaalpalgaindeksi suurenemine. Keskmine riigiteenija kuuteenistus (palk + teenistusvanusetasu), mis oli aastail 1929—31 keskmiselt 90 kr, langes korduvate palgakäpimiste tõttu 1932—35. a. umbes 84—85 kroonile; vaatamata sellele tõusis riigiteenija keskmine ostujõud elatusmaksumuse vähenemise tõttu pidevalt kuni 1935/36. a. Ostujõu suurenemine loomulikult lubab kuulutada rohkem ka arstiabile 1936/37. a. on toimunud vastusumaline liikumine: reaalpalgaindeks on tugevasti (8,4 punkti) langenud, keskmine arstiabi maksumus aga tõusnud. See tõstab

OMAAVALITSUSTEENIJAD. — EMPLOYÉS des ADMINISTRATIONS AUTONOMES.

5. Üldandmeid. Arstiabi võimaldamine omavalitsusteenijatele on üldreeglina vastavate omavalitsuste korraldada. Arusaadavalt puudub siin ühtlus.

Pildi saamiseks linna- ja alevivalitsuste personali arstiabi korraldusest nõudis Keskbüroo 1937. a. suvel ringkirjaliselt andmeid nende arstiabikulude kohta 1936/37. a. Saabunud andmed lubavad teha vaid mõningaid üldisemaid märkmeid.

Linnateenijatele antakse arstiabi vastavate linnavolikogude või valitsuste määruste (otsuste) põhjal. Ajaliselt on arstiabikorraldus loodud erinevatel aastatel, lahkuminev on ka arstiabi ulatus. Haapsalus, Nõmmel, Paldiskis, Türlil, Valgas ja Viljandis antakse linnateenijatele arstiabi riigiteenijatega ühistel alustel. Oma korraldus — väga sarnane riigiteenijate omale (üldiselt siiski soodsam) on loodud Tallinnas, Paides, Pärnus, Rakveres, Tartus, Tõrvas ja Võrus. Otepää ja Tapal võimaldavad prii arstiabi linnaarstide juures, Petseris kannab linnavalitsus üldiselt 50% kuludest. Täielikult omal kulul ravib oma teenijaid Põltsamaa, ka Narvas kehtib väga soodus olukord. Ainsa linnana — Kuressaares puudub eeskiri arstiabikorralduse kohta; tegelikult seda siiski võimaldatakse igal aastal

Arstiabi raudteelastele. Assistance médicale du personnel des chemins de fer.

3.	Arstiabi antud (korri) — Cas d'assistance					Retsipte antud tühele abisaajale Ordonnances par un assisté
	tühe palga- liselt par un salarié	tühe pere- konnamis- e järel par un membre de fam.	kokku tühele abisaajale tööd par un assisté	Sellest — Pont		
				ambula- tooriumis aux ambu- lances	kodus & la maison	
1936/37 . . .	8,7	5,3	6,7	6,5	0,2	4,8
1935/36 . . .	8,3	4,9	6,3	6,1	0,2	4,4
1934/35 . . .	8,4	5,0	6,4	6,1	0,3	4,3
1933/34 . . .	8,4	4,8	6,3	6,1	0,2	4,1
1932/33 . . .	7,7	4,2	5,7	5,4	0,3	4,1
1931/32 . . .	7,1	4,1	5,4	5,2	0,2	3,8
1930/31 . . .	9,4	5,1	6,9	6,7	0,2	5,7
1929/30 . . .	9,2	5,3	6,9	6,6	0,3	6,5
1928/29 . . .	8,6	4,2	6,0	5,7	0,3	6,0

kahtluse, kas siin pole siiski tegemist tervisliku olundi halvenemisega.

Orienteerumiseks vaatleme raudteelaste ja nende perekonnaliikmete arstiabinõudluse rahuldamist raudtee oma arstiabiastutes (tab. 3). Arstiabi andmise kordade arv ambulatooriumides näitab tõusu nii tühe palgalise (1936/37 — 8,7) kui ka tühe perekonnaliikme kohta (1936/37 — 5,3), samuti tõuseb viiel viimasel aastal tühele abisaajale langev retseptide arv (1931/32 — 3,8, 1936/37 — 4,8); ometi on reformieelne kõrgseis nii ühel kui teisel alal senini ületamata. Võrdlusena olgu märgitud, et tühele sõjaväelasele tuleb keskmiselt 13 ambulatoorset abiandmist aastas, nendest 6 esmakordset. Aastast aastasse suureneb ka raudteelastel registreeritud haiguste sagedus (1933. a. 1 834⁰/₀₀, 1934. a. 2 039⁰/₀₀ ja 1935. a. 2 112⁰/₀₀). Kindlustatute tervisliku olundi paranemist esitatud andmeist tuletada ei saa, enim näib kinnituvat eelmises lõikes avaldatud kahtlus.

selleks otstarbeks eelarvesse võetava krediidi piirides. 1936/37. a. tarvitati kõikides linnades oma teenijaskonna arstiabiüks ümarguselt 80 tuh. kr, sellest enam kui pool Tallinnas. Ei tule unustada, et selle summa arvel on linnateenijate kõrval saanud arstiabi ka kooliõpetajad linna koolides.

Alevitest ainult Antsla, Jõhvi, Kunda, Sindi, Sõre-Jaani ja Võõpsu on loonud mingisuguse arstiabikorralduse, sealjuures 2 viimast ainult alevisekretäri suhtes. Kõik teised alevid aga oma teenijatele arstiabi ei anna. Loetelduist Antslas, Jõhvis, Suure-Jaanis ja Võõpsus on võetud tarvitusele riigiteenijate kohta käivad eeskirjad, Kundas tasutakse alevikassast 75% arstiabist ja 100% ravimitehinnast, Sindis antakse ambulatoorset arstiabi, arstide honorar, ravimid ja 2 nädalat haiglaravi juurdemaksuta. Arstiabikulu 1936/37. a. neis 6 alevis kokku ulatus ligi 920 kr.

Maavalitsuste teenijaskonna arstiabi korralduse ja aluste kohta lähemad andmed puuduvad.

Vallaomavalitsuse teenijad üldreeglina ei olnud haiguse vastu kindlustatud. I. V 1937 kehtima hakanud Vallaseaduse kohaselt saavad nad arstiabi vallaomavalitsuselt ühistel alustel riigiteenijatega.

VÄLJARÄND 1937. a. ÉMIGRATION en 1937.

Sisu: 1. Väljarändajate arv ja sihtmaa, lk. 135. 2. Väljarändajate koostis, lk. 137.

I. Väljarändajate arv ja sihtmaa. Nombre des émigrés et pays de destination.

Alates 1931. a. on muutunud väljaränd Eestist stabiilseks, kõikudes aastas 300—600 in. ümber. Seda arvu tuleb pidada meie oludes ka normaalseks, s. o. inimeste arv, kes vaatamata konjunktuuri võngetele, rändavad igal aastal välja. Juba huik aastaid puuduvad maailmas sellised maad, kuhu oleks suunatud väljarändajate pilgud kõigist riigest, nagu seda olid varemadel aegadel eeskätt P.-Am. Ühendriigid, Austraalia, Kanada, Brasiilia, seega peamiselt meretagused maad. Aastatel 1924—30 siirdus ka Eestist tähendatud riigesse rühmadena tähelepandav arv kodanikke, mis omakord riigi rahvastiku iivlele ei jätnud avaldamata

kahjustavat mõju. Hilisemate aastate väljaränd koosneb üksikuina väljasiirdujast, keda enamikul juhtudel ei tulegi lugeda riigile lõplikult kaotsilainuks. Need on peamiselt töötsemise sihiga (eriti meremehed) väljasiirdujad, kes teenimise otstarbel lühemaks või pikemaks ajaks kodumaast jäävad küll eemale, kuid pikkamisi kord valguvad tagasi ehk säilitavad sidemed kodumaaga. Väljarändajate arvestuse põhimõtete kohaselt tulevad need arvata tagasi saabumisel sisserändajaks-immigrantideks, kellele arvu järjekindlalt igal aastal täpsalt määritleda on väga raske. Kaudselt tab. 1 andmed peegeldavad ülepiiriliiklemise taustal, eriti eesti kodanike osas, ka väljarännu liiklust.

Rahvastiku ülepiiriliiklemine — Mouvement de la population traversant la frontière.

1.	Üldse — Gr. total				Eesti kodanikud Citoyens estons ayant passé les confins de la République				Väljaränd Émigration	
	Sisse- sõitnud Entrées	Välja- sõitnud Sorties	Vahe Différence (+ ou —)		Sisse- sõitnud Entrées	Välja- sõitnud Sorties	Vahe Différence (+ ou —)		Üldse Gr. total	10 000 elan. kohta Pour 10 000 habit.
			Arv Nombre	10000 elan. kohta Pour 10 000 habit.			Arv Nombre	10000 elan. kohta Pour 10 000 habit.		
1937	164 430	164 997	—558	—4,94	69 774	70 914	—1 140	—10,09	602	5,33
1936	173 658	173 947	—289	—2,56	78 608	74 162	—559	—4,95	363	3,21
1935	193 169	192 320	+849	+7,53	104 212	104 557	—345	—3,08	269	2,65
1934	195 683	195 673	+110	+0,98	113 329	114 291	—962	—8,55	370	3,28
1933	194 818	195 519	—701	—6,24	110 750	111 651	—811	—7,22	453	4,03
1932	202 375	201 081	+1 294	+11,54	116 759	115 698	+1 061	+9,48	328	2,92
Keskmine 1930—34	216 374	216 174	+200	+1,79	123 506	123 508	—2	—0,02	560	5,00
Moyenne 1925—29	172 656	174 504	—1 848	—16,56	93 256	94 468	—1 212	—10,36	2 032	18,21
1920—24	35 392	26 924	+8 468	+77,21						

Kuigi väljarännu sihtmaana ühtegi maad eriliselt ei saa tõsta esile, on viimastel aastatel kujunenud süüsi teatav kindel ala, kuhu valguv järjekindlalt väljarändajaid. Kõrge väljarännu aastatele vastu-pidi on hilisemal ajal kujunenud Euroopa peamiseks siirdepiirkonnaks — 1937. a. 86,6% kõigist väljarändajast. Ent ühtlasi olgu siin märgitud, et eriti Euroopasse väljarändajat tuleb just vaadelda rohkem ajuti-selt äraclejana kui jäädavalt lahkununa. Omas enamusel tulevad need jälle tagasi kodumaale. Teised maailmajaod omavad 1931—37. a. väljarännus vähe tähtsust (tab. 2), arvatud välja Ameerika ja Aust-raalia. Tähelepanuvälvalt on viimasesse väljaränd 1937. a. jälle tõusnud — 31 in. ehk 5,1% kõigist

väljarändajast. Kahanenud on Aasiasse (juutide — Palestiinasse) väljaränd. Kanada ja L.-Ameerika pole enam ammu väljarännumaad.

Euroopa riigest osutab tõusvat osatähtsust Rootsi 1937. a. — 151 (69 m., 82 n.) väljarändajat, peami-selt majateenijad, põllutöölised ja meremehed, koos-nedes enamikus kohalikest rootslasist. Järgmise maana tuleb Inglise 79 (meremehed ja majateenijad).

Edasi, 1937. a. on suhteliselt tõusnud välja-rändajate arv Hollandisse — 72 (erandita meremehed), siis väiksemal määral Saksa 33 (meremehed ja mitme-sug.), Poola 29 (meremehed), Prantsuse 28 (mere-mehed), Leedu 20 (mitmesug.), Soome 20 (artistid,

Väljaränd Eestist 1932—37. a. — Emigration de 1932—37.

2.	Arv — Nombre							%						
	1937	1936	1935	1934	1933	1932	Keskml. Mõõnem. 1930—34	1937	1936	1935	1934	1933	1932	Keskml. Mõõnem. 1930—34
Ameerika — Amérique	39	38	40	50	63	50	114	6,5	10,5	13,4	15,9	13,9	15,2	20,4
Sell.: Ühendriigid — Dont: Ét. Unis	27	17	19	28	39	19	54	4,5	4,7	6,4	7,9	8,6	8,0	9,7
Kanada — Canada	5	5	3	2	4	5	23	0,8	1,4	1,0	0,6	0,9	1,5	4,1
Argentina — Argentine	2	2	4	3	4	13	21	0,4	0,5	1,3	0,8	0,9	4,0	3,8
Brasillia — Brésil	—	4	8	7	6	3	8	—	1,1	2,7	1,9	1,3	0,9	1,4
Mund ja selguseta — Autres et pays inconn.	5	10	6	9	10	10	8	0,8	2,8	2,0	2,4	2,2	3,0	1,4
Austraalia — Australie	31	15	8	6	16	—	11	5,1	4,1	2,7	1,6	3,5	—	2,0
Aafrika — Afrique	3	2	5	5	5	11	7	0,5	0,0	1,7	1,4	1,1	3,4	1,2
Sell.: L.-Aafrika — Dont: Afrique du Sud	3	1	4	—	—	—	4	0,5	0,3	1,3	—	0,7	—	0,6
Maroko — Maroc	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	0,8	0,4	—	0,2
Aasia — Asie	8	18	33	31	27	2	17	1,3	5,0	11,0	8,4	6,0	0,6	3,0
Euroopa riigesse — Europe	521	200	213	269	342	265	411	86,3	79,8	71,2	72,7	75,5	80,8	73,4
Sell.: N.S.V.L. — Dont: U.R.S.S.	4	6	16	17	8	54	39	0,7	1,7	5,4	3,0	1,8	16,5	7,0
Üldse — Gr. total	602	363	299	370	453	328	560	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Sellest mehed — Dont hommes.														
Ameerika — Amérique	13	14	13	20	24	24	43	3,3	7,7	8,0	11,3	8,7	13,3	14,0
Sell.: Ühendriigid — Dont: Ét. Unis	7	3	3	14	17	10	19	1,8	1,6	1,8	7,9	6,2	5,6	6,2
Kanada — Canada	3	3	—	1	2	3	11	0,7	1,0	—	0,0	0,7	1,7	3,6
Argentina — Argentine	1	1	2	1	2	6	7	0,3	0,6	1,2	0,6	0,7	3,3	2,2
Brasillia — Brésil	—	2	4	1	1	1	3	—	1,1	2,5	0,6	0,4	0,5	1,0
Mund ja selguseta — Autres et pays inconn.	2	5	4	3	2	4	3	0,5	2,3	2,5	1,6	0,7	2,2	1,0
Austraalia — Australie	24	8	3	2	6	—	4	6,1	4,4	1,8	1,1	2,2	—	1,3
Aafrika — Afrique	1	1	2	3	2	4	3	0,2	0,5	1,2	1,7	0,7	2,2	1,0
Sell.: L.-Aafrika — Dont: Afrique du Sud	1	1	2	—	—	—	1	0,2	0,6	—	—	—	—	0,3
Maroko — Maroc	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1,1	0,7	—	0,3
Aasia — Asie	4	11	17	17	13	—	0	1,0	6,0	10,5	9,6	4,7	—	2,9
Euroopa riigesse — Europe	354	149	128	135	232	152	248	89,4	81,4	78,5	76,3	83,7	84,5	80,8
Kokku — Total	396	183	163	177	277	180	307	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Sellest naised — Dont femmes.														
Ameerika — Amérique	26	24	27	30	39	26	71	12,6	13,3	19,8	20,2	22,2	17,0	28,1
Sell.: Ühendriigid — Dont: Ét. Unis	20	14	16	24	23	9	35	9,7	7,8	11,7	12,4	12,5	6,1	13,8
Kanada — Canada	2	2	3	1	3	2	12	1,0	1,1	2,2	0,5	1,1	1,4	4,8
Argentina — Argentine	1	1	2	2	2	7	14	0,5	0,5	1,5	1,1	1,1	4,7	6,5
Brasillia — Brésil	—	2	4	0	5	2	5	—	1,1	2,9	3,1	2,9	1,4	2,0
Mund ja selguseta — Autres et pays inconn.	3	5	2	6	4	6	5	1,4	2,8	1,5	3,1	4,6	4,0	2,0
Austraalia — Australie	7	7	5	4	10	—	7	3,4	3,9	3,7	2,1	5,7	—	2,3
Aafrika — Afrique	2	1	3	2	3	7	4	1,0	0,5	2,2	1,1	1,7	4,7	1,6
Sell.: L.-Aafrika — Dont: Afrique du Sud	2	—	2	—	3	—	2	1,0	—	1,5	—	1,7	—	0,8
Maroko — Maroc	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,5	—	—	—
Aasia — Asie	4	7	10	14	14	2	8	1,9	3,9	11,8	7,2	7,0	1,3	3,1
Euroopa riigesse — Europe	167	141	85	134	110	113	163	81,1	78,4	62,5	69,4	62,5	70,4	64,4
Kokku — Total	206	180	136	193	176	148	253	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Väljaränd Euroopasse sihtmaade järgi¹⁾ — Emigration en Europe d'après les pays de destination

3.	1937						1936						%					
	Kokku Total	Meheed Hommes	Naised Femmes	Kokku Total	Meheed Hommes	Naised Femmes	1935	1934	1933	1932	Keskml. Mõõnem. 1930—34	1937	1936	1935	1934	1933	1932	Keskml. Mõõnem. 1930—34
Austria — Autriche	1	—	1	—	1	1	6	3	2	4	0,2	—	0,6	2,6	1,1	1,3	—	1,4
Belgia — Belgique	18	15	1	5	4	7	7	4	4	19	3,1	1,8	2,2	3,1	2,7	2,7	—	5,5
Danzig — Danzig	16	14	1	7	10	9	16	7	1	13	2,9	2,5	5,6	4,0	6,1	4,7	—	4,5
Helveetsia — Suisse	1	—	1	1	2	—	—	—	—	1	0,2	0,3	1,1	—	—	0,7	—	0,0
Hispaania — Espagne	—	—	—	—	2	1	—	—	—	1	—	—	—	0,9	0,4	—	—	0,3
Hollandi — Pays Bas	72	70	2	19	19	23	15	6	6	36	13,9	6,7	10,6	10,1	5,7	4,0	—	12,4
Inglise — Angleterre	79	48	31	33	24	15	49	8	8	21	15,3	11,6	13,4	6,6	13,7	—	—	7,3
Itaalia — Italie	1	1	—	1	1	—	—	—	—	1	0,2	0,3	0,6	—	—	—	—	0,3
Jugoslaavia — Yougoslavie	—	—	—	2	1	2	—	—	4	2	—	—	0,7	0,6	0,9	0,8	—	0,7
Kreeka — Grèce	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	1,4	—	—	—	—	—
Leedu — Lithuanie	20	10	10	5	7	13	10	30	19	19	3,9	1,8	3,9	5,7	3,8	20,1	—	6,7
Läti — Lettonie	1	1	—	3	—	2	—	—	0	0	0,2	1,1	—	—	0,8	—	—	0,0
Norra — Norvège	8	4	4	3	—	1	1	—	—	0	1,5	1,1	—	0,4	0,4	—	—	0,0
Poola — Pologne	29	25	4	24	7	14	12	12	11	11	5,6	8,5	3,9	3,1	5,3	8,1	—	3,8
Prantsusoo — France	23	20	3	4	9	14	30	12	49	49	5,5	1,4	5,0	6,2	13,7	8,1	—	10,0
Rootsi — Suède	151	69	82	108	48	57	23	24	36	36	29,1	37,3	26,8	25,1	10,7	16,1	—	12,4
Rumeenia — Roumanie	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	0,2	—	—	—	0,6	—	—	0,0
Saksa — Allemagne	33	23	10	23	17	38	52	24	52	62	6,4	9,8	9,5	16,7	10,8	16,1	—	17,9
Soome — Finlande	20	15	5	14	15	21	16	7	18	18	3,8	4,9	8,4	9,3	6,1	4,7	—	6,2
Taani — Danemark	6	4	2	3	8	5	1	3	3	3	1,1	1,1	4,5	2,2	0,4	2,0	—	1,0
Tšehhoslov. — Tchécosl.	—	—	—	—	—	2	—	—	1	1	—	—	—	—	0,4	—	—	0,3
Ungari — Hongrie	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	0,3	—	0,9	0,8	0,7	—	1,0
Mund riigid — Autres pays	—	—	—	2	6	5	4	4	4	4	—	0,7	3,3	2,2	1,5	2,7	—	1,4
Mitmaste riiki ja teadm. — Inconnu	36	33	3	19	18	31	72	62	81	81	6,9	6,7	9,1	12,0	21,0	20,4	—	21,8
Kokku — Total	518¹⁾	353	165	284	197	258	334	211	371	371	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

¹⁾ Arvatud välja N.S.V.L. (1935. a. oli väljarändajaid N.S.V.L. 12 meest ja 4 naist; 1936. a. oli väljarändajaid N.S.V.L. 2 meest ja 4 naist, 1937. a. 1 mees ja 2 naist).

mitmesug.), Belgia 16 (meremehed), Danzig 15 (meremehed).

Sageli Euroopa riigesse teenistusse siirdujail (peamiselt meremestel) sihtmaana on tähendatud „kõigisse riigesse“, need juhud on näidatud „sihtmaa teadmata“ all.

2. Väljarändajate koostis.
Composition des émigrés.
töocalisist. Nii moodustasid ühes ühessõitjatega 20—50 a. vanused:

Väljarändajad vanuselt, eriti üksikuina väljarändajad, on koosnenud alati aktiivseist täis-

	%	
	Väljaspoole Euroopat	Europasse
1937. a.	80,3	80,0
1936. „	76,7	78,3
1935. „	78,4	82,5
1934. „	75,0	79,1
1933. „	75,7	79,2
1932. „	68,1	75,2

Lapsealised, alla 14 a. ja raugad, üle 60 aastased moodustasid väljarändajaist criti Euroopa riigesse õige väikese %. Ühessõitjad moodustasid 1937. a. väljaspoole Euroopat 16,0% ja Euroopa riigesse 0,5%.

Väljarändajate vanus 1937. a. — *Age des émigrants.*

4.	Passiomanikke <i>Porteurs de passeports</i>			Ühessõitjaid <i>Person. comprises dans les mêmes passeports</i>			Üldse — <i>Grand total</i>					
	Kokku	M.	N.	Kokku	M.	N.	Kokku	M.	N.	%		
										Total	H.	F.
Väljaspoole Euroopat — <i>Hors d'Europe.</i>												
Alla 14 a.	1	1	—	3	2	1	4	3	1	4,9	7,1	2,5
15—19 a.	4	3	1	1	1	—	5	4	1	6,2	9,5	2,5
20—29 „	25	15	10	3	1	2	28	16	12	34,6	38,2	30,9
30—39 „	33	15	18	4	—	4	37	15	22	45,7	35,7	56,4
40—49 „	5	3	2	2	1	1	7	4	3	8,6	9,5	7,7
50 ja enam	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Teadmata	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kokku	68	37	31	13	5	8	81	42	39	100,0	100,0	100,0
Euroopa riigesse — <i>Pour pays européens.</i>												
Allo 14 a.	—	—	—	9	7	2	9	7	2	1,7	2,0	1,2
15—19 a.	80	39	41	4	1	3	84	40	44	16,1	11,3	26,4
20—29 „	262	195	97	2	2	—	264	197	97	50,7	55,6	40,1
30—39 „	155	105	50	1	—	1	156	105	51	29,9	29,7	30,5
40—49 „	5	4	1	—	—	—	5	4	1	1,0	1,1	0,6
50 et plus	3	1	2	—	—	—	3	1	2	0,6	0,3	1,2
Inconnu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Total	595	344	161	16	10	6	521	354	167	100,0	100,0	100,0

Väljarändajate rahvus (etniline) 1937. a. — *Nationalité des émigrants (ethnique).*

5.	Passiomanikke <i>Porteurs de passeports</i>			Ühessõitjaid <i>Person. comprises dans les mêmes passeports</i>			Üldse — <i>Grand total</i>					
	Kokku	M.	N.	Kokku	M.	N.	Kokku	M.	N.	%		
										Total	H.	F.
Väljaspoole Euroopat — <i>Hors d'Europe.</i>												
Eestlasi	55	31	24	10	4	0	65	35	30	80,3	83,3	76,9
Sakslasi	1	—	1	—	—	—	1	—	1	1,2	—	2,6
Venelasi	4	2	2	—	—	—	4	2	2	5,0	4,8	5,1
Rootslasi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lätlasi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Soomlasi	1	—	1	—	—	—	1	—	1	1,2	—	2,6
Junte	6	3	3	3	1	2	9	4	5	11,1	0,5	12,8
Poolakaid	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Muid	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Teadmata	1	1	—	—	—	—	1	1	—	1,2	2,4	—
Kokku	68	37	31	13	5	8	81	42	39	100,0	100,0	100,0
Euroopa riigesse — <i>Pour pays européens.</i>												
Estoniens	353	265	88	7	5	2	360	270	90	69,1	76,4	53,9
Allemands	21	8	13	5	3	2	26	11	15	5,0	3,1	9,0
Russes	18	8	10	—	—	—	18	8	10	3,5	2,3	6,0
Suèdois	105	60	45	2	—	2	107	60	47	20,6	17,0	28,1
Lettons	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Finnois	1	—	1	—	—	—	1	—	1	0,2	—	0,6
Juifs	3	2	1	—	—	—	3	2	1	0,6	0,6	0,6
Polonais	1	1	1	—	—	—	1	—	1	0,2	—	0,6
Autres	1	—	1	1	1	—	2	1	1	0,4	0,3	0,6
Inconnu	2	1	1	1	1	—	3	2	1	0,4	0,3	0,6
Total	595	344	161	16	10	6	521	354	167	100,0	100,0	100,0

1937. a. väljarändajad rahvuselt (etniline) koosnesid: väljaspoole Euroopat — eestlased 80,3%, juudid 11,2%, venelased 5,0%, sakslased ja soomlased 1,2%.

Europasse — eestlased 69,1%, rootslased 20,6%, sakslased 5,0%, venelased 3,5%, teised väiksemal määral. Viimaste aastate väljaränd, kus ühessõitjate osatähtsus

järjest vähenemas, Euroopasse väljarännanute juures peagu puuduvad täiesti, koosnevad väljarändajad vaid palgalisist töötisjast. Euroopa riigesse väljarändajad koosnevad 1937. a. üle poole — 52,8% meremeestest (mehed 77,1%), kaugelt väiksemal määral teisi kutsealalisi, õppinud töölisi 7,9%, põllu-

töölisi 7,8%, majateenijaid 6,9% (naistest 20,9%), vabakutselisi (artistid) 6,1%, teisi väiksemal määral. Ookeanitagustesse maadesse väljarännus (üldse 81 in.) seisavad 1937. a. esikohal õppinud töölised, siis ametnikud, põllupidajad ja alles lõpuks meremehed; edasi põllutöölised, vabakutselised, äriteenijad.

Väljarändajate kutskala 1937. a. — Occupations des émigrants.

6.	Passimomikke Porteurs des passeports			Ühessõitjaid Person. comprises dans les mêmes passeports			Üldse — Grand total					
	Kokku	M.	N.	Kokku	M.	N.	Kokku	M.	N.	%		
										Total	H.	F.
Väljaspoole Euroopat — Hors d'Europe.												
Põllupidajaid	5	1	4	1	1	—	6	2	4	7,4	4,8	10,3
Põllutöölisi	3	2	1	2	1	1	5	3	2	6,2	7,1	5,1
Tööst. ja kaub. ettev.	1	1	—	—	—	—	1	1	—	1,2	2,4	—
Õppinud töölisi	16	11	5	2	1	1	18	12	6	22,2	28,6	15,4
Lihttöölisi	1	—	1	—	—	—	1	—	1	1,2	—	2,6
Äriteenijaid	2	2	—	—	—	—	2	2	—	2,5	4,8	—
Majateenijaid	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Meremehi	6	6	—	—	—	—	6	6	—	7,4	14,2	—
Ametnikke	6	4	2	4	1	3	10	5	5	12,4	11,9	12,8
Vabakutselisi	2	—	2	1	—	1	3	—	3	3,7	—	7,7
Õpilasi	2	2	—	—	—	—	2	2	—	2,5	4,8	—
Teadmata	24	8	16	3	1	2	27	9	18	33,3	21,4	46,1
Kokku	68	37	31	13	5	8	81	42	39	100,0	100,0	100,0
Euroopa riigesse — Pour pays européens.												
Agriculteurs	9	5	4	—	—	—	9	5	4	1,7	1,4	2,4
Ouvriers agricoles	38	8	30	—	—	—	38	8	30	7,3	2,3	18,0
Entrepreneurs des entreprises com- merc. et industrielles	1	1	—	—	—	—	1	1	—	0,2	0,3	—
Ouvriers qualifiés	35	31	4	6	4	2	41	35	6	7,9	9,9	3,6
Journaliers	23	5	18	—	—	—	23	5	18	4,4	1,4	10,8
Employés des commerces	1	1	—	—	—	—	1	1	—	0,2	0,3	—
Service domestique	35	—	35	1	1	—	36	1	35	6,9	0,3	20,9
Marins	273	273	—	2	—	2	275	273	2	52,8	77,1	1,2
Employés	11	3	8	—	—	—	11	3	8	2,1	0,8	4,8
Professions libérales	30	8	22	2	1	1	32	9	23	6,1	2,5	18,8
Élèves	1	—	1	—	—	—	1	—	1	0,2	—	0,6
Inconnus	48	9	39	5	4	1	53	13	40	10,2	3,7	28,9
Total	505	344	161	16	10	6	521	354	167	100,0	100,0	100,0

Väljarännu kohta enim Keskbüroo väljaandeks ilmunud artiklid ja andmed:

Väljaränd 1935. ja 1936. a., H. Reiman, Eesti Statistika nr. 184(3), 1937. a., lk. 118—122.

LASTEKAITSE ja HOOLEKANNE 1936/37. a.

PROTECTION de l'ENFANCE et ASSISTANCE PUBLIQUE en 1936/37.

Sis u: 1. Üldandmeid, lk. 139. 2. Riiklik lastekaitse ja hoolekanne, lk. 140. 3. Omavalitsuste tegevus, lk. 141. 4. Eraorganisatsioonide tegevus, lk. 141. 5. Abiandmine koju, lk. 141. 6. Paigutamine võõrriisse perekondadesse, lk. 142. 7. Arstiahi ravi-
lais, lk. 143. 8. Hoolekanne muul teel, lk. 143. 9. Emade ja laste nõuandekohad, lk. 143. 10. Lastesõimed, lk. 143. 11. Aju-
tised emade- ja lastekodud, lk. 143. 12. Imikute- ja emadekodud, lk. 143. 13. Lasteaiaid ja -päevakodud, lk. 143. 14. Suvised
lasteaiaid ja mängumurud, lk. 144. 15. Laste suvekoloniid ja -kodud, lk. 144. 16. Lasta puhkekodud, lk. 144. 17. Lastekodud,
lk. 144. 18. Pimedate asutised, lk. 145. 19. Nõrgamõistustlike kodu, lk. 145. 20. Sõjaväelike asutis, lk. 145. 21. Vanade-
kodud, lk. 145. 22. Hoolekande ühiskorterid, lk. 146. 23. Töömaja, lk. 146.

I. Üldandmeid. Tegevusaasta lõpul — 31. III Eeltoodud arvust kuulus lastekaitse alla ca
Données générales. 1937 kuulus lastekaitse ja hoo- 12,5 tuh. isikut; siin on arvestatud üldiselt terved lapsed
lekannde alla 35,5 tuh. isikut, mis 3% rahvastikust. ja emad raseduse ning sünnituse puhul. Hoolekande
Võrreldes eelneva aastaga on isikute arv kasvanud 2%. alla kuulus mainitud arvust ca 23,0 tuh. isikut; selles

Lastekaitse ja hoolekande alla kuuluvate isikute arv 1936/37. a. — *Nombre des enfants protégés et des assistés en 1936/37.*

1.	Assistés arv Nombre des assistés	Üldarv — Total pendant de l'année					Arv tegevusaasta lõpul 31. III Nombre des assistés au 31. III				
		Riigi	Linnade	Maade	Eraorg.	Kokku	Par l'État	Par les villes	Par les arron- diss.	Par les org. privées	Total
<i>Pour la traduction française s'adresser à la page 140, tab. 2.</i>											
Lahtine hoolekanne	—	2 768	19 146	20 568	3 475	45 957	1 912	9 511	15 080	1 046	27 549
Abisaajad koju	—	1 183	13 914	16 797	2 999	34 893	787	9 262	13 683	837	24 569
Hoolelused perekonnis	—	20	273	1 194	220	1 707	8	206	1 054	203	1 471
Arstiahiandmine ravilais	—	1 565	2 760	1 844	250	6 419	1 117	42	166	—	1 325
Muul teel abisaajad	—	—	2 199	733	6	2 938	—	1	177	6	184
Hoolekanne asutis	381	1 855	5 015	3 844	2 369	13 063	732	3 245	3 235	764	7 976
Ajutised lastekodud	2	—	—	—	115	115	—	—	—	—	—
Lastesõimed	2	—	180	—	—	180	—	127	—	—	127
Imikute- ja emadekodud	4	1 150	—	—	—	1 150	485	—	—	—	485
Laste suvekoloniidid	19	193	528	—	1 245	1 966	—	—	—	—	—
Laste preventooriumid	1	—	—	—	159	159	—	—	—	28	28
Lastekodud	26	162	939	511	354	1 956	124	746	446	296	1 612
Pimedatekodud	3	68	—	—	—	68	62	—	—	—	62
Nõrgamõistustlike kodud	1	—	—	—	59	59	—	—	—	51	51
Sõjaväelike asutised	1	—	—	—	40	40	—	—	—	33	33
Vanadekodud	32	—	2 794	1 169	—	3 963	—	1 918	940	—	2 858
Haigetkodud	1	—	124	—	—	124	—	56	—	—	56
Hoolekandelised ühiskorterid	288	—	450	2 164	897	3 011	—	398	1 849	351	2 598
Töömajad	1	292	—	—	—	292	61	—	—	—	61
Kokku	381	4 623	24 161	24 412	5 844	59 040	2 644	12 756	18 315	1 810	35 525
Lasteaiaid ja -päevakodud	51	—	1 983	47	1 727	3 757	—	—	—	—	—
Suvised lasteaiaid ja mängumurud	70	—	894	154	3 908	4 956	—	—	—	—	—
Üldse	562	4 623	27 038	24 613	11 479	67 733	2 644	12 756	18 315	1 810	35 525

arvus on täiskasvanud ja kehaliste vigadega ning vaimsete puudustega lapsed.¹⁾

Lastekaitse ja hoolekande aasta-läbikäigu arv oli mõõdunud teg.-aastal 59 tuh. isikut; selles on arvestatud isikute arv teg.-aasta algul koos nendega, kes aasta jooksul võetud juurde, seega ka need isikud, kes said ühekordset toetust või lühemaajalist abi.

Peale selle viibis lasteaedades, -päevakodudes ja mängumurudel 8,7 tuh. last²⁾; viimane arv ei ole arva-

tud puht-lastekaitse asutiste juurde, kuna lasteaiaid ja mängumurud on rohkem haridusliku iseloomuga asutised.

Lastekaitseks ja hoolekandeks kulutati mõõdunud teg.-aastal 4 037 tuh. kr, mis ca 3,6 kr ühe elaniku kohta. Võrreldes eelneva aastaga on kulud kasvanud 2,3%. Toodud summast kulutati¹⁾ lastekaitseks ca 1,6 milj. kr ja hoolekandeks ca 2,4 milj. kr.

¹⁾ Täpsam vahetegemine lastekaitse ja hoolekande andmete vahel võimaldub siis, kui uue emade- ja lastekaitse seaduse kehtima hakkamisege emade ja laste kaitse eraldatakse hoolekandest.

²⁾ Arvestatud on siin need lasteaiaid, -päevakodud ja mängumurud, kus lapsed käisid kas täiesti tasuta või vähese tasu eest, kulud kaeti ülalpidajate omavalitsuste või eraorganisatsioonide poolt.

2.	Riigi État	Linnade Villes	Mnado Arrond.	Era Org. privées	Kokku Total	Sellist erakorralist kulu Dont dépenses extraordin.
Lahtine hoolekanne — Sans hospitalisation	484 365	853 319	660 950	170 030	2 168 664	—
Abisaanjad koju — <i>Secours à la maison</i>	49 486	627 492	487 862	141 333	1 306 173	—
Hoolealused perekonnis — <i>Assistés dans les familles privées</i>	1 847	41 619	70 289	21 601	134 916	—
Arstihandlamine ravilais — <i>Secours médical aux hôpitaux</i>	433 532	172 907	85 086	3 174	695 389	—
Muul teel abisaanjad — <i>Personnes secourues autrement</i>	—	11 211	17 113	3 862	32 186	—
Hoolekanne asutisid — Hospitalisation complète ou incomplète	414 048	726 666	469 223	258 251	1 868 188	80 378
Ajutised lastekodud — <i>Maisons temporaires d'enfants</i>	—	—	—	2 209	2 209	11
Lastesõimod ¹⁾ — <i>Crèches</i>	—	—	—	—	—	—
Imikute- ja emadekodud — <i>Asiles pour les enfants et mères</i>	158 809	—	—	—	158 809	—
Laste suvekolonid — <i>Colonies d'été pour les enfants</i>	12 625	78 228	—	47 391	138 244	59 414
Laste preventooriumid — <i>Préventoriaums pour les enfants</i>	—	—	—	20 477	20 477	—
Lastekodud — <i>Maisons d'enfants</i>	53 306	247 804	150 178	90 355	541 733	6 230
Pimedatekodud — <i>Asiles des aveugles</i>	28 751	—	—	—	28 751	—
Nõrgamõistustlastekodud — <i>Asiles des aliénés</i>	—	—	—	13 094	13 094	104
Sõjaväinvaldide asutised — <i>Établissements pour les invalides</i>	—	—	—	25 066	25 066	—
Vanadekodud — <i>Maisons des vieillards et infirmes</i>	—	370 687	192 228	—	562 915	3 895
Halgetekodud — <i>Asiles pour les malades</i>	—	11 299	—	—	11 299	—
Hoolekandetselid ühis korterid — <i>Logements collectifs pour les pauvres</i>	—	18 648	126 817	50 059	204 524	10 724
Töömajad — <i>Maisons de travail</i>	18 752	—	—	—	18 752	—
Riiklikele asutistele tülidest — <i>Subsides aux institut. govern.</i>	141 715	—	—	—	141 715	—
Kokku — Total	898 413	1 579 985	1 130 173	428 281	4 036 852	80 378
Lasteaiad ja -päevakodud — <i>Jardins d'enfants</i>	—	110 448	100	46 113	156 670	375
Suvised lasteaiad ja mängumurud — <i>Jardins d'été (places de jeu) pour enfants</i>	—	5 302	810	21 971	28 083	—
Üldse — Gr. total	898 413	1 695 735	1 131 093	496 365	4 221 605	80 753

Lasteaedade, -päevakodude ja mängumurude ülalpidamine maksus 185 tuh. kr.

2. Riiklik lastekaitse ja hoolekanne.

Activité de l'État.

Riigi otsese lastekaitse ja hoolekande alla 31. III 1937 kuulus 2 644 isikut, mis 7,4% isikute koguarvust.

Otseseks lastekaitseks ja hoolekandeks riik kulutas 898,4 tuh. kr. Isikute arv on peagu võrdne eelneva aastaga, kulusumma aga on kahanenud nõrgamõistustlike hoolekandesummade ümberpaigutamise tõttu omavalitsustele samaks otstarbeks antud toetuste arvele.

Toetustena omavalitsusile ja eraorganisatsioonile on riik kulutanud möödunud teg.-aastal 640 tuh. kr. Erakorraliseks laste toitlustamiseks ja kehakatetega varustamiseks kulutas riik omavalitsuste kaudu 102,6 tuh. kr. Arvates eeltoodud summad kokku, tõuseb riigi kulu lastekaitse ja hoolekande alal Sotsiaalministeeriumi kaudu 1 641,2 tuh. kr. Eespooltoodud tülsummas 4 037 tuh. kr ei ole arvestatud laste erakorralist abistamist. Arvates selle summa juurde, tõuseb kogu lastekaitse ja hoolekande kulu 1936/37. a. 4 139 tuh. kr.²⁾

Riigi kulu lastekaitseks ja hoolekandeks kr.

	1936/37	1935/36	1934/35	1933/34	1932/33	1931/32
Otsene lastekaitse ja hoolekanne	898 413 ¹⁾	1 006 313	1 031 718	1 022 033	1 027 521	1 115 290
Kulu nõrgamõistustlike, vaimuhaigete ja lunge- tõbiste ülalpidamiseks omavalits. kaudu	277 287 ²⁾	140 083	133 130	120 452	141 079	155 648
Kulu nõrgamõistustlike laste ülalp. eraorganisat- sioonile	10 445	11 429	12 339	12 873	14 314	15 760
Toetused omavalitsusile hoolekandeesutiste ohit. ja siseseadete muudat.	4 000	5 000	5 000	40 025	103 575	179 809
Toetused eraorganisats. üldtegevuseks	126 000	130 000	145 500	148 683	178 553	161 768
Laste lahtiseks hoolekandeks omavalits. kulu 50% määruses	219 999	179 999	180 000	179 930	192 630	249 999
Toetused omavalitsusile laste talviseks toitlusa- miseks ja kehakatetega varustamiseks	102 618	93 918	111 000	151 569	275 207	252 753
Muud	2 454	1 786	3 900	7 451	5 813	4 294
Kokku	1 641 316	1 567 528	1 622 596	1 692 016	1 936 771	2 135 312

Arvestades otseselt kulutatud summadega ja omavalitsusile ning eraorganisatsioonile antud toetus- tega kannab riik ca 40% lastekaitse ja hoolekande kuludest.

¹⁾ Kulu koos lastepäevakodudega.

²⁾ Ilma lasteaeade, -päevakodude ja mängumurudega.

³⁾ Kulu vähenenud seetõttu, et nõrgamõistustl. ülalpidamiseks ettenähtud summad ühendati vaimuhaigete ja langetõbiste ülalpidamise kuludega.

⁴⁾ Suurenenud HS § 75 muutmisega, millega nõrgamõistustlike ülalpidamine on riigi kanda.

3. Omavalitsuste tegevus.

Activité des administrations locales.

kute a bistamiseks kulutasid omavalitsused 2 710 tuh kr.

Omavalitsuste tegevus lastekaitse ja hoolekande alal 1936/37. a.¹⁾
Activité des villes et arrondissements.

3.	Hoolealuste üldarv <i>Nombre total des assistés</i>	Hoolealuste arv 31. III <i>Nombre des assistés au 31. III</i>	Kulu kr <i>Dépenses en kr</i>
Linnad — Villes	25 858	14 005	1 682 979
Tallinn	10 509	5 898	895 680
Haapsalu	231	122	10 873
Kuressaare	276	222	24 035
Narva	1 321	760	106 008
Nõmme	2 029	362	51 212
Otepää	85	86	4 006
Paide	354	133	13 027
Paldiski	74	65	1 613
Petseri	159	145	8 621
Pärnu	2 649	1 432	133 183
Põltsamaa	192	175	9 491
Rakvere	843	513	46 911
Tapa	138	66	9 105
Tartu	3 760	2 181	216 134
Tõrva	170	132	4 894
Türi	259	190	14 289
Valga	1 002	453	34 027
Viljandi	1 216	715	72 861
Võru	521	346	26 019
Maad — Arrond.	24 452	18 355	1 130 282
Viru	3 127	2 067	121 914
Järva	1 338	1 017	85 301
Harju	2 515	2 003	122 804
Lääne	1 728	1 342	86 334
Saare	1 168	853	57 310
Pärnu	3 457	2 636	172 005
Viljandi	2 928	1 786	92 544
Tartu	3 950	3 167	159 172
Valga	1 016	786	45 424
Võru	2 452	1 894	162 727
Petseri	1 375	704	24 767
Üldse — Total	50 310	32 360	2 813 261

Linnade vastavad arvud olid 12,8 tuh. isikut ja 1 580 tuh. kr, maade — 18,3 tuh. isikut ja 1 130 tuh. kr.

Riigilt said omavalitsused lastekaitse ja hoolekande teostamiseks 501,3 tuh. kr järgnevaiks otstarbeiks:

nõrgamõistustlike, vaimuhaigete ja langetõbiste ülalpidamiseks 277 287 kr

lastekaitse- ja hoolekandeesituste ehitamiseks ning sisse-seadete muretsemiseks 4 000 „

laste lahtiseks hoolekandeks 50% ulatuses 210 900 „

Peale selle said omavalitsused laste talviseks toitlustamiseks ja varustamiseks kehakatetega 102,6 tuh. kr.

Riigilt saadud summa on kasvanud peamiselt nõrgamõistustlike, vaimuhaigete ja langetõbiste hooldamiseks saadud summa suurenemise tõttu 140 tuh. kr-lt eelmisel aastal 277 tuh. kr-le 1936/37. a.

Kui arvata omavalitsuste kuludest maha riigi summad ja tagasimaksud abistatuilt ning juurde toetused eraorganisatsioonidele ca 28 tuh. kr suuruses, saame puht-omavalitsuste lastekaitse- ja hoolekandekuludena üle 2 200 tuh. kr ehk ca 55% kulude üldsummast.

4. Eraorganisatsioonide tegevus.

Activité des organisations privées.

Eraorganisatsioonide lastekaitse ja hoolekande alla kuulus teg.-aasta lõpul 1,8 tuh. isikut ehk 5,1% isikute koguarvust. Vastav kulusumma ulatus 428,3 tuh. kr.

Kui arvata organisatsioonide poolt kulutatud summast maha riigi ja omavalitsuste toetused, jääb puht-eraorganisatsioonide osana ca 5% lastekaitse ja hoolekande kuludest.

LAHTINE LASTEKAITSE ja HOOLEKANNE.

ASSISTANCE sans HOSPITALISATION et PROTECTION de l'ENFANCE.

5. Abiandmine koju.

Secours à la maison.

31. III 1937 oli koduse toetuse saajaid nimestikes 24,6 tuh. isikut ehk 69% üldarvust. Koduse abi saajaks oli omavalitsuste andmeil %:

Emasid sünnituse ja rinnapiimaga toitmise puhul ning imikuid	2,1
Kehaliselt ja vaimselt terveid lapsi	31,8
Vigaseid lapsi	0,1
Kurikalduvustega lapsi 7—17 a.	0,01
Nakkushaiged lapsi alla 17 a.	0,1
Nõrgamõistustlike, vaimuhaiged ja langetõbiseid	1,8
Pimedaid ja kurtunumi	0,8
Tõõvõimeid, vigaseid ja haiged alla 60 a. ja nende perekondi	14,3
Rauku üle 60 a.	46,2
Vangistatud isikute perekondi	0,4
Muid abisaajaid	2,4

Võrreldes eelneva aastaga on laste arv tõusnud 29,2%-lt 31,8%-le.

Abistatavate isikute arvu ja vastava kulusumma liikumine aastate jooksul on järgnev:

	Abisaajate koju:		Kulu kr
	Abisaajate üldarv	Abisaajate arv 31. III	
1936/37	34 893	24 560	1 306 173
1935/36	35 738	23 450	1 420 873
1934/35	34 479	23 544	1 419 364
1933/34	40 057	24 154	1 429 368
1932/33	44 176	27 088	1 411 643
1931/32	38 277	23 361	1 487 098
1930/31	33 044	22 375	1 502 868

Siin on arvestamata lapsed, keda toetustati ja varustati kehakatetega riigi kulul. Selleks kasutatud kulusumma 102,6 tuh. kr ei ole samuti eelnevais arvudes.

¹⁾ See tabel on koostatud omavalitsuste statistiliste aruannete järgi, välja on jäetud emade ja laste nõuandekohad; andmed teistes tabelites lähevad lahku arvudest selles tabelis seetõttu, et teiste tab. koostamisel on andmeid täiendatud lasteadeade alal.

Abisaanajad koju 1936/37. a.
Secours à la maison en 1936/37.

4.	Abisaanajate arv Nombre des assistés				Kulu kr Dépenses en kr
	1. IV 1936	Tuli juurde Admis	Jüi ära Rayés	31. III 1937	
Riik — État	1 185	396	787	49 486	
Linnad — Villes	9 359	4 555	4 652	627 492	
Tallinn	3 824	2 046	2 201	3 669	321 489
Haapsalu	90	30	28	94	5 281
Kuressaare	160	23	28	160	9 065
Narva	480	361	380	461	33 261
Nõmme	193	134	49	278	20 557
Otepää	54	8	4	58	2 716
Paide	89	40	37	92	6 319
Paldiski	31	1	1	31	852
Petseri	114	27	14	127	6 708
Pärnu	814	775	685	904	69 279
Põltsamaa	134	37	14	167	7 216
Rakvere	396	217	181	432	28 313
Tapa	40	12	10	42	2 991
Tartu	1 640	344	520	1 464	68 939
Tõrva	88	30	20	98	3 165
Türi	82	33	33	37	6 180
Valga	350	185	170	368	16 340
Viljandi	648	95	154	589	20 566
Võru	132	144	125	151	11 106
Maad — Arrond.	13 288	3 509	3 114	13 683	487 862
Viru	1 509	786	601	1 634	52 445
Järva	731	187	177	741	33 422
Harju	1 471	332	224	1 579	61 391
Lääne	1 016	166	170	1 012	39 518
Saare	648	147	92	701	22 950
Pärnu	1 951	312	476	1 787	56 110
Viljandi	1 299	321	286	1 334	36 731
Tartu	2 299	627	413	2 513	76 177
Valga	524	135	126	533	22 082
Võru	1 366	340	323	1 383	71 855
Petseri	476	156	166	466	10 151
Era¹⁾ — Organ. priv.	750	2 249	2 162	837	141 333
Üldse — Total	34 893	10 324	24 569	1306 173	

**6. Paigutamine
võõraisse perekon-
dadesse.**
Assistés dans les familles
privées.

Perekondades oli tasulisel hool-
damisel 31. III 1937 üldse
1 471 isikut, kellele kulutati
135 tuh. kr.

Sin puuduvad emade- ja rinnalastekodude ja
„Eesti Lastekaitse“ kaudu perekondadesse antud
lapsed.

Laste kasvatust perekondades üldiselt eelista-
takse kasvatusele lastekodudes ja kodude leidmine
kasvatatajate lastele on olnud üheks tähtsamaks laste-
kaitse ülesandeks.

Perekondadesse kasvatada oli antud:

Emade- ja rinnalastekodude kaudu	1 221 last
Vaivara lastekodu kaudu	33 „
Sihtasutus „Eesti Lastekaitse“ kaudu	695 „
Linnavalitsuste kaudu	172 „
Maavalitsuste kaudu	786 „
Muude organisatsioonide kaudu	89 „
Kokku	2 996 last

Hooldealused perekonnid 1936/37. a.
Assistés logés dans les familles privées 1936/37.

5.	Abisaanajate arv Nombre des assistés				Kulu kr Dépen- ses en kr
	1. IV 1936	Tuli juurde Admis	Jüi ära Rayés	31. III 1937	
Riik — État	20	—	12	8	1 347
Linnad — Villes	225	48	67	206	41 619
Tallinn	116	13	38	91	28 564
Narva	41	13	16	38	4 384
Nõmme	5	—	—	6	552
Paide	6	—	1	5	277
Rakvere	17	13	2	28	2 509
Tapa	3	1	2	2	679
Türi	8	1	1	8	747
Valga	25	7	5	27	3 683
Viljandi	4	—	2	2	224
Maad — Arrond.	942	252	140	1 054	70 289
Viru	89	16	12	92	6 192
Järva	36	2	2	30	2 276
Harju	121	23	0	135	11 439
Lääne	167	71	6	232	17 428
Saare	197	45	26	216	12 630
Pärnu	47	1	11	37	2 392
Viljandi	20	8	2	20	703
Tartu	68	27	13	82	4 292
Valga	37	5	6	37	3 690
Võru	76	23	16	83	6 058
Petseri	84	32	38	78	3 194
Era²⁾ — Organ. priv.	220	—	17	203	21 661
Üldse — Total	1 797	—	236	1 471	134 916

Arstiahiandmine ravilais 1936/37. a.
Secours médical aux hôpitaux en 1936/37.

6.	Abisaanajate arv Nombre des assistés				Kulu kr Dépen- ses en kr
	1. IV 1936	Tuli juurde Admis	Jüi ära Rayés	31. III 1937	
Riik — État	1 565	—	448	1 117	433 532
Linnad — Villes	115	2 645	2 718	42	172 997
Tallinn	87	1 006	1 057	35	101 253
Haapsalu	—	73	73	—	697
Narva	8	97	101	4	7 104
Nõmme	—	81	81	—	4 705
Otepää	—	5	5	—	274
Paide	—	7	7	—	275
Pärnu	—	250	253	3	10 435
Rakvere	—	130	130	—	4 647
Tapa	—	13	13	—	1 180
Tartu	17	769	780	—	35 738
Tõrva	—	14	14	—	418
Türi	—	26	26	—	1 193
Valga	3	134	137	—	2 704
Viljandi	—	15	15	—	1 500
Võru	—	20	20	—	802
Maad — Arrond.	245	1 599	1 678	166	85 686
Viru	7	310	310	4	14 414
Järva	26	69	61	34	5 498
Harju	20	187	190	11	13 230
Lääne	—	163	163	—	9 248
Saare	—	54	54	—	4 463
Pärnu	13	185	180	18	10 854
Viljandi	—	134	134	—	5 987
Tartu	9	210	211	8	10 281
Valga	12	40	51	1	1 475
Võru	—	85	84	1	3 322
Petseri	158	168	225	89	6 934
Era³⁾ — Organ. priv.	—	250	250	—	3 174
Üldse — Total	6 419	—	5 094	1 325	693 389

¹⁾ Arvestatud: Eesti Lastekaitse Ühing ja Tartu Lastekaitse Ühing (mõlemal puuduvad abisaanute arvud), Eestimaa Abi-
andmise Selts, Vigastatud Sõjameeste Ühing, Merameestekodu, kogudused j. t.

²⁾ Arvestatud: Eesti Lastekaitse Ühing, Eesti Punane Rist j. t.

³⁾ Arvestatud: Bestimaa Abiandmise Selts ja Raudteelaste Hooldeandmine Ühing (puuduvad abisaanute arvud).

7. Arstiabi ravilais. Ravilais viibis aasta jooksul
Secours médical aux üldse 6 419 isikut, ravikulu
hôpitaux. ulatus 695,4 tuh. kr. Riigi ku-
 hul oli ravimisel 1 565 nõrgamõistuslikku, vaimuhaiget
 ja langetõbist, kelle ravikulud moodustasid suurema
 osa eelnim. summast — 433,5 tuh. kr.

Riigi kulul oli ravimisel:

	1936/37	1935/36	1934/35	1933/34	1932/33	1931/32
Seevaldis . . .	961	940	933	901	930	890
Jämejalal . . .	363	382	376	357	337	295
Pilgusel . . .	68	67	72	83	82	86
Tartu Ülikooli vaimu- ja när- vih. kliinikus	173	168	134	171	140	118
Kokku	1 565	1 557	1 515	1 512	1 489	1 398

Omavalitsuste kulul ravitavad ositused %:

Emasid ja imikuid	5,7
Kehaltset ja vaimselt üldiselt terveid lapsi	0,3

Alatselt töövõimetus alla 60 a. 9,9
 Ajutiselt töövõimetus ja nende perekondl 52,6
 Üle 60 a. rauku 14,3
 Muud 8,2

8. Hoolekanne Muul teel anti toetust ja abi
muul teel. järgnevalt:
Autre secours.

Muul teel abisajad 1936/37. a.
Personnes secourues autrement en 1936/37.

7.	Abisajate arv <i>Nombre des personnes</i>				Kulu <i>kr</i> <i>Dépenses en</i> <i>kr</i>
	1. IV 1936	Tuli juurde <i>Admis</i>	Jäi ära <i>Rayés</i>	31. III 1937	
Linnad — <i>Villes</i> . . .	—	2 199	2 198	1	11 211
Maad — <i>Arrond.</i> . . .	185	548	556	177	17 118
Era ¹⁾ — <i>Organ. priv.</i>	6	—	—	0	3 862
Üldse — Total	191	2 747	2 754	184	32 196

LASTEKAITSEASUTISED — ÉTABLISSEMENTS de PROTECTION de l'ENFANCE.

9. Emade ja laste 1936/37. a. töötas 24 emade ja
nõuandekohad. laste nõuandekohta, kus oli
Stations de consultation aasta jooksul registreeritud
pour mères et enfants. 20 tuh. last ja 1,8 tuh. rasedat
 ema. Riik tasus nõuandekohtade kulud 50% ulatu-
 ses, milleks kulus 30 tuh. kr.

10. Lastesõimed. Lastesõimeid töötas mõõdunud
Crèches. aastal endiselt 2 keskmiselt
 130 lapsega. Lastesõimede kulud on toodud koos
 lastepäevakodude kuludega.

Lastesõimed 1931—37. a. — Crèches de 1931—37.

8.	Laste üldarv ²⁾ <i>Nombre total</i> <i>des enfants</i>	Laste arv 31. III <i>Nombre des</i> <i>enfants au</i> <i>31. III</i>
1936/37 ³⁾	180	127
1935/36	165	115
1934/35	172	99
1933/34	178	132
1932/33	177	134
1931/32	132	108

11. Ajutised emade- Naisselts „Linda“ emade ja
ja lastekodud. laste ajutises vastuvõtupunk-
Maisons temporaires des tis Pärnus viibis 5 isikut;
mères et enfants. punkti kulud olid 170 kr.
 Eesti Lastekaitse Ühingu ajutises kodus kodutuile
 lastele Tallinnas leidis aasta jooksul vastuvõttu 110 last;
 kodu kulud olid 2 039 kr.

12. Imikute- ja Neljas riiklikus imikute- ja
emadekodud. emadekodus oli 31. III 1937
Asiles pour les enfants üldse 390 last ja 95 ema;
et mères. aasta-läbikäigu arv oli 1 150 is.,
 mis on eelnevast aastast suurem 155 isiku võrra. Ko-
 dudel oli kulud 158,8 tuh. kr. Võrreldes eelneva aas-
 taga on kulud tõusnud 12 tuh. kr võrra. Üks isik mak-
 sus aastast nelja kodu keskmiselt 345 kr.

Imikute- ja emadekodud — Asiles pour les nourrissons et mères.

9.	Hoolealuste üldarv ¹⁾ <i>Nombre total des assistés</i>	Hoolealuste arv 31. III <i>Nombre des</i> <i>assistés au</i> <i>31. III</i>			Kulu aastast <i>kr</i> <i>Dépenses en kr</i>
		Lapsed <i>Enfants</i>	Emad <i>Mères</i>	Kokku <i>Total</i>	
1936/37	1 150	390	95	485	158 809
1935/36	995	399	91	490	146 800
1934/35	943	378	77	455	140 500
1933/34	982	368	84	447	152 655
1932/33	1 074	349	99	448	154 543
1931/32	845	324	71	395	153 814
					540
					155 083
					4 000
					157 814

13. Lasteaiaid ja 1936/37. a. töötas üldse 77 las-
-päevakodud. teaeda ja -päevakodu, neist
Jardins d'enfants. organisatsioonide 43, omava-
 litsuste 19 ja isikute 15. Lasteaedu ja -päevakodusid,
 kus lapsed käisid kas täiesti tasuta või väheese tasu

¹⁾ Arvestatud: Eaudteelaste ja Majateenijate Ühing, Meremeestekodu, Linnamisjoni Selts (kõigil puuduvad abisaanute arvud).
²⁾ Lastesõimede kulud on laste päevakodude kuludega koos.
³⁾ Arv aasta algul + juuretulnud aasta jooksul.

eest ja kulud kandsid ülalpidajad omavalitsused või organisatsioonid, oli möödunud aastal 51 ca 3 800 lapsel, kuluga 157 tuh. kr.

Lasteaiad ja -päevakodud 1936/37. a. — Jardins d'enfants en 1936/37.

10.	Arv Nombre des jardins		Laste üldarv Nombre des enfants	Kulu kr Dépenses en kr
	Omavalitsuse Des administrations locales	Era Privées		
Linnad — Villes	17	22	3 311	147 059 ³⁾
Maad — Arrondissements	2	10	446	9 611 ³⁾
Kokku — Total	19	32	3 757	156 670³⁾

14. Suvised lasteaiad ja mängumurud.

Jardins d'été et pelouses pour les enfants.

Suviseid lasteaedu ja mängumurusid töötas 1937. a. üldse 100, neist omavalitsuste 15 ja organisatsioonide — 85. Neid lasteaedu ja mängumurusid, kus lapsed käisid kas osaliselt või täiesti tasuta, oli 1937. a. 70 ca 5 000 lapsega ja kuludega ca 28 tuh. kr. Üks viiendik lastest käis omavalitsuste ja neliviiendikku organisatsioonide lasteaedades ning mängumurudel. Esikohal olid lastekaitseorganisatsioonid, järgnesid naisorg. ja kolmandal kohal ülalpidajaina esinesid haridusorganisatsioonid.

Suvised lasteaiaid ja mängumurud 1937. a. Jardins d'été (places de jeu) pour enfants en 1937.

11.	Arv Nombre des jardins		Laste üldarv Nombre des enfants	Kulu kr Dépenses en kr
	Omavalitsuse Des administrations locales	Era Privées		
Linnad — Villes	12	14	3 438	20 353 ⁴⁾
Maad — Arrondissements	3	41	1 518	7 730
Kokku — Total	15	55	4 956	28 083³⁾

15. Laste suvekoloniid ja -kodud.

Colonies d'été.

Laste suvekoloniisid ja -kodusid töötas 1936. a. 19 ca 2 000 lapsega ja kuludega ca 138 tuh. kr. Osa koloniisid töötab koos teiste lastekaitseasutistega, oma nendega ühiseid kulusid, millised siin ei ole arvestatud, seega toodud summa ei ole täppis.

Laste suvekoloniid ja -kodud 1936. a. Colonies d'été et asiles pour les enfants en 1936.

12.	Arv Nombre des colonies	Laste arv Nombre des enfants	Kulu kr Dépenses en kr
Riigi — État	2	193	12 625
Omavalitsuse — Admin. locales	5	528	78 228
Era — Organ. privées	12	1 245	47 391 ⁴⁾
Kokku — Total	19	1 966	138 244

16. Laste puhkekodud.

Préventoriums pour les enfants.

E. Lastekaitse Ühingu Lustivere puhkekodus viibis 1936. a. 159 last; kodul oli kulu 20 tuh. krooni.

Puhkekodu tegevus 1932—36:

	Laste arv	Kulu kr
1936	159	20 477
1935	158	19 616
1934	140	20 487
1933	126	17 722
1932	101	13 174

17. Lastekodud.

Maisons d'enfants.

Möödunud aastal töötas 26 lastekodu, kus 31. III 1937 oli 1 612 last, mis eelnevast aastast 111 lapse võrra rohkem. Toodud arvust oli riiklikus lastekodus 124 last, linnade kodudes 746 last, maade — 446 ja eraorganisatsioonide kodudes 296 last. Kulused oli lastekodudel: korralisi 535,5 tuh. kr, erakorralisi 6,2 tuh. kr, üldse 541,7 tuh. kr; kulusumma on võrreldes eelneva aastaga kasvanud 20,0 tuh. kr. Ühe lapse maksumus aastast oli riiklikus kodus 494 kr⁵⁾, linnade kodudes keskmiselt 328 kr ja maade — keskmiselt 336 kr.

Ülevaate lastekodude tegevusest aastate jooksul toome järgnevais arvudes:

	Kulu kr				
	Kasvandike üldarv	Kasvandike arv 31. III	Korralisi	Korralisi	Kokku
1936/37	1 956	1 612	635 503	6 230	541 733
1935/36	1 858	3 501	506 320	15 370	521 690
1934/35	1 929	1 582	523 023	8 086	531 109
1933/34	1 062	1 638	522 537	8 738	531 275
1932/33	1 060	1 641	549 135	20 388	560 523
1931/32	2 010	1 690	635 675	71 538	707 213
1930/31	1 963	1 650	673 290	50 025	723 324

¹⁾ Tartu Lasteaia Seltsil lasteaia kulu siin arvestamata, kuna on ühine varjupaiga kuludega; Nõmme Lastekaitse Ühingu päevakodude kulude kohta puuduvad andmed.

²⁾ Eesti Lastekaitse Ühingu Palivere lastekodu, Eesti Punase Risti Aaspere lastekodu ja Võrumaa Tiisi lastekodu lasteaedade kulusid siin arvestamata, kuna on ühised lastekodude kuludega.

³⁾ Lasteaedade ja -päevakodude andmeid on täiendatud lasteaedade haridusstatistiliste aruannete põhjal.

⁴⁾ Põltsamaa linna mängumuru kulusid siin arvestamata, kuna on ühised alalise lasteaia kuludega.

⁵⁾ Suviste lasteaedade ja mängumurude andmed on täiendatud haridusstatistiliste andmete põhjal.

⁶⁾ Muraste, Aaspere ja Pääsküla suvekodude kulusid siin arvestamata, kuna on ühised vastavate lastekodude kuludega.

⁷⁾ Vt. märkus 1, lk. 145.

Laste kodud 1936/37. a. — Maisons d'enfants en 1936/37.

13.	Laste kodude arv Nombre des maisons d'enfants	Laste arv Nombre des enfants				Korralised kulud kr Dépenses ordinaires en kr						Erakorrl. kulud kr Dépenses extraord. en kr	Kulu üldse kr Total	1 lapse maksumus aastas kr (korralised kulud) — Coût par en- fant et par an (kr)
		1. IV 1936	Tuli juurde Admis	Läka ära Régérés	31. III 1937	Personaal	Laste haldp.	Õppekulud	Maja- pidamine	Muud kulud	Kokku Total			
Riigi — Etat	1	152	28	124	17 813	23 683	2 100	9 100	700	53 396	—	53 396	494)	
Linna — Villes	9	705	234	193	76 672	102 149	4 734	58 842	5 307	247 704	100	247 804	328	
Tallinn	3	338	124	107	355	51 311	40 282	2 237	30 496	1 096	126 922	—	126 922	358
Kuressaare	1	9	8	5	12	1 063	2 324	26	768	16	4 197	—	4 197	280
Narva	1	100	20	23	103	6 896	21 559	858	3 056	146	32 015	—	32 015	374
Nõmme	1	29	16	12	33	1 991	3 357	98	1 870	2 381	9 697	—	9 697	215
Pärnu	1	53	16	17	62	4 207	9 100	341	4 934	102	18 843	—	18 843	349
Tartu	1	131	30	12	156	9 341	19 926	376	12 280	606	43 035	—	43 035	278
Viljandi	1	45	8	17	36	2 363	5 502	298	4 632	—	12 695	100	12 795	276
Maa — Arrond.	8	425	86	65	446	37 153	67 681	4 400	34 566	3 354	147 154	3 024	150 178	336
Viru	1	50	15	12	53	4 449	6 838	242	7 393	222	19 145	—	19 145	408
Järva	1	66	8	11	63	2 510	9 374	181	2 015	1 568	15 648	2 382	18 030	248
Harju	1	69	20	19	70	5 624	9 321	733	3 332	849	19 859	—	19 859	286
Saare	1	12	11	4	10	2 833	3 188	44	2 926	82	9 073	—	9 073	304
Pärnu	1	85	8	6	87	7 637	11 262	1 424	3 951	276	24 550	—	24 550	264
Viljandi	1	42	7	4	45	3 122	4 854	177	1 266	47	9 456	—	9 456	210
Tartu	1	69	15	7	77	6 203	13 960	1 188	2 426	272	24 108	642	24 750	375
Võru	1	32	2	2	32	4 715	8 880	411	11 265	38	25 315	—	25 315	745
Era — Org. priv.	8	354	58	296	87 249	3 106	90 355	246	
Üldse — Gr. total	26	1 956	344	1 612	535 503	6 230	541 733	—	

HOOLEKANDEASUTISED — ÉTABLISSEMENTS D'ASSISTANCE.

18. Pimedate asu-
tised.

Asiles des aveugles.

Riiklikke pimedateasutisi Tartus viibis 31. III 1937 62 hoolerlust, asutiste kulud ulatusid 28,8 tuh. kr.

Andmeid invaliidide hoolekande kohta:

Aastate järgi kujunes riiklike pimedateasutiste tegevus:

	Hoolerluste aldarv	Hoolerluste arv 31. III	Kulu kr
1936/37	68	62	28 751
1935/36	75	63	28 753
1934/35	73	60	31 435
1933/34	75	60	32 004
1932/33	71	60	29 685
1931/32	72	67	28 874
1930/31	74	68	41 328

Peale riiklike pimedateasutiste töötas Tartus „Pimedate Abi“ ühiskorter ca 5 isikule ja Tallinnas Eestimaa Pimedatele Abiandmise Seltsi töökoda ca 10 isikule.

19. Nõrgamõistus-
like kodu.

Asile pour aliéna.

Nõrgamõistuslike laste kasvatusasutises „Nain“ viibis 31. III 1937 51 hoolerlust; asutise kulud ulatusid 13 094 kr, üks hoolerlust maksus 267 kr aastas.

	Üldarv	Arv 31. III	Kulu kr
1936/37	50	51	13 094
1935/36	51	43	12 533

20. Sõjavägede
asutis.Établissement pour les
invalides de guerre.

Besti Punase Risti Imastu invaliididekodus oli teg.-aasta lõpul 38 invaliidi; kodul oli kulu 25 666 kr.

21. Vanadekodud. Vanadekodude arv oli möödunud aastal endiselt 32, kus 31. III 1937 viibis 2 858 hoolerlust; võrreldes eelneva aastaga on see arv kasvanud 116 isiku võrra.

Liikide järgi ositusid vanadekodude hoolerlustes %:

Üle 60 a. raugad	62,0
Häiged ja vigased	15,5
Nõrgamõistuslikud, vaimuhaiged ja langetõbised	15,3
Muud	7,2
Kokku 100,0	

Vanadekodudel oli kulused: korralisi 570,3 tuh. kr, erakorralisi 3,9 tuh. kr, kokku 574,2 tuh. kr; võrreldes eelneva aastaga on kulusumma kasvanud 38,2 tuh. kr võrra. Üks hoolerlust maksus aastas linnas 189 kr, maal 180 kr.

1) Riiklikus lastekodus on maksumus suurem seetõttu, et siin on ka koolihariduse andmise kulud — õppejõudude palgad, kuma telste kodude juures asuvate koolide õpetajate palgad tasub Haridusministeerium.

2) Siin ainult Imastu invaliididekodu kulu.

3) Esineb ainult Imastu inval. kodu.

Vanadekodud 1936/37. a. — Maisons des vieillards et infirmes en 1936/37.

14.	Vanadekod. arv Nombre des maisons	Hoolealuste arv Nombre des assistés				Korralised kulud kr Dépenses ordinaires en kr					Era- korrald. kulud kr Dépenses extra- ordinaires	Kulu üldise kr	1 hoolealuse mak- sumus aastaks (korrald. kulud) kr Dépenses par assisté et par an (kr)
		I. IV 1936	Tulijuurde Admis	Läks ära Reçus	31. III 1937	Personaal	Hoolealuste ütlap.	Majapid.	Mund kulud	Kokku Total			
Linnad — Villes	21	1 905	889	876	1 918	87 210	193 457	88 158	8 948	380 536	1 400	381 936	189
Tallinn	4	772	418	401	739	46 048 ¹⁾	74 074 ¹⁾	42 049 ¹⁾	1 779 ¹⁾	104545 ¹⁾	—	104 545 ¹⁾	194
Haapsalu	1	26	12	10	28	1 323	1 998	1 468	111	4 805	—	4 895	180
Kuressaare	1	60	11	21	50	1 312	5 461	3 360	60	10 173	—	10 173	208
Narva	2	151	44	41	154	4 331	20 237	3 202	574	28 344	—	28 344	188
Nõmme	1	41	23	23	40	1 598	5 611	1 988	2 734	11 921	1 400	13 321	170
Paide	1	43	5	12	30	817	3 031	1 059	245	5 152	—	5 152	143
Paldiski	1	12	1	3	10	180	548	442	17	1 187	—	1 187	106
Petseri	1	14	4	—	19	—	—	—	—	3 813	—	3 813	156
Pärnu	1	146	44	52	138	4 973	16 676	4 710	192	26 560	—	26 560	176
Rakvere	1	49	21	17	53	2 051	6 762	2 280	349	11 442	—	11 442	238
Tartu	3	898	238	237	899	13 350	37 298	12 321	455	63 424	—	63 424	159
Türi	1	8	2	—	10	275	1 000	718	1 030	3 932	—	3 932	—
Valga	1	54	30	27	57	588	6 439	1 885	485	9 397	—	9 397	165
Viljandi	1	93	18	23	88	9 314	9 820	11 010	—	30 159	—	30 159	—
Võru	1	38	19	0	42	1 055	3 903	1 650	18	6 032	—	6 032	165
Maad — Arrond.	11	861	308	229	940	48 711	92 467	36 364	12 251	189 733	2 495	192 228	180
Viru	1	62	14	11	65	2 481	4 951	6 307	233	14 032	—	14 032	218
Järva	1	52	16	16	52	2 058	6 188	1 143	591	8 980	2 000	10 980	173
Harju	1	15	4	7	19	1 498	1 822	474	311	4 105	495	4 600	283
Lääne	2	33	3	8	25	3 014	4 807	6 808	366	15 055	—	15 055	—
Saare	1	12	3	5	10	1 367	1 414	1 314	70	4 165	—	4 165	278
Pärnu	1	242	69	27	284	12 391	25 833	7 193	746	46 188	—	46 188	162
Viljandi	1	133	29	29	139	4 547	13 971	2 906	391	21 815	—	21 815	168
Tartu	1	113	36	32	117	6 498	11 532	2 473	230	20 843	—	20 843	183
Valga	1	34	7	8	38	3 124	4 408	1 103	208	8 903	—	8 903	262
Võru	1	165	127	86	208	11 223	18 481	6 518	9 045	45 267	—	45 267	155
Kokku — Total	32	2 766	1 197	1 105	2 858	135 921	285 924	124 462	21 199	570 319	3 895	574 214	186

Vanadekodude tegevus aastate jooksul:

	Kulu kr			
	Hoolealuste üldarv	Hoolealuste arv 31. III	korralised	korralised Kokku
1936/37	3 963	2 358	570 319	3 895
1935/36	3 877	2 742	485 024	50 961
1934/35	3 464	2 000	457 501	20 829
1933/34	3 278	2 569	440 005	15 829
1932/33	3 284	2 529	482 023	25 598
1931/32	3 174	2 480	544 440	26 532
1930/31	3 220	2 477	624 020	28 088

Tallinna linna haigetekodus oli aasta jooksul eraldatud 124 täiskasuaiget; kodul oli kulusid 11 299 kr.

22. Hoolekande ühiskorterid.

Logements collectifs pour les pauvres.

Valdade ühiskorterites elas 1936/37. a. 2 164 isikut, ühiskorterite kulud ulatusid 126,8 tuh. kr. Linnade ühis-

korterites elas 450 isikut, kulu oli 18,0 tuh. kr. Eraorganisatsioonide ühiskorterites, milised samuti asuvad peamiselt linnas, oli 397 isikut, kulu oli viimaseil 59,1 tuh. kr.

Valdade ühiskorterite tegevus aastate järgi:

	Hoolealuste üldarv	Hoolealuste arv 31. III	Kulu kr
1936/37	2 164	1 849	126 817
1935/36	2 280	1 911	119 203
1934/35	2 007	1 805	105 361
1933/34	1 962	1 690	102 977
1932/33	2 288	1 956	177 515

¹⁾ Neis summasdes ka tasulise vanadekodu ja haigetekodu kulu.

Ühiskorterid 1936/37. a.
Logements communs pour les assistés en 1936/37.

15.	Hoolealuste üldarv Nombre total des assistés	Hoolealuste arv 31. III Nombre des as- sistés au 31. III	Kulu kr — Dépenses en kr		
			Korralised Ordinaires	Era- korralised Extra- ordinaires	Kokku Total
Linnad — Villes	450	398	18 648	—	18 648
Maad — Arrond.	2 164	1 849	124 008	2 809	126 817
Viru	235	201	13 838	545	14 383
Järva	96	83	8 000	168	8 177
Harju	225	195	11 607	—	11 607
Lääne	70	70	4 075	—	4 075
Saare	7	7	3 582	—	3 582
Pärnu	417	353	29 495	567	27 052
Viljandi	236	203	16 205	—	16 205
Tartu	427	367	21 520	380	21 900
Valga	216	181	7 927	1 150	9 080
Võru	222	189	10 750	—	10 750
Era — Organ. privées	397	351	51 144	7 915	59 059
Üldse — Total	3 011	2 598	193 800	10 724	204 524

23. Töömaja.
Maison du travail.

Riiklikus Kopli töömajas leidis aasta jooksul tööd 292 isikut (aasta-läbikäigu arv), 31. III 1937 oli töömajas 61 isikut. Korralise kulu-elarve järgi saadi riigisummasid 18 752 kr, tegelik töömaja maksumus riigile oli 8 976 kr.

Ülejäänud kuluosa võrra suurenes töömaja inventar.

Lastekaitse- ja hoolekande kohta varem Keskbüroo väljaandis ilmunud:

- Lastekaitse ja hoolekande, A. Tuisik, Eesti Statistika nr. 137(6) 1937. a., lk. 277—280.
- Hoolekande ja lastekaitse 1929/30. a., A. Tuisik, Eesti Statistika nr. 123(2) 1932. a., lk. 104—112.
- Hoolekande 1927/28. ja 1928/29. a., A. Tuisik, Eesti Statistika nr. 106(9) 1930. a., lk. 510—522.

SÜNDIMUS, SUREMUS, ABIELLUMUS ja RAHVASTIKUARV 1937. a.

NATALITÉ, MORTALITÉ, MARIAGES et NOMBRE de la POPULATION en 1937.

EELKOKKUVÕTE — DONNÉES PRÉLIMINAIRES.

Eelkokkuvõtte kohaselt sündis 1937. a. elusalt üle riigi 18 190 last ehk 1000 elan. kohta 16,1, mis arv pisut (32 lapse võrra) väiksem möödunud aasta omast, kõrgem aga 1935. ja 1934. aastast, püsis 1933. a. tasemel. 1930—34. a. keskmise tasemeni (1000 elan. kohta 16,8) ta siiski ei küüni.

Arvestades 1936. a. erakorraliselt kõrge abiellumisega võinuks 1937. a. sündimus olla suurem. Seega kõrge eelmise aasta abiellumus ei suutnud tõsta 1937. a. sündimust tavalisest tasemest kõrgemale, hoidis ära vaid teda ähvardava languse. Kuna seniste statistiliste vaatluste järele meie värsked abielud lapsi soota-

Rahvastikuarvu liikumine Eestis — Mouvement de la population de l'Estonie.

1.	Sündinud (ilma surra. sündinute) Nais-sures (ezed. mort-nés)	Surnud Décés	Elussündinute (+) või surmude (-) ülekaal — Excédent des naissances ou des décès	Rahva looduslik juurdekasv või kahanemine % ¹⁰⁰ Accroissement naturel en % ¹⁰⁰	Siisessõidud Nombre des arrivées	Väljasõidud Nombre des départs	Siisse- (+) või väljasõitjate (-) ülekaal — Excédent des arrivées ou des départs	Rahvaarvu kasv (+) või kahanemine (-) aasta jooksul Résultat général en % ¹⁰⁰	Rahva üldine juurdekasv või kahanemine % ¹⁰⁰ — Résultat général % ¹⁰⁰	Rahvastiku arv 1. I Nombres de la population au 1. I	Rahvastiku arv 1. VII — Nombre de la population au 1. VII
1938										1 131 125 ¹⁾	
1937	18 190 ¹⁾	16 650 ¹⁾	+1 540 ¹⁾	+1,4 ¹⁾	164 430	164 997	-558	+982 ¹⁾	+0,9 ¹⁾	1 130 143 ¹⁾	1 130 634
1936	18 222	17 504	+ 718	+0,5	173 658	173 947	-289	+339	+0,3	1 120 804	1 120 974
1935	17 801	16 864	+ 937	+1,0	193 169	192 320	+849	+1 870	+1,7	1 127 028 ²⁾	1 128 866
1934	17 305	15 853	+1 452	+1,3	195 683	195 573	+110	+1 562	+1,4	1 124 769	1 126 349
1933	18 208	16 472	+1 736	+1,5	194 818	195 519	-701	+1 035	+0,9	1 123 734	1 124 252
1932	19 742	16 641	+3 101	+1,5	202 375	201 081	+1 294	+1 395	+1,2	1 119 339	1 121 537
1931	19 509	18 077	+1 432	+1,3	237 813	237 351	+462	+1 394	+1,2	1 117 445	1 113 392
1930	19 471	16 810	+2 661	+1,5	251 182	251 344	-162	+2 699	+2,4	1 114 748	1 116 096
1929	19 110	20 178	-1 068	-1,0	260 640	261 378	-738	-1 806	-1,6	1 116 553	1 115 650
1928	20 064	17 785	+2 279	+2,0	248 551	247 218	+1 333	+1 612	+1,4	1 114 941	1 115 747
1927	19 705	19 356	+349	+0,3	192 090	194 441	-2 351	-1 402	-1,3	1 116 343	1 115 642
1926	19 977	18 047	+1 930	+1,7	127 405	130 262	-2 857	-927	-0,8	1 117 270	1 116 806

vad varsti peale abiellumist, ähvardab 1936. ja sellele järgnev 1937. a. kõrge abiellumus loodetud sündimuse taseme tõstmise tegurina minna tühja.

Samal ajal suri üle riigi 16 650 in., ehk 1000 el. kohta 14,7, mis tunduvalt väiksem eelmisest (17 594 ehk 15,6%) aastast, samuti märksa madalam ka 1930—34. a. kekmisest (16 730 ehk 14,9%). Üldiselt meie suremuse määr üksikül aastail on hüppeline, olenedes peamiselt raukade suremuse määrast ja nakkushaiguste liikumisest. Suremuse languse tõttu annab 1937. a. rahva looduslik liikumine meie oludes napilt rahuldava juurdekasvu — 1540 in. ehk 1000 el. kohta 1,4. Rahva mehaaniline liikumine üle riigipiiri andis aga eelmisest aastast märksa suurema kadu — 558 in., nii et üldine rahvastiku iive 1937. a. ulatus vaid 982 ehk 0,9%, tõstes üldise rahvastiku arvu 1. I 1938 1 131 125. Toodud üldine rahvastiku iive 1937. a. ületab vaid eelmise aasta, kuna varematal aastatel oli see märksa suurem.

	clussünde	surn.	abiell. % ¹⁰⁰
1937	16,1	14,7	8,5
1936	16,1	15,6	8,7
1935	15,0	14,9	8,2
1934	15,4	14,1	7,9
1933	16,2	14,7	7,5
1932	17,6	14,8	7,8
1931	17,4	16,2	7,8
1930	17,4	14,9	8,0
1929	17,1	18,1	7,9
1928	18,0	15,9	7,9
1927	17,7	17,3	7,8

Abiellumisi toimus 1937. a. 9 585 ehk 1000 el. kohta 8,5 paari, olles madalam eelmisest aastast 192 võrra. Seega 1937. a. võib lugeda üle keskmise abiellumismääraga aastate hulka, ületades tunduvalt 1930—34. a. ja ka 1927—29. a. abiellumise keskmist. Kokkuvõttes rahvastiku liikumises püsis 1937. a. sündimus visalt endisel madalal tasemel, suremus antud aastal langes (näiline eelmise aasta erakorraliselt kõrge suremuse tõttu). Mehaaniline rahva liikumine kahan- das tunduvalt looduslikku iivet, nii, et rahvastiku üld- iive osutub õige madalaks. Abiellumus püsib jätkuvalt rahuldaval kõrgusel.

¹⁾ Eelkokkuvõtte arvud.

²⁾ Arvu saavutamisel on arvatud juurde 1. III 1934 rahvaloenduse andmete ja jooksval arvestusel osutunud arvu vahe 1 597 in.

Tab. 1. Väliskaubandus jaanuaris 1938. a.
 Væstud kokku lühendamata arvude järgi. Arvud alla 500 kg ja 500 kr on märgitud „0“

Dans les chiffres du tableau les marchandises passées en transit ne sont pas comprises. Trafic de perfectionnement, réexportation et réimportation sont compris.	Briti Gr.-Britagne	Leedu Lõhuanie	Läti Lettonie	N.S.V.L. U.R.S.S.	Poola-Danzig Pologne-Danzig	Prantsuse France	Rootsi Suède	Saksa Algemagne	Soome Finlande	Tšehhoslovakkia Tchécoslovaq.	P.-Am. Ühendriigid Riits-Unis d'Am.	Muud riigid Autres pays
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Besti-Läti ühine nomenklatuur												
Nomenclature unifiée pour Estonie et Lettonie												
A. Sissevedu tonnides — Importation en tonnes.												
I. 1. Elusloomad (arv)	—	—	—	—	—	—	6	1	—	—	—	—
II. Tõidu- ja maitseained, joogid	2 120	—	6	—	336	10	730	473	23	—	111	3 235
2. Tera- ja jahvatatud vili	6	—	—	—	154	—	—	—	—	—	101	2 882
3. Aed- ja juurvili	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	141
4. Karjasaadused	—	—	—	—	—	0	—	—	—	—	—	0
5. Kala, kalasaadused ja vähid	441	—	—	—	—	—	—	4	10	—	—	91
6. Muud toidu- ja maitseained, joogid	1 672	—	0	—	181	10	—	312	4	0	0	60
7. Loomasööt	—	—	6	—	1	—	730	166	0	—	—	60
III. Toor- ja poolvalmisained	6 343	1	152	1 204	1 360	13	39	370	356	13	810	2 375
8. Loomariigained (peale rasvade ja õlide)	0	1	—	0	0	—	0	42	4	—	1	150
9. Seemned, taimed ja nende osad	0	—	1	0	0	—	—	2	0	—	2	16
10. Metsamaterjal	1	—	150	—	—	—	0	—	—	—	1	12
11. Paberitoorained	—	—	—	—	—	—	—	—	50	—	—	—
12. Tekstiiltoorained	19	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	320
13. Ärsid ja metallid töötlemata	7	—	—	154	—	5	1	20	6	—	—	481
14. Mineraalid peale ärside	6 286	—	—	—	1 540	—	6	293	274	10	—	69
15. Keemiatööstuse toorained	30	—	0	1 641	20	7	31	7	22	1	473	1 288
sellest: a) õli, rasv, vaigud ja kummitooreid	20	—	0	795	20	5	81	6	22	1	472	1 284
b) väetised	—	—	—	245	—	—	—	—	—	—	—	—
IV. Valmisraud	353	6	62	196	212	343	433	1 719	313	33	59	641
16. Nahad töötletud ja nahkkaup	0	—	—	—	—	0	0	1	0	0	0	0
17. Puutööstusaadused	0	5	3	—	—	0	0	2	0	1	0	101
18. Paberitööstusaadused ja trükitööd	6	—	5	0	—	—	24	56	162	3	0	3
19. Tekstiilitööstusaadused	36	—	4	0	0	6	2	17	0	1	0	16
20. Metallid töötletud	80	—	0	53	188	295	90	415	0	10	—	402
21. Põllumajandusmasinad ja riistad	8	—	0	0	—	—	98	35	—	—	2	5
22. Jõu- ja töömasinad	32	—	0	0	—	0	43	151	44	0	13	9
23. Metallkaup ern.	42	1	2	1	16	12	26	338	16	11	5	10
24. Elektrimasinad, -aparatuurid ja -tarbed	2	—	1	—	—	—	12	48	5	0	2	12
25. Instrum., apar. (peale elektripar.) ja lasker.	0	—	0	—	—	—	0	6	0	0	1	1
26. Transportvahendid	7	—	0	—	—	3	5	95	0	0	28	12
27. Keraamika- ja muud mineraalkaubad	9	—	8	1	—	0	20	120	72	4	0	14
28. Keemiatööstusaadused	181	—	89	140	9	26	107	424	18	1	8	57
29. Muud eraldi nimetatud kaubad	0	—	—	—	0	0	—	2	0	1	—	0
V. 30. Kallismetallid, -kiivid, pärid ja korallid	0	—	0	—	—	—	0	0	—	—	—	0
Kokku { kg	8816	7	220	1400	2 108	366	1 202	2 561	692	46	980	6 251
{ %	35,8	0,0	0,9	5,7	8,5	1,5	4,9	10,4	2,8	0,2	4,0	25,3
Detsember — Décembre 1937	11 371	6	2 943	4 132	8 179	348	1 832	5 258	632	34	3 570	5 108
B. Sissevedu kroonides — Importation en kr.												
I. 1. Animaux vivants	—	—	—	—	—	—	918	50	—	—	—	—
II. Denrées alimentaires et coloniales, boissons	342 533	—	288	—	50 209	27 074	106 330	31 846	12 899	154	25 003	474 635
2. Céréales et produits de la minoterie	1 545	—	—	—	24 954	—	—	—	—	—	18 400	347 630
3. Fruits, légumes et tubercules	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6 655	43 256
4. Produits de l'élevage du bétail	—	—	—	—	—	64	—	—	—	—	—	81
5. Poissons, leurs produits et dérivés	94 909	—	—	—	—	1 003	—	615	6 407	—	—	12 986
6. Autr. denrées aliment. et coloniales, boissons	240 004	—	120	—	25 235	25 947	—	9 680	0 371	154	38	62 797
7. Fourrage	—	—	188	—	20	—	106 390	21 551	61	—	—	7 885
III. Matières premières et demi-fabriquées	242 036	6 870	2 196	119 161	31 211	23 755	18 900	42 240	39 297	9 199	415 882	1 000 446
8. Produits animaux (non compr. gras. et huiles)	3 768	6 870	—	2 900	1 722	—	487	11 985	6 420	—	9 391	213 782
9. Semences, plantes vivantes et leurs parties	12	—	1 340	22 588	140	—	—	2 186	194	6 704	10 676	156 089
10. Produits forestiers	353	—	848	—	—	—	140	—	—	—	366	7 246
11. Matières pour papier	—	—	—	—	—	3 074	—	—	4 460	—	—	—
12. Matières textiles	63 400	—	—	—	—	5 039	1 570	4 648	2 328	—	330 101	386 084
13. Minéraux et métaux bruts	12 354	—	—	12 105	—	—	1 553	10 835	20 352	1 104	—	15 293
14. Minéraux (non compris minerais)	150 648	—	—	—	23 541	—	1 553	10 835	20 352	1 104	—	7 818
15. Matières chimiques	11 511	—	8	81 568	5 808	14 042	15 150	13 186	5 543	301	62 238	213 534
dont: a) huiles, graisses, résines et caoutch. brut	9 949	—	8	70 135	5 808	5 107	15 150	8 872	5 543	301	62 113	203 269
b) engrais	—	—	—	9 409	—	—	—	—	—	—	—	—
IV. Produits fabriqués	682 817	3 134	63 621	38 647	63 536	172 985	380 433	2092 266	270 026	81 861	155 505	413 469
16. Peaux apprêtées et articles en cuir et peau	3 482	—	180	—	—	2 582	1 173	10 785	7 292	184	3 692	206
17. Ouvrages en bois	94	2 014	2 105	—	—	25	307	5 112	3 518	3 359	24	35 886
18. Articles en papier et imprimés	10 232	—	4 826	604	—	2 641	9 809	63 788	57 854	4 345	360	4 370
19. Articles textiles	269 884	—	26 751	—	202	55 297	11 989	172 965	2 020	27 390	271	64 817
20. Métaux ouvrés	40 994	—	152	6 205	46 151	75 023	43 331	162 108	102	6 750	—	96 160
21. Outillage et machines agricoles	8 244	—	49	—	—	—	73 802	48 560	—	—	2 363	10 652
22. Machines motrices et machines industrielles	98 070	—	410	1 552	—	350	109 821	330 080	105 527	205	36 045	23 755
23. Articles en métaux non spécial. dénommés	46 199	1 120	3 666	5 692	4 138	47 713	408 548	26 329	15 273	3 482	18 778	—
24. Machin. et appareils électr. et leurs parties	24 276	—	3 642	5 138	—	—	35 090	177 003	17 744	885	6 565	38 445
25. Instrum., appar. (excl. nr. 24) et armes à feu	3 008	—	100	—	—	408	3 878	96 620	1 462	5 737	7 018	32 283
26. Moyens de transport	60 516	—	100	10	—	7 199	17 162	227 612	52	140	66 417	23 198
27. Céramique et autres produits minéraux	7 073	—	2 419	80	—	174	5 540	73 119	38 900	4 921	25	9 288
28. Produits chimiques	109 679	—	39 320	24 479	11 452	24 281	21 518	303 162	12 301	2 280	23 346	53 719
29. Autres articles non spécialement dénommés	1 116	—	—	—	39	827	—	25 404	26	10 902	—	1 852
V. 30. Métaux et pierres préc., perles et coraux	8 725	—	133	—	—	—	711	9 168	—	—	—	4 995
Kokku { kr	4276 111	10 004	86 238	157 808	144 956	222 814	507 352	2173 570	322 222	90 214	596 483	1893 545
{ %	17,1	0,1	1,1	2,1	1,9	3,0	6,8	29,1	4,3	1,2	8,0	25,3
Detsember — Décembre 1937	1450 660	10 998	276 418	373 333	372 192	168 930	655 442	2177 567	546 418	66 648	863 905	1542 906

*) Sellest: 1) Välimaal töötletud Eesti kauba tagasivedu Eesti 591 kg 5120 kr — Dont réimportation des marchandises estoniennes exportées pour perfectionnement ultérieur 591 kg 5120 kr 2) Välimsaa kauba ajutine sissevedu täiendavaks töötlemiseks Eesti 3 777 kg 23 467 kr — Importation des marchandises étrangères pour la fabrication 3 777 kg 23 467 kr.

Commercie extérieur en janvier 1938.

Les totaux sont établis d'après les chiffres non abrégés. Les chiffres moins de 500 kg et 500 kr sont indiqués par „0“.

Kokku Total	%	Jaän. 1937	Belgia*) Belgi-que')	Briti Gr.- Bretagne	Leedu Lihuanie	Läti Lettonie	N.S.V.L. U.R.S.S.	Prantsuse France	Rootsi Sude	Saksa Allee- maa	Soome Fin- lande	Taani Danee- mark	P.-Am. Ühend- riigid Ühis- d'Am.	Mund riigid Ausres pays	Kokku Total	%	Jaän. 1937
13	14	15	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
A. Väljavedu tonnides — Exportation en tonnes.																	
7 043	25,6	18 088	—	566	—	20	2 571	—	337	3653	—	—	—	—	6 244	—	3 119
3 143	12,7	13 530	—	—	—	7	—	1	387	425	187	—	42	3 695	5 310	25,1	5 215
151	0,8	128	—	2	—	—	—	—	385	—	100	—	—	8 677	4 114	19,4	1 031
0	0,0	—	—	550	—	—	—	—	15	269	49	9	—	1	894	4,2	1 055
556	2,3	107	—	—	—	—	—	—	37	2	19	—	—	11	73	0,4	41
2 240	9,1	3 199	—	10	—	—	—	1	0	154	19	—	—	7	223	1,1	456
953	3,9	1 124	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	83	8	0,0	—
13 236	53,7	14 940	51	3 560	—	108	—	2 847	1 915	2 976	312	0	589	987	13 345	63,0	11 604
199	0,8	179	—	0	—	—	—	—	0	88	1	—	—	—	40	0,2	34
269	1,1	165	—	—	—	—	—	—	—	119	—	—	—	—	112	0,5	24
165	0,7	2 381	—	613	—	—	—	—	—	1 728	—	—	—	—	438	2 791	13,2
50	0,2	181	50	2 374	—	—	—	2 721	—	—	—	—	272	—	382	5 703	27,4
821	3,3	872	—	581	—	—	—	126	—	10	12	—	—	—	110	893	4,2
258	1,0	638	—	—	—	—	—	—	—	64	155	—	—	—	35	244	1,1
8 555	34,7	6 571	—	5	—	—	—	—	1 850	—	—	—	—	—	318	2 289	10,8
2 919	11,9	3 953	1	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2 667	10,8	3 237	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	1 178	5,9
246	1,0	707	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0	1 147	5,4
4 370	17,7	6 386	98	1 389	21	1	44	26	82	194	51	63	0	556	2 525	11,9	2 435
2	0,0	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
118	0,5	42	98	1 143	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
259	1,1	174	—	122	—	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
82	0,3	95	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1 533	6,2	3 837	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
148	0,6	39	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
291	1,2	189	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
480	1,9	504	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
82	0,3	115	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0	0,0	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
150	0,6	82	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
263	1,1	190	—	84	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
955	3,9	1 054	—	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	0,0	4	—	0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0	0,0	0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24 649	100	39 414	149	5 515	21	116	44	2 874	2 384	3 595	559	63	631	5 238	21 180	100	19 254
38 413			0,7	26,0	0,1	0,5	0,2	13,6	11,3	17,0	2,6	0,3	3,0	24,7	43 708	100	
1 827		10 294			38	155	736	2 941	2 870	14 331	3 537	383	429	6 117			
B. Väljavedu kroonides — Exportation en kr.																	
1	0,0	20	—	—	—	2 000	227 866	—	—	384 372	—	—	—	—	614 10,9	—	1 171
1 071	14,3	2 275	—	858 566	—	252	—	—	—	—	—	—	—	—	1 860 30,2	—	257
393	5,3	1 701	—	—	—	—	—	—	930	54 748	559 957	—	—	—	—	—	194
50	0,7	43	—	450	—	—	—	—	—	17 074	—	—	—	—	—	—	3
0	0,0	—	—	838 718	—	—	—	—	—	14 305	405 201	—	—	—	—	—	2
118	1,5	23	—	2 875	—	—	—	—	—	23 119	1 348	—	—	—	—	—	3
376	5,0	400	—	16 523	—	—	—	—	930	25 250	63 408	—	—	—	—	—	4
136	1,8	108	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
1 949	26,1	1 887	9 327	1000 560	—	252	17 639	499 162	26 739	346 183	88 433	331	54 159	263 401	2 312	37,5	2 391
251	3,4	164	—	25 531	—	—	—	—	—	2 693	85 328	1 869	—	—	—	—	7
209	2,8	129	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
9	0,1	44	—	74 048	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
4	0,0	86	—	323 741	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
783	10,5	906	7 985	563 890	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
54	0,7	73	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12
216	2,9	121	—	390	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
423	5,7	414	1 362	13 460	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14
386	5,2	356	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15
9	0,1	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16
4 438	59,3	3 793	46 756	332 820	14 932	2 924	89 443	12 687	145 262	294 695	94 297	44 427	87	304 745	1 374	22,3	1 168
30	0,4	47	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17
49	0,7	18	45 400	246 702	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18
159	2,1	100	—	44 043	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19
*) 631	8,4	658	—	11 854	—	—	2 040	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
467	6,2	663	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21
143	1,9	39	—	—	—	—	—	—	—	430	150	—	—	—	—	—	22
707	9,5	420	—	600	5 815	2 169	—	—	—	261	1 163	7 733	406	—	—	—	23
536	7,8	386	—	—	—	—	—	—	—	660	420	8 839	—	—	—	—	24
309	4,1	401	—	3 500	5 014	120	—	—	—	50	1 051	9 224	—	—	—	—	25
150	2,0	157	—	—	—	825	—	—	—	1 189	—	—	—	—	—	—	26
402	5,4	223	—	—	—	—	—	—	—	619	70	278	—	—	—	—	27
141	1,9	119	—	11 906	2 118	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28
626	8,4	529	—	12 251	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29
38	0,5	35	1 386	1 934	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30
24	0,3	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
7 483	100	7 987	56 113	2191 946	14 932	22 815	306 397	512 779	226 740	1535 207	251 305	44 758	86 827	857 790	6 160	100	5 533
8 405			0,9	35,6	0,3	0,5	5,0	8,3	3,7	25,7	4,1	0,7	1,4	13,9	9 185	100	
135 489		2209 818		15 821	50 443	497 897	433 934	421 235	3273 871	598 443	177 091	117 734					

Tab. 2. Väliskaubandus muude riikidega jaanuaris 1938. a.

Commerce extérieur avec les autres pays en janvier 1938.

Arvud alla 50 kg on märgitud „0,0“ — Les chiffres moins de 50 kg sont indiqués par „0,0“.

Rahvusvaheline statistilliste territooriumide numeratsioon	Sissevedu Importation		Väljavedu Exportation		Numération internationale des territoires statistiques	Sissevedu Importation		Väljavedu Exportation	
	ton	kr	ton	kr		ton	kr	ton	kr
108. Argentiina — Argentine	63,5	82 006	10,8	2 648	Hispaania asumaad ¹⁾ — Colonies espagnoles ²⁾	—	—	54,4	6 544
6. Austria — Autriche	2,2	10 904	13,1	14 147	107. Kanaari saared — Iles Canaries	—	—	54,4	6 544
7. Belgia-Luksemb. m. l. — Belgique luxembourgeoise Union éconóm. Belgia asumaad ¹⁾ — Colonies bel- giques ²⁾	580,1	145820	149,4	50 113	25. Hollandi — Pays-Bas Hollandi asumaad ¹⁾ — Colon. néerlandaises ²⁾	210,5	128 967	472,4	00 797
83. Kongo — Congo	1,0	1 085	—	—	107. Curaçao — Curaçao	1 302,8	172 727	5,5	1 515
169. Boliivia — Bolivie	1,0	1 085	—	—	181. Guajaana — Guyane	25,0	5 181	0,1	110
170. Brasiilia — Brésil	32,6	39 625	206,8	80 674	72. India — Inde	1 277,7	167 457	5,4	1 405
Briti asumaad ¹⁾ — Colonies bri- tanniques ²⁾	650,1	391 230	106,9	34 173	45. Irak — Irak	0,0	9	—	—
58. Aden — Aden	—	—	1,1	464	19. Itaalia — Italie	65,9	76 666	—	—
182. Austraalia — Australie	27,2	63 243	0,2	371	46. Jaapan — Japon	3,5	11 360	—	—
59. Bahreini saared — Bahrein Iles Burma — Birmanie	—	—	1,1	446	172. Kolumbia — Colombie	3,9	9 980	4,0	1 731
82. Egiptuse-Sudaan — Soudan anglo-egyptien	24,6	47 601	—	—	15. Kreeka — Grèce	18,1	34 702	1,4	2 473
65. India — Inde	378,1	150 404	2,2	5 464	141. Kuuba — Cuba	5,9	8 005	100,0	6 810
154. Jamaica — Jamaïque	7,1	6 366	—	—	33. Lõunaaslaavia — Yougoslavie Mandžuria — Mandchourie	0,2	108	0,0	1 289
90. Kamerun — Cameroun	0,6	550	—	—	146. Mohhiko — Mexique	0,6	620	50,8	13 756
130. Kanada — Canada	0,5	3 333	2,7	6 014	23. Norra — Norvège	86,3	26 014	31,3	64 425
99. Keenia ja Uganda — Kenya et Ouganda	0,3	400	1,0	282	148. Panama — Panama	—	—	3,3	1 344
97. Kullarannik — Côte de l'Or	28,0	19 007	—	—	174. Paragvai — Paraguay	10,1	6 147	—	—
63. Küpros — Chypre	—	—	1,0	185	175. Peruu — Pérou	—	—	0,8	1 916
93. Lõuna-Aafrika Ühendriigid — Union Sud-Africaine	18,6	16 103	65,5	15 526	20. Poola-Danzig — Pologne-Danzig	2 108,5	144 956	67,0	71 845
95. Lõuna-Rodeesia — Rhodésie méridionale	4,8	6 314	—	—	27. Portugal — Portugal	2,9	4 795	196,3	87 551
60. Malaja — Malaisie	64,0	33 805	—	—	Portugali asumaad ¹⁾ — Colon. portugaises ²⁾	2 798,0	330 164	—	—
32. Malta — Malte	—	—	10,9	2 350	132. Angola — Angola	2 798,0	330 164	—	—
104. Mauritius — Maurice	—	—	2,1	339	Prantsuse asumaad ¹⁾ — Colon. françaises ²⁾	22,2	9 811	19,7	4 014
88. Nigeeria — Nigéria	2,0	2 770	—	—	109. Alžeeria — Algérie	8,0	2 453	—	—
52. Palestiina — Palestine	78,6	20 218	6,6	1 126	71. Indo-Hiina — Indo-Chine	—	—	14,7	3 097
100. Tanganjika — Tanganyika	10,0	6 967	—	—	123. Madagaskar — Madagascar	0,9	1 484	—	—
62. Tseilon — Ceylan	4,2	8 800	5,2	1 156	80. Maroko — Maroc	11,6	3 668	—	—
185. Uus-Meremaa — Nouvelle-Zé- lande	1,5	6 340	—	—	122. Somaalirannik — Côte des So- maalis	1,1	1 700	—	—
8. Buлгаaria — Bulgarie	10,3	21 798	0,1	192	55. Süüria — Syrie	—	—	5,0	917
140. Costa-Rica — Costa-Rica	—	—	31,5	13 453	142. Santo-Domingo — Dominicaine, République	5,7	50 218	8,3	3 592
173. Ecuador — Equateur	1,0	1 047	17,2	4 014	35. Šveits — Suisse	107,4	103 291	03,2	44 758
76. Egiptus — Egypte	160,8	182 383	26,4	7 560	9. Taani — Danemark	—	—	—	—
148. Guatemala — Guatemala	—	—	4,9	790	36. Tšehhoslovakkia — Tchécoslova- quie	45,6	90 214	153,2	104 000
41. Hiina — Chine	0,7	291	—	—	37. Türgi — Turquie	22,4	29 673	11,2	35 871
11. Hispaania — Espagne	2,7	2 268	3 530,0	254 700	16. Ungari — Hongrie	1,2	3 486	13,6	13 256
					176. Urugvai — Uruguay	—	—	60,2	11 588
					177. Venezuela — Venezuela	0,3	407	5,1	2 142

Tab. 3. Väliskaubanduse tähtsamad ained jaanuaris 1938. a.

Commerce extérieur des principaux articles en janvier 1938.

Järjek. nr. tähtlikus üksikainete nomenklat.	Besti-Läti ühine nomenklatuur Nomenclature unifiée pour Estonie et Lettonie	ton		kr		Järjek. nr. tähtlikus üksikainete nomenklat.	Kr — couronnes d'Estonie	ton		kr	
		1	2	3	4			5	6		
SISSEVEDU — IMPORTATION.											
II. Toidu- ja maitseained, joogid		7 042,7	1 071 121	232	—	—	—	—	—	—	—
2.	Tera- ja jahvatatud vili	3 143,3	392 529	232	—	—	—	—	—	—	—
30	Riis	88,2	18 119	235	—	—	—	885,9	—	—	127 780
	Sel.: Br.-India	81,8	16 574	—	—	—	—	60,0	—	—	7 705
3.	Aed- ja juurvili	150,6	49 926	—	—	—	—	—	—	—	—
59	Apelsinid ja mandariinid	80,5	21 056	—	—	—	—	—	—	—	—
60	Sidrunid	43,2	9 369	—	—	—	—	—	—	—	—
69—75	Puuvilli ja marjad kuivatatud	7,3	4 097	—	—	—	—	—	—	—	—
5.	Kala, kalasaadused ja vähid	535,6	116 100	—	—	—	—	—	—	—	—
112	Heeringad	536,2	108 570	—	—	—	—	—	—	—	—
6.	Muud toidu- ja maitseained, joogid	2 239,5	376 346	—	—	—	—	—	—	—	—
167	Kohv toores, ubadena	11,4	13 276	—	—	—	—	—	—	—	—
172, 175	Kakao ubadena ja putbrina	31,9	22 985	—	—	—	—	—	—	—	—
176	Tee igasugune	4,9	13 819	—	—	—	—	—	—	—	—
178, 179	Suhkru peenike ja tükkidena	1 805,1	261 486	—	—	—	—	—	—	—	—
204—206	Sel.: Briti	1 628,8	236 251	—	—	—	—	—	—	—	—
218—217,	Sool	855,9	9 849	—	—	—	—	—	—	—	—
221—224	Viinad ja veinid	13,6	28 712	—	—	—	—	—	—	—	—
7.	Loomasööd	953,6	136 075	—	—	—	—	—	—	—	—
231, 231-a	Kilid igasugused (loomasööd)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Sel.:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
III. Toor- ja poolvalmisained		13 235,9	1 949 193	—	—	—	—	—	—	—	—
8.	Loomariigained, peale rasvade ja õlide	198,9	250 715	—	—	—	—	—	—	—	—
237—241	Toored, loomarahad ern.	149,4	206 068	—	—	—	—	—	—	—	—
	Sel.: Argentiina	03,0	82 096	—	—	—	—	—	—	—	—
	Brasillia	32,1	39 169	—	—	—	—	—	—	—	—
	Br.-India	24,5	36 425	—	—	—	—	—	—	—	—
243—257	Karusnahad	4,2	35 367	—	—	—	—	—	—	—	—
9.	Seemned, taimed ja nende osad	263,1	299 529	—	—	—	—	—	—	—	—
281	Kopra	162,4	47 700	—	—	—	—	—	—	—	—
285	Eistlikheinaseemned	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
305, 306	Tubak lehtedena, kasvudena	70,3	124 104	—	—	—	—	—	—	—	—
	Sel.: Kreeka	16,7	38 854	—	—	—	—	—	—	—	—
	Türgi	16,6	23 177	—	—	—	—	—	—	—	—
	Bulgaaria	10,2	21 744	—	—	—	—	—	—	—	—
	P.-Am. Ühendriigid	15,7	19 528	—	—	—	—	—	—	—	—
307	Humalad	8,7	8 611	—	—	—	—	—	—	—	—
II.	Faberitööriained	50,0	4 460	—	—	—	—	—	—	—	—
349	Tselluloos kuiv	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

1) Dominioonid, asumaad, valdused, protektoraadid mandaat-territooriumid — Dominions, colonies, possessions, protectorates et territoires de mandat.

Tab. 3. Väliskaubanduse tähtsamad ained jaanuaris 1938. a. (järg).
Commerce extérieur des principaux articles en janvier 1938 (suite).

Järjek. nr. üksikainete nomenklät.	Eesti-Läti ühine nomenklatuur Nomenclature unifiée pour Estonie et Lettonie	ton	kr	Järjek. nr. üksikainete nomenklät.	Kr—couronne d'Estonie	ton	kr
1		2	3	4		5	6
SISSEVEDU — IMPORTATION.							
12.	Tekstiiltoorained	820,7	782 749	688	Puuv. kardinatüll	0,4	5 120
352	Puuvill toores	507,0	562 795	699—701	Villane lõng	23,5	211 442
	Sel.: P.-Am. Ühendriigid	310,8	330 191	702, 703	Villane riie kangastena	1,7	36 851
	Egiptus	160,8	182 888		Sel.: Briti	1,6	35 630
357	Kanep	49,1	16 290	706, 741	Villased ja puuvillased kangad		
	Sel.: Br.-India	38,9	11 521		tehn. tarbeks	1,0	8 473
359	Džaut	228,6	75 829	713, 715	Siid- ja kunstsiidniit ja -lõng	17,0	90 063
363	Vill värvimata	27,6	92 568	716—719,			
	Sel.: Austraalia	15,9	45 776	721, 731	Siid- ja kunstsiidriie	0,8	34 165
	Briti	8,6	35 006	743	Vahariie ja vahariidest kaup	3,8	11 100
367	Kunstvill	—	—	747, 748	Kõied ja nõbrid	8,2	4 723
368	Toorsiid	—	—	749	Kalavõrgud	0,0	300
		—	—	762—767	Peakatted igasugused	0,9	27 576
13.	Ärsid ja metallid töötlemata	258,5	53 937	20. Metallid	0,0	—	—
376	Malm toores	231,3	23 417	768—772,	Raud ja teras (vits., latt., sordi	1 533,1	466 976
380	Inglastina	3,6	13 281	775—778	ino.)	1 090,1	273 123
390	Tina	11,6	4 469		Sel.: Saksa	320,7	103 113
14.	Müneraalid peale ärside	8 554,9	215 851		Belgia-Luksemb. m. l.	300,4	64 731
397—399	Vabrik. ja ehit. tarvitav savi	20,8	2 800		Prantsuse	147,6	32 458
447	Kivistisi	7 380,0	160 425	773, 774	Raud- ja terasplekk	359,9	120 367
	Sel.: Briti	5 695,0	124 223	779, 783	Sel.: Prantsuse	146,9	42 565
440	Koks	718,8	81 077		Briti	44,2	21 976
15.	Keemiatööstuse toorained	2 919,2	422 979	784—788	Belgia-Luksemb. m. l.	77,7	20 946
a) Öli, rasvad, vagnud, kummi toored	2 666,7	386 435		789—790	Raud- ja terastraat igasugune	20,1	17 716
462	Loomaravv tehniliseks tarbeks	—	—		Vask	6,3	8 951
468	Sojaõli	9,8	5 153	791	Sel.: Rootsi	4,4	5 911
473	Palmõli	1,7	811	792	Vasktorud	3,3	6 933
474	Kookosõli	31,6	14 295		Vasktraat isolee- ja igasugune	2,1	4 486
	Sel.: Rootsi	18,3	8 555	21. Põllumajandusmasinad ja -riistad	147,9	143 170	
	Hollandi	13,3	5 710	809	Traktorid	7,4	7 744
481	Kakaovõi	12,5	17 112	810, 811	Viljapeksugarnituurid jõumasi-		
483, 490-a	Nafta ja gaasiõli	480,5	42 685		naga ja ilma		
	Sel.: P.-Am. Ühendriigid	280,5	22 585	817, 818	Niidumasinad	8,2	6 386
	N. S. V. L.	150,0	10 800	825	Vikatid	—	—
484	Masuum	—	—	830—838	Separatuurid ja m. piimandus-		
485	Petrooleum	1 510,0	132 440		masinad	8,0	30 437
	Sel.: Hollandi-India	900,0	82 390	834	Piima transportkanud	17,1	20 135
	N. S. V. L.	510,0	39 350	835	Põllutöömasinate osad	4,0	4 892
487	Bensin	205,8	22 623	22. Jõu- ja tööstusmasinad	290,9	706 605	
	Sel.: Holl.-India	143,7	15 781	837	Plahvatusjõumasinad	0,8	1 188
	N. S. V. L.	34,0	-3 316	841	Veekite seadised	0,1	780
493	Paraffin	42,2	12 603	849	Kudumismasinad	0,9	12 995
495	Määrdeõli ern.	193,3	93 730	850	Õmbus- ja plütaimismasinad ja		
	Sel.: P.-Am. Ühendriigid	90,7	18 869		nende osad	8,0	30 100
	N. S. V. L.	71,7	7 066	842—848,	Töömasinad ja abinõud igasu-		
515	Kautšuk ja guttaperts toored	22,0	28 143	851—864	gused	106,7	245 929
518	Harpnis	42,4	12 333	865	Masinate ja aparatuuride osad	114,2	334 538
	Sel.: P.-Am. Ühendriigid	26,0	7 233	868	Malmist emalitud nõud	1,1	900
	N. S. V. L.	16,4	5 100	872	Rauast ja terasest taotud, pres-		
527, 528	Terpentiniõli	2,5	1 482	876	sit. ja valatud kaup ern.	17,0	12 090
b) Väetised	245,0	9 499		881,884,885	Raud- ja terastorud ja nende		
535	Tsüüsiisalpeeter	—	—	886, 886	ühendusjaod	157,2	61 099
537	Väevehhapu ammoniak	—	—	887, 889	Raudtraatnaelad ja -needid	6,5	6 190
541	Superfosfaat	—	—	893	Mun treitud, poleeritud, lihvitud		
546, 547	Kaaliisoolad	245,0	9 499	895	rand- ja teraskaup igasugune	179,8	233 228
c) Keemiatööstuse toorained punkt a ja b	7,5	27 045		901—903	Randplekk-kaup ern. lihtne	27,3	48 514
549 II Väavel puhastamata	—	—		906-908, 911	Vasktraatkangad	1,0	8 657
				909-910	Raud- ja terastraatkaup ern.	5,1	10 811
				912	Noakaup igasugune	3,3	27 845
				920	Ern. käsitööriistad	18,7	46 426
				924, 925	Viljid ja keermetatõik. abinõud	2,6	11 942
					Vaskaup igasugune	8,1	49 927
					Alumiiniumkaup ern.	0,3	1 543
					24. Elektrimasinad, -aparatuurid ja tarbed	82,0	308 786
					El.-dünamoed, -mootorid, trans-		
					formaatorid	19,0	60 454
					El. mõõtmisaparatuurid	1,6	20 257
					El. hõõglambid	2,5	35 073
					El.-kaablid metallpanseriga	3,1	3 443
					El.-juhtmed isoleeritud	34,5	57 102
					El. lüliljad, kaitsejad, lambipesad,		
					reostaadid ja signaalitarbed	7,4	31 688
					Raadioaparatuurid, -osad ja -tarb.	3,3	41 708
					25. Instrumentid, aparatuurid (peale elektri-		
					apar.) ja laskeriistad	8,6	150 354
					945 Päevapildiapar. ja osad	0,2	7 227
					Arstiriistad, -aparatuurid ja -tarbed	0,3	11 198
					Kellad	0,8	28 830
					978—980-a	1,1	11 252
					Muusikariistad	0,4	7 666
					981—984	149,8	492 406
					Laskeriistad	—	—
					26. Transportvahendid	29 tk.	85 577
					986—992		
					Veesõiduriistad		
					999		
					Sõidua autod		

¹⁾ Sellest: Välismaa töötletud eesti kauba tagasivedu Eesti 591 kg 5 120 kr; välismaa kauba ajutine sissevedu täiendavaks töötlemiseks Eesti 3 777 kg 23 467 kr — Dont réimportation des marchandises estoniennes exportées pour perfectionnement ultérieur 591 kg 5 120 kr; importation des marchandises étrangères pour la fabrication 3 777 kg 23 467 kr.

Tab. 3. Väliskaubanduse tähtsamad ained jaanuaris 1938. a. (järg).
Commerce extérieur des principaux articles en janvier 1938 (suite).

Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenklat.	Eesti-Läti ühine nomenklatuur Nomenclature unifiée pour Estonie et Lettonie	ton	kr	Järjek. nr. täielikus üksikainete nomenklat.	Kr—couronne d'Estonie	ton	kr		
1		2	3	4		5	6		
SISSEVEDU — IMPORTATION.									
1002	Autode raamid ühes mootori ja ratastega	19 tk.	86 934	1185	Sooda peale sügissooda	177,5	19 016		
1008	Mootorrattad	10 tk.	3 996	1186	Sõgissooda	1,3	200		
1006	Autode osad	6,1	31 218	1168	Seebikivi puhastamata	130,6	27 144		
1007	Jalg rataste ja mootorrataste osad	2,1	10 344	1182	Väavel- ja väävlishape	156,3	13 379		
1008	Jalgrattad	407 tk.	25 273	1234	Kaltsiumkarbiit	70,2	17 686		
21.	Keraamika ja muud mineraalkaubad	262,9	141 038	1295	Sahhariin	—	—		
1025	Kiivid, tahud loomlikud	0,3	214	1308—1311	Lülitrohud	0,4	24 056		
1038	Tulekindlad kivid ja tahvid (samottkivid)	70,5	17 409	1319—1321	Lõhna- ja kosmeetikaained	0,6	6 556		
1051—1053	Paigandus	40,7	25 813	1322—	Parkimisokstraktid	35,0	13 759		
1054—1055a	Fortseelankaup	16,9	18 822	1324, 1328,	Mineraalvärvid	27,0	11 475		
1056—1073	Klaaskaup	20,0	35 297	1330—1344	Altsariinvärvid ern.	13,1	111 071		
28.	Keemiatööstussaadused	954,7	625 517	1348	Trükipvärv	3,2	8 806		
1102	Kaesein	—	—	1360	Pronkspulber	1,0	2 679		
1103	Albumiin	0,0	4	1363, 1364	Lõhkeained ja süütenõõr	77,1	91 683		
1104—1109	Pehmet kummist teosed	10,0	34 110	1368	Linoleum	4,4	5 468		
1110	Veoaotode massiiv-kummišid	—	—	29.	Muud eraldi nimetatamata kaubad	3,4	38 246		
1113, 1114	Kummiist jalaõud	12,4	38 009	1386	Nõõbid igas	1,3	10 913		
1146	Väavelhapu alumiinium	1,0	129	1394—1396	Kirjutusmaterjal ern.	1,3	10 800		
VÄLJAVEDU — EXPORTATION.									
I. Ehisloomad (arv)		6 244 tk	614 238	355	Takud	77,0	66 078		
1	Hobused (arv)	—	—	13.	Ärsid ja metallid töötlemata	244,5	22 778		
2	Velsed (välja arvatud vasikad) (arv)	—	—	380	Vanaraud	150,0	6 000		
II. Toidu- ja maitseained, joogid		5 309,5	1 859 341	385, 380	Sel.: Saksa	150,0	6 000		
3.	Acid- ja juurvili	4 113,4	313 292	—	Vanavaak	8,7	3 733		
38	Kartul, värsked	4 011,5	283 774	—	Sel.: Saksa	6,0	2 250		
41	Sibulad	88,8	23 876	14.	Mineraalid peale ärside	2 288,8	21 363		
47	Sigur, värsked ja kuivat.	—	—	406—407-a	Kips	90,0	2 234		
57	Õunad	—	—	417	Kaltsiitkivi (eesti marmor)	1 850,0	4 420		
4.	Karjassaadused	893,4	1 387 599	15.	Keemiatööstuse toorained	1 178,4	184 177		
76	Peekon	138,2	190 954	a)	Õlid, rasvad, vaigud, kummi toorelt	1 146,5	112 519		
—	Sel.: Briti	138,2	190 954	457	Eesti bensiin	178,0	40 016		
77	Sealiha värsked ja soolatud	—	—	497	Põlevikiviõli	040,2	66 278		
79	Velseliha	49,4	28 001	508-a	Bituumen	—	—		
—	Sel.: Soome	49,4	28 001	c)	Keemiatööstuse toorained punkt a ja b nimetatamata	31,9	71 658		
81	Lambaliha	15,0	14 306	565	Kunstsarv töötlemata	31,9	71 658		
—	Sel.: Rootsi	15,0	14 306	IV. Valmisaadused					
93	Piimapulber	4,0	3 800	2 525,3	1 374 505	16.	Nahad töötletud ja nahkkaup	30,2	78 461
96	Või	654,4	1 125 400	506, 567	Suured parknahad	30,2	78 461		
—	Sel.: Briti	395,8	630 668	17.	Puutööstussaadused	1 459,9	378 330		
—	Saksa	257,1	483 351	693-a	Vineer	1 078,7	237 130		
99	Munad	28 800 tk.	2 246	—	Sel.: Briti	938,0	201 220		
5.	Kala, kalasaadused ja vähid	73,1	42 261	594	Vineerist tootlõhjad	186,7	98 440		
100—105	Värsked kalad	72,2	40 952	—	Sel.: Belgia-Luuksemb. m. l. Saksa	79,6	40 110		
106	Tindkala	—	—	600, 610	Mööbel	57,5	33 520		
116—120	Kalakooservid	0,4	356	—	Saksa	3,5	3 360		
6.	Muud toidu- ja maitseained ning joogid	223,3	115 937	18.	Paberitööstussaadused ja trükitööd	525,7	155 452		
127	Kartulijahu	18,6	8 700	634	Pakkimispaaber	150,3	83 422		
187	Sokolaad	11,8	20 460	636, 637	Kirjutus- ja trükipaber	334,1	85 270		
188	Kompvekid	37,3	26 877	19.	Tekstiilitööstussaadused*)	319,1	627 523		
210	Teraleib, pain normal	—	—	607—670	Puuvillaniit ja lõng	113,4	310 101		
218	Pliiritus	154,4	63 408	—	Sel.: Saksa	45,3	133 327		
III. Toor- ja poolvalmisained		13 345,3	2 311 925	671—670	Puuvillariie*)	51,0	164 315		
8.	Loomariigilained, peale rasvade ja õlide	39,7	115 416	—	Sel.: Rootsi	19,2	59 374		
287—241	Loomannahad kuivalt soolatud	9,1	41 022	—	Poola-Danzig	15,0	37 800		
—	Sel.: Saksa	8,8	38 893	—	—	—	—		
237—241	Loomannahad märjalt soolatud	28,4	39 890	690	Linane lõng	23,8	50 183		
—	Sel.: Saksa	28,4	39 890	601-a	Linane riie jäme	19,2	38 436		
243—257	Karunahad	0,1	28 384	696	Pakkimis- ja kotiriie džiundist	97,9	62 031		
260	Jõhvad	0,5	2 000	—	Sel.: Saksa	37,6	31 055		
270	Sooled	1,5	3 220	—	Taani	30,8	21 386		
9.	Seemned, taimed ja nende osad	112,5	36 133	22.	Jõu- ja süümasinad	11,8	18 147		
274, 275	Linaseemned	112,5	36 133	859	Külmumamissaadused	—	—		
10.	Metsamaterjal	2 790,7	253 248	23.	Metalikamp ern.	9,2	18 359		
311	Kaavapakud	94,4 tihm	2 696	870	Koskikütte radiaatorid	—	—		
322	Propsid	—	—	24.	Elektrimasinad, aparaadid ja tarbed	6,3	31 959		
320, 326-329	Kuuse- ja männilauad ja -plangud	3 670,8	161 077	942	Telefonipar. ja n. osad	1,7	17 024		
—	Sel.: Saksa	3 013,9	136 100	—	—	—	—		
—	Hollandi	562,9	21 957	27.	Keraamika ja muud mineraalkaubad	121,0	20 063		
—	—	1 185,1	86 565	1015	Sement	—	—		
335	Kastilauad	5 797,9	321 605	1066	Tahvelklaas lihvimata	116,1	13 751		
347	Puumass märg	406,0	14 700	28.	Keemiatööstussaadused	34,5	14 795		
349	Tselluloos	5 391,9	806 906	1102	Kaesein	—	—		
—	Sel.: Prantsuse	2 407,8	370 029	1318	Tuletikud	30,0	12 251		
—	Briti	2 221,8	317 741	29.	Muud eraldi nimetatamata kaubad	1,2	11 788		
12.	Tekstiilitoornained	892,7	857 205	1392	Kunstsarvikammid	0,6	6 335		
354	Lina	746,3	756 388	—	—	—	—		
—	Sel.: Briti	505,3	519 454	*) Selles: Eestis töötletud välismaa kauba tagasivedu välismaale 438 kg 6 595 kr väärtuses — Réexportation des marchandises travaillées 438 kg 6 595 kr.					

Tab. 6. Riigiraudteed jaanuaris 1938 — Chemins de fer en janvier 1938.

1. Tähtsamad andmed piirkondade järgi — Données principales d'après les districts du réseau.

) Kiisarõppmelisel arvestatakse teljekoormis teljepaari peale.	Tähtsaimad rong-km arv (1000) Trains-km des tr. sucratifs (1000)	Reisija-km (1000) Voyageurs-km (1000)		Isetehtude kasutamise % des puud. des occupées	Tühjade vankrite % vanaker km üldarv. Pourcentage de wagons vides	Laaditud kaubavag. keskmine telje koorem) Poids moyen par essieu d'un wagon chargé		Keskmine kaubarongil kaubarongal telje koorem, net de frais pour march.	Keskmine kaubarongi brutokaal (üldv. tn) — Poids moy. brut d'un train à marchand. (traf. tot. ton)		Keskmine kaubarongi telgede arv — Nombre moy. d'essieux pour un train de march.	
		Üldarv Total	III kl. III cl.			Üld-veost Traf. total	Maksul-veost Trafic payé		Tallinna suunas Vers Tallinn	Tallinnast Tallinn	Tallinna suunas Vers Tallinn	Tallinnast Tallinn
Auru- ja mootorronges	281	14 921	12 738	36,9								
Sell.: Faldiski—Keila	6	37	89	17,8	25,0	7,36	5,79					
Haapsalu—Keila	16	591	555	26,2	34,0	4,91	4,50	119	344	188	42	66
Keila—Tallinn	19	822	904	35,2	31,0	4,76	4,42	151	420	166	50	23
Tallinn—Tapa	51	3 271	2 653	37,6	38,7	6,50	6,45	379	749	434	60	104
Tapa—Kohtla	38	1 406	1 260	37,5	36,3	7,08	6,04	273	518	376	59	94
Kohtla—Narva	18	823	764	29,9	15,1	4,53	4,12	118	144	196	27	29
Tapa—Tartu	47	3 359	2 719	38,0	16,6	3,56	3,63	164	456	370	65	73
Tartu—Petersi	21	1 129	1 080	31,0	25,3	3,66	3,33	132	—	279	—	63
Tartu—Valga	37	1 811	1 598	32,0	17,4	3,70	2,71	189	288	—	48	—
Valga—Petersi	24	687	620	23,7	27,8	4,09	2,61	—	188	278	34	40
Petersi—Irbosta	4	114	114	42,4	35,7	4,55	3,95	—	—	—	—	—
Tähtjalalis kogu raudteel	—	871	491	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Elektrirong. Tall.—Pihlströla	29	3 075	3 075	42,2	—	—	—	—	—	—	—	—
Kokku — Total	310	18 596	16 414	39,8	29,1	5,63	5,09	231	531	365	64	84
Detsembris — en décembre 1937. a.	307	24 146	21 804	48,5	27,9	5,35	4,72	216	552	317	63	79
Jaanuaris — en janvier 1937. a.	298	16 556	14 521	36,9	20,2	6,11	5,35	227	602	389	67	89
1. IV 1937 — 31. I 1938	3 147	236 958	210 528	48,1	28,6	5,80	5,14	245	575	184	67	83
1. IV 1936 — 31. I 1937	2 996	217 991	195 780	44,3	30,1	5,77	4,93	229	619	366	70	92
1. I — 31. I 1938	310	18 596	16 414	39,8	29,1	5,63	5,09	231	531	365	64	84
b) Kiisarõppmelised teed — Voie étroite.												
Tallinn—Sad.—Püri	51	2 016	1 739	38,3	25,7	4,01	3,83	134	341	262	111	165
Türi—Mõisaküla	22	851	617	37,4	16,2	3,51	2,57	63	128	97	48	42
Mõisaküla—Pärnu	14	365	314	29,6	37,3	3,14	2,88	28	122	164	70	69
Lüva—Väana	4	60	60	21,4	41,7	3,53	2,73	—	—	—	—	—
Rapla—Virtsu	12	382	304	27,4	29,7	2,94	2,60	106	133	104	78	59
Lelle—Popinõidu	22	634	541	44,4	31,1	4,20	3,77	123	274	193	92	106
Türi—Tamsalu	12	330	301	38,9	32,7	3,75	2,53	—	—	—	—	—
Pida—Riisela	2	43	43	26,0	44,3	3,48	2,86	69	115	—	48	—
Mõisaküla—Valga	4	102	76	23,0	10,3	2,98	2,63	—	—	—	—	—
Valga—Mõniste	8	130	130	38,1	39,4	4,54	4,02	38	—	54	40	36
Sonda—Mustvee	10	157	144	29,5	46,3	2,68	2,31	55	154	115	83	85
Tähtjalalis kogu raudteel	—	223	119	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kokku — Total	161	5 129	4 389	37,3	29,6	3,74	3,31	98	267	188	95	114
Detsembris — en décembre 1937. a.	163	7 288	6 333	49,3	33,0	3,67	3,34	92	295	176	98	122
Jaanuaris — en janvier 1937. a.	138	4 046	3 388	34,4	28,1	3,77	3,43	116	242	126	80	69
1. IV 1937 — 31. I 1938	1 685	62 038	53 695	39,0	25,5	3,77	3,41	98	269	131	93	110
1. IV 1936 — 31. I 1937	1 498	57 680	50 410	43,7	30,0	4,15	3,40	114	254	168	87	97
1. I — 31. I 1938	161	5 129	4 389	37,3	29,6	3,74	3,31	98	267	188	95	114

	Laia-õppmelised teed — Voie large.				Kiisarõppmelised teed — Voie étroite.					
	Jaan. — en janv.		1/IV— 31./I	1/IV— 31./I	1/I— 31./I	Jaan. — en janv.		1/IV— 31./I	1/IV— 31./I	1/I— 31./I
	1938	1937	1937/38	1936/37	1938	1937	1937/38	1936/37	1938	
2. Kaubavedu (1 000) — Transport des marchandises (1 000).										
Kõigi saadetiste kaal — poids: tn	160	149	1 763	1 538	160	69	54	750	662	69
tn-km	17 261	15 449	197 118	162 630	17 261	5 135	4 272	56 843	50 322	5 135
Sell.: maksulised saadet. — Dont les march. payables: tn	139	130	1 547	1 328	139	63	50	685	593	63
tn-km	15 155	13 593	174 442	140 321	15 155	4 545	3 892	51 435	44 578	4 545
Sellest erakaubad — Dont marchand. privées: tn	136	119	1 478	1 207	136	63	49	665	581	63
tn-km	14 769	12 488	166 943	125 561	14 769	4 529	3 860	50 293	43 825	4 529
3. Pagasivedu (1 000) — Transport des bagages (1 000).										
Kaal — poids tn	0,3	0,3	4,9	3,9	0,3	0,2	0,1	2,2	1,9	0,2
tn-km	38	29	436	390	38	12	11	161	140	12
4. Reisijate vedu (1 000) — Transport des voyageurs (1 000).										
Reisijate üldarv — Nombre total de voyageurs	812	740	8 540	7 344	812	117	91	1 262	1 158	117
Sellest f välisühendus — Communio. avec l'étranger	4	4	47	40	4	0,0	0,5	5,8	6,0	0,6
Dont Kohalik liikumine — Mouvement local	808	736	8 453	7 304	808	116	90	1 256	1 152	116
Sellest III klassis — III classe	799	728	8 376	7 709	799	109	85	1 180	1 088	109
Reisija-km üldarv — Voyagers-km	18 596	16 556	283 953	217 991	18 596	5 129	4 040	62 038	57 580	5 129
Sellest-Dont: Elektrirongid — Trains électr.	3 875	3 489	30 629	34 223	3 875	—	—	—	—	—
Reisijaid tee-km-le — Nombre de voyag. par km expl.	24	22	31,0	28,0	24	7	6	92	86	7
Keskmine sõidukaugus — Parcours moyen km	22,9	22,4	27,7	27,8	22,9	43,9	44,5	49,1	49,7	43,9
Magamiskaartide üldarv — Cart. pour wag.-lits vend.	5	4	42	35	5	0,7	0,7	8,1	7,4	0,7
Perroonipiletideid — Tickets d'entrée vendus	10	9	131	119	10	—	—	1,4	1,0	—
5. Veerevikooselise kasutamise (1 000) — Exploitation du matériel roulant (1 000).										
Rong-km üldarv — Trains-km	212	299	3 193	3 036	212	165	139	1 630	1 576	165
Sellest reisirongides — Dont trains de voyageurs	385	232	2 358	2 331	385	138	126	1 296	1 276	133
„ kiirkaubaronges — Dont trains de march. rapides	28	49	282	424	28	10	5	101	57	10
„ kaubaronges — Dont trains de marchand.	44	18	453	198	44	14	6	152	134	14
tõrronges — Dont trains ouverts	2	1	46	40	2	4	—	96	83	4
Telg-km üldarv — Essieux-km	8 762	7 771	98 246	88 030	8 762	6 908	5 470	78 271	70 725	6 908
Sellest Reisisvag.-telg-km — Voitures à voyageurs	3 769	3 519	38 918	38 634	3 769	2 538	2 224	24 857	23 841	2 538
Dont Kaubavag.-telg-km — Wagons à marchand.	4 993	4 252	59 328	49 396	4 993	4 370	3 247	53 414	46 884	4 370
Keskm. tig. arv rong. — Moyen des essieux par train	28,1	26,0	30,3	30,0	28,1	42,0	39,6	46,6	44,9	42,0
Sellest Auru- ja mootorronges — Trains de voyageurs	22,2	21,8	25,2	25,1	22,2	37,5	37,9	40,9	39,4	37,5
Dont Elektrironges — Trains électrique	8,1	8,0	8,1	8,3	8,1	—	—	—	—	—
Dont Moot.-ronges — Trains à moteur (benz.)	4,1	3,9	3,9	3,8	4,1	8,0	7,9	8,0	7,9	8,0
Dont Kaubaronges — Trains de marchand.	69,0	63,1	69,7	66,7	69,0	89,0	94,1	91,8	94,2	89,0
Tõrronges — Trains de service	13,6	24,4	57,9	64,4	13,6	27,3	55,3	62,0	76,9	27,3
Keskm. kaubar. bruto-kaal üldveost — Poids de tr. march.	480	454	496	468	480	217	237	223	234	217

Tab. 14. Vabariigi piiridest ülesõitnute arv jaanuaris ja veebruaris 1938. a.
 Nombre de personnes ayant passés les confins de la République en janvier et février 1938.

	Veebr. — Février		Jaan. — Janvier		Reisikaartidega — Cart. de voyage:	Eesti	204	206	210
	Sissesõitn.	Väljasõitn.	Entrées	Sorties					
					Soome	101	97	108	126
					Sisepassidega — Passeports ordin.				
					Eesti — Estoniens	3 174	3 207	3 445	3 219
					Läti — Lettons	3 558	3 585	3 455	3 659
					Välispassidega				
					Passeports pour l'étranger				
					Tallinn	696	755	678	724
					Valga	1 002	1 024	924	1 071
					Narva	69	42	64	67
					Mõisaküla	12	0	4	16
					Haapsalu	—	—	—	—
					Paldiski	—	—	—	—
					Pärnu	—	—	—	—
					Kuressaare (ka Ruhnu)	—	—	—	—
					Kolkküla	—	—	—	—
					Kuuda	—	—	—	—
					Narva-Jõesuu	—	—	—	—
					Piirivalvepunktid — D'après les cordons de la garde-frontière	56	55	53	68
					Kokku — Total	1 835	1 885	1 723	1 946
					Reisikaartidega — Cart. de voyage				
					Tallinn	286	301	314	330
					Tehsed punktid	—	—	—	—
					Kokku — Total	286	301	314	336
					Sisepassidega — Passeports ordin.				
					Tallinn	8	1	2	—
					Valga	930	933	983	968
					Mõisaküla	128	117	145	151
					Pärnu	—	—	—	—
					Kolkküla	36	26	27	46
					Mõniste	28	35	31	21
					Kuressaare	—	—	—	—
					Piirivalvepunktid	5 602	5 680	5 712	5 702
					Kokku — Total	6 732	6 792	6 900	6 878
					Üldse — Gr. total	8 853	8 978	8 937	9 169
					I. I — 28. II 1938	17 790	18 138	—	—
					Vastav kuu 1937. a.	8 430	8 651	8 820	9 004
					Eelmise kuu 1938. a.	8 937	9 163	9 492	9 250

Tab. 15. Linnade rahvastik veebruaris 1938. a.*
 Mouvement de la population dans les villes en février 1938.

	Siseregistreeritud Enregistrés						Väljeregistreeritud — Rayés des listes						Registreeritud elanikkude arv 1. märtsiks 1938. a. Nombre de la population au 1. III 1938							
	Sündinud Nais-sances		Siseseõitnuid Arrivées		Teise korterlisse sissekõll-jaid Changement de logement		Surnud Décès		Väljaseõitnuid Départs		Teadmata Inconnu					Korterist väljaseõitnuid Changement de logement				
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.				
Tallinn	146 217	64 348	81 869	44	47	933	867	1 221	1 308	72	52	605	631	595	683	759	919	146 401	64 515	81 886
Haapsalu	4 775	1 912	2 863	1	3	31	34	31	46	1	3	17	27	—	—	31	46	4 790	1 926	2 870
Kuressaare	4 841	2 160	2 672	—	—	20	30	17	30	4	—	34	34	—	—	17	30	4 825	2 151	2 674
Narva	24 178	10 942	18 836	10	9	114	82	160	243	13	23	70	98	26	20	159	226	24 101	10 358	13 803
Sellest:																				
Narva-Jõesuu jsk.	1 447	660	787	—	—	14	10	—	—	—	2	9	7	—	—	—	—	1 453	665	788
Nõmme	19 719	8 827	10 802	9	5	182	218	119	130	14	11	102	135	23	20	148	148	19 778	8 850	10 928
Otepää	2 125	915	1 210	1	1	5	4	3	7	1	3	6	9	—	—	3	7	2 117	914	1 203
Paidla	3 444	1 545	1 809	1	1	18	20	22	24	—	2	16	8	—	2	22	24	3 456	1 548	1 908
Paldiski	715	315	400	—	—	6	7	1	—	—	1	8	3	2	3	1	—	711	311	400
Petseri	4 821	2 295	2 526	—	3	46	40	68	77	2	2	33	47	—	—	68	77	4 826	2 306	2 529
Pärnu	21 406	9 225	12 181	11	13	215	141	200	258	8	13	175	140	11	19	200	258	21 420	9 257	12 183
Pütsamaa	2 016	1 268	1 648	1	2	11	12	12	17	4	2	15	17	5	1	12	17	2 098	1 256	1 642
Rakvere	10 176	4 380	5 796	6	7	97	82	86	107	8	6	52	67	15	8	76	111	10 218	4 418	5 800
Tapa	3 820	1 857	1 963	2	1	28	34	41	38	2	1	39	38	6	8	47	39	3 784	1 834	1 950
Tartu	00 424	25 989	34 435	31	22	447	432	584	749	32	30	230	230	160	181	574	700	60 483	26 055	34 428
Tõrva	3 058	1 386	1 607	1	1	14	10	7	12	—	1	9	4	—	—	7	12	3 064	1 391	1 673
Türi	3 266	1 503	1 763	—	—	14	14	32	31	—	—	20	21	—	—	32	31	3 254	1 498	1 756
Valga	10 459	4 682	5 777	3	7	48	40	66	68	10	10	37	30	—	—	64	74	10 457	4 688	5 769
Vihandi	12 803	5 440	7 363	—	2	73	62	157	145	2	2	61	55	—	—	157	145	12 820	5 450	7 370
Võru	6 456	2 988	3 518	2	3	30	42	24	33	4	1	40	48	6	9	15	20	6 438	2 920	3 518
Kokku — Total	345 614	151 336	194 278	124	127	2 332	2 167	2 851	3 419	177	163	1 578	1 660	850	963	2 392	2 544	345 907	151 646	194 261
				251		4 499		6 270		340		3 238		1 813		5 336				
Keakmne I. I — 28. II. 1938	345 511	151 246	194 265	148	150	2 578	2 465	2 978	3 549	183	184	1 884	1 931	942	1 007	2 450	3 037	345 761	151 491	194 270
Jaauar 1938. a.	945 408	451 156	194 252	173	172	2 823	2 764	3 105	3 680	199	205	2 189	2 203	1 034	1 051	2 508	3 131	345 614	151 336	194 278
Veebruar 1937. a.	841 045	449 209	191 836	128	127	2 581	2 338	2 990	3 550	168	188	1 749	1 691	908	1 039	2 397	2 977	841 642	449 688	191 956

*) Iga linna rahvastikuvaru saavutamisel 1. kuupäevaks, arvestades igakuise sisse- ja väljeregistreerimisega, on võetud aluseks faktiline rahvastikuvaru 1. III 1934. a.

Tab. 25. Toiduainete maksumus kalorilise sisalduse järgi 1935—1938. a.)
 Coût des denrées alimentaires à la base de leur valeur nutritive 1935—1938*.)

	Keskm.—Moyenne			1938	
	1936	1937	XII	I	II
Sealhä — Viande de porc	23	40	42	42	42
Saapeke — Lard	9	14	17	17	17
Loomalaha — Viande de boeuf	32	36	44	46	46
Vaskalaha — " veau	34	40	53	56	56
Lambalaha — " mouton	18	23	26	29	29
Seasav sulatam. — Grasses de porc.	9	12	14	14	14
Loomarsav sulatam. — Grats de boeuf non fondus	7	8	8	8	8
Tsevorst — Saucisson	54	62	81	85	85
Sink — Japonon	27	34	49	52	53
Räimed, värsked — Pet. harengs boil.	31	33	37	38	38
Kilud, " — Espirots, frais	32	43	68	86	104
Hangid, " — Brochets	91	109	181	104	102
Alvenaad — Perches, fraîches	64	70	80	78	75
Tursad — Morues	48	59	47	54	46
Räimed, soolat. — Pet. har. boil. salés	29	37	33	30	30
Kilud — Espirots, salés	31	41	68	68	68
Heeringad — Harengs	32	34	35	36	36
Bunkkijahu — Farine de seigle	4	4	5	5	5
Bunkkijahu — " seigle blanche	6	8	8	8	8
Sopikujahu — " froment blanché	6	8	8	8	8
Xispiid — " orge	9	13	13	13	13
Odrasaju — Gruau d'orge	6	9	9	9	9
Krumbid — Orge perlé	7	8	10	11	11
Bunkkleib — Pain de seigle	8	9	10	11	11
Peenleib — " de froment	7	7	8	8	8
Sapik — " blanc	12	14	15	16	16
Naelasid — Lasti iras	12	15	16	16	16
Rööskpölm — Crème aigre	13	16	17	19	19
Hapankoo — Cuillaboits	18	28	29	31	31
Kohupök — " de froment	26	28	29	31	31
Võ, meiväl — Beurre de table	20	22	24	26	26
Taimvõli — " végétal	17	20	21	24	24
Juust sviitsid — Fromage suisse	11	11	13	13	13
Kanamunad — Oeufs de poule	33	35	35	33	34
Kartulid — Pommes de terre	12	13	15	20	22
Porgandid — Carottes	6	7	6	6	6
Peedid — Betteraves	29	31	41	23	23
Kaalikad — Navets	33	45	38	35	35
Herved — Pöts stochés	8	10	11	11	12
Oad — Fèves	6	8	7	9	9
Kapsad hapud — Choucroute	103	149	127	86	86
Värsked — Choux frais	57	70	94	25	40
Sibulad — Oignons	88	95	116	94	94
Rüis — Rüz	13	17	13	13	13
Manna — Manne	11	14	14	14	14
Makaromid — Macarons	22	21	21	19	19
Kartulijahu — Farine de pom. de terre	7	9	9	9	9
Sukkur, peenike — Sucre en poudre	11	11	11	12	12
Mesi — Miel	41	50	51	51	51

*) Maksumus 1000 kal. kohta (sentides) — Coût par 1000 calories (en sent.).

Tab. 27—28. Elatusmaksumus- ja hulgitmüüindeksid (geom. kesk., 1913 = 100).
 Nombres-indices du coût de la vie et nombres-indices des prix de gros (moyenn. géom., 1913=100).

	Keskmiselt			1937					1938	
	1935	1936	1937	August	Sept.	Oktr.	Nov.	Dets.	Jaan.	Veebr.
ELATUSMAKSUMUSINDEXID — N.-indices du coût de la vie.										
1. Toitlus — Alimentation	77	89	96	94	95	96	100	102	102	102
2. Korter — Logement	113	119	130	126	126	144	144	144	144	144
3. Käte ja valgestus — Chauffage et éclair.	50	76	80	82	82	83	83	82	82	83
Prund — Bois	58	51	38	43	43	43	43	43	43	43
Elekter — Électricité	43	43	43	43	43	43	43	43	43	43
Petroleum — Pétrole	59	64	75	88	88	88	88	88	88	88
Tuetsikud — Allumettes	122	122	122	122	122	122	122	122	122	122
4. Riietus — Habillement	131	135	139	142	142	142	142	142	142	142
Riie — étoffe	115	115	115	115	115	115	115	115	115	115
Õmblerniis — Couture.	130	130	147	155	155	155	155	155	155	155
Pesu — Linge	136	136	145	151	151	151	151	151	151	151
Jalavastid — Chaussures.	148	160	161	162	162	162	162	162	162	162
5. Jalavastid — Hygiène et nettoyage	86	86	85	85	85	85	85	85	85	85
Seep — Savon	103	101	99	99	99	99	99	99	99	99
Seinu — Bain	68	66	66	66	66	66	66	66	66	66
Habemesajamine — Barbé	78	78	78	78	78	78	78	78	78	78
Juutselõukius — Coiffe de cheveux	104	104	104	104	104	104	104	104	104	104
6. Reisid, hõikumine, post — Voyages etc.	79	79	79	79	79	79	79	79	79	79
Tall.-Nõmme pil. hind — Cherm. de fer	88	86	86	86	86	86	86	86	86	86
Tramm — Tramway	62	62	62	62	62	62	62	62	62	62
Postitarih — Tarif postal	91	91	91	91	91	91	91	91	91	91
7. Haridus — Instruction	94	94	95	94	94	94	94	94	94	94
8. Lühistus — Divertissements	158	158	159	159	159	159	159	159	159	159
Teater — Théâtre	56	56	56	56	56	56	56	56	56	56
Kino — Cinéma	48	47	48	48	48	48	48	48	48	48
Tubak — Tabac	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200
Alkohol — Alcool	153	153	153	153	153	153	153	153	153	153
Muud hind — Autres dépenses.	95	104	104	104	104	106	106	109	109	109
Üldindeks — N.-ind. général du coût de la vie	88	96	104	103	104	105	106	108	110	110
HULGITMÜÜINDEXID (võrkkaustamata keskm.) — Nombres-indices des prix de gros (moyennes non pondérées).										
Üldindeks — Nombre-indices général.	84	91	101	103	102	103	102	101	102	102
Sellest töidamüü — Dont matières premières.	76	86	93	94	95	95	96	96	96	96
istères prem. et prod. industr.	83	86	97	100	99	99	98	97	97	97
TÄHISAMATE AINETE HINDADE KÄIK — Mouvement des prix des articles principaux (1913 = 100).										
Rauks — Seigle	109	116	138	146	144	144	144	144	144	144
Võli — Beurre	56	64	82	75	89	95	95	91	89	88
Sealhä — Viande de porc	45	76	90	104	98	86	70	82	82	85
Lina — Lin	188	153	195	208	205	196	159	169	174	182
Tellanahk — Cuir à semelles	87	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Raud — Fer en espèces	72	74	108	114	114	114	114	114	114	114
Puurillane riie — Colonnade	138	188	146	160	150	160	160	140	140	140
Petroleum — Pétrole	46	51	67	67	67	67	67	67	67	67
Sukkur — Sucre	73	77	82	84	84	82	82	82	82	80

Tab. 26. Turuhinnad veebruaris 1938. a. — Prix de détail en février 1938.

Kõrre- sined	Hein ja põhk	Muid toidu- ja tarbeain.	Aetvili	Pihlas, pihlas, munad ja tamnev.	Leib	Teravili, jahu ja tangud	Kala	Lihad, lihaseadused ja rasv	Tallinn															
									Mõõre- ühik				Paldiski	Rakvere	Narva	Paldre	Haapsalu	Tartu	Viljandi	Pärnu	Võru	Valga	Pefseti	Kuresaare
									Veebr. 1938	Jaan. 1938	Veebr. 1937	1												
									Hinnad sentides — Prix en cents.															
									kg	80	83	84	—	75	81	—	74	75	74	73	71	—	58	
									kg	95	95	95	75	94	90	83	87	80	85	80	88	76	—	68
									kg	110	110	110	80	103	99	93	100	90	95	90	99	90	—	78
									kg	110	110	100	85	110	116	105	110	111	120	95	113	110	—	100
									kg	65	65	55	50	50	51	50	50	43	55	55	50	50	40	48
									kg	80	80	70	65	72	69	64	65	60	65	65	58	60	55	65
									kg	70	70	53	35	55	41	43	60	40	43	55	40	43	38	31
									kg	85	86	65	45	65	51	50	65	50	50	65	45	48	45	41
									kg	75	75	80	70	63	68	68	60	61	60	65	58	68	48	34
									kg	85	81	90	75	69	77	72	65	70	65	70	64	73	55	51
									kg	115	115	115	95	120	135	120	135	115	140	119	119	113	—	130
									kg	140	140	140	130	150	163	145	160	150	150	134	143	150	140	150
									kg	65	65	65	50	68	60	60	65	60	70	63	55	60	60	60
									kg	80	80	80	75	—	80	—	70	100	70	90	78	100	85	85
									kg	130	130	120	120	100	100	120	145	100	100	100	100	100	100	100
									kg	225	225	200	180	170	180	—	200	135	165	150	—	160	—	150
									kg	20	32	33	20	28	20	—	30	—	—	—	31	28	—	15
									kg	50	—	30	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
									kg	53	54	53	—	68	43	62	45	45	65	48	57	50	33	30
									kg	41	43	31	—	38	20	39	45	24	30	34	31	38	35	40
									kg	35	35	—	—	—	—	35	—	18	—	28	28	—	15	—
									kg	20	20	25	20	20	20	25	21	25	30	15	—	30	—	18
									kg	90	90	60	—	70	60	—	70	70	—	—	—	—	—	—
									kg	55	55	55	50	50	48	40	50	50	50	50	55	55	—	50
									kg	42	42	48	49	38	40	45	45	46	45	40	44	42	—	45
									kg	—	—	—	—	153	170	160	—	160	160	150	—	164	160	145
									kg	—	—	—	—	220	260	230	—	220	217	200	—	223	205	213
									kg	—	—	—	—	163	—	150	—	170	177	170	156	160	125	145
									kg	150	150	143	—	124	150	120	100	144	135	125	130	120	90	90
									kg	175	175	150	—	175	180	165	160	170	178	170	174	180	175	180
									kg	275	275	290	—	200	290	280	300	290	300	270	—	280	—	200
									kg	48	48	56	45	—	48	—	45	50	—	50	—	—	—	—
									kg	—	—	—	—	300	270	250	—	270	293	270	—	300	—	—
									kg	40	39	32	37	32	31	32	32	30	40	33	30 ^{*)}	33	—	28
									kg	45	43	35	38	32	34	33	34	30	50	38	30 ^{*)}	39	—	32
									kg	21	21	17	19	18	17	17	18	18	18	—	18	—	17	—
									kg	30	30	35	33	35	20	32	30	30	32	—	30	—	30	—
									kg	40	40	40	36	35	27	32	30	40	35	32	—	35	—	34
									kg	50	50	48	50	50	30	44	50	55	45	55	—	50	—	55
									kg	13	13	12	10	11	10	9	11	12	12	10	10 ^{*)}	10 ^{*)}	—	—
									kg	170	170	170	100	120	120	110	—	110	115	110	—	100	—	—
									kg	110	110	100	100	110	115	100	100	105	110	78	80	—	85	
									kg	35	35	35	—	30	40	25	45	25	30	30	—	30	—	35
									kg	205	205	190	220	210	208	220	212	205	210	205	—	210	—	186
									kg	183	190	165	150	174	190	164	135	168	179	175	175	175	135	164
									kg	100	100	100	100	100	100	100	100	95	95	—	95	—	95	
									kg	18	18	15	12	13	19	14	12	15	14	14	13	14	16	13
									kg	47	42	45	—	30	30	31	—	35	—	35	33	28	40	18
									kg	10	10	12	10	15	10	12	8	7	15	8	13	8	—	15
									kg	12	12	12	10	10	10	10	8	7	15	10	12	8	—	16
									kg	8	8	12	8	10	10	10	6	7	10	8	12	7	—	10
									kg	40	40	35	34	30	33	—	30	25	40	33	30	30	—	30
									kg	40	40	30	—	28	—	—	—	—	30	23	—	25	—	20
									kg	12	12	18	15	15	14 ^{*)}	12	18	8 ^{*)}	12 ^{*)}	8	15	10	—	10
									kg	8	8	20	12	12	7	10	8	6	10	8	17	—	8	
									kg	50	30	38	55	35	35	35	40	35	45	30	40	35	—	35
									kg	65	65	65	50	60	60	52	52	65	65	50	60	55	—	62
									kg	50	50	50	50	45	50	45	45	48	50	48	48	45	—	46
									kg	70	70	75	83	80	80	75	80	85	80	83	85	—	75	
									kg	30	30	28	30	25	31	24	30	30	30	28	30	—	30	
									kg	46	47	46	46	48	48	48	48	48	48	48	48	—	48	
									kg	165	165	160	155	150	150	—	150	160	160	150	—	—	—	150
									kg	5	5	5	5	5	5	3,5	4	5	5	5	—	—	—	3,5
									kg	50	50	50	75	—	60	—	60	—	75	70	50	—	—	—
									kg	30	30	30	35	55 ^{*)}	20	—	45 ^{*)}	30	30	—	—	—	—	—
									kg	50	50	45	52	50	52	50	—	50	—	55				

Tab. 30. Tööstusettevõtted ja tööloolu 1-ks veebruariks 1938. a.
 Entreprises industrielles et leur main d'oeuvre au 1. février 1938.

Rühmitused arv	Tööstajate üldarv		Naisi töölisi		Tööliste ja teenistajate arv		Tööajad (1000 h)		Tööajad (1000 h)		Keskmine teenistus		Tööõnnetuste arv		
	1. I 1938	1. I 1938 = 100	1. II 1938	1. I 1938 = 100	1. II 1938	1. I 1938 = 100	1. II 1938	1. I 1938 = 100	1. II 1938	1. I 1938 = 100	Mehed	Naised		Keskmine	
I. Müürid ja kaevandused	181	4 640	398	4 615	4 211	99,1	32	99,1	709,0	337,8	290,8	42,6	26,0	41,0	220
Sellest: Põlevikivitööstus	3 924	2 680	71	2 892	2 562	98,6	-52	98,6	216,3	298,3	258,9	43,7	26,7	42,0	198
II. Metallitööstus	25	1 630	139	1 733	1 645	100,5	+117	106,5	2 675,6	1 137,7	87,9	35,9	32,9	32,9	389
Sellest: Masinaehitus ja remont	57	6 668	244	6 610	5 822	100,0	+27	100,0	1 021,8	511,2	423,2	42,9	20,6	41,4	184
Sellest: Lantseer ja transpordivahendid	18	2 568	102	2 597	2 322	100,0	+4	100,0	405,4	191,4	160,5	40,5	20,6	39,6	76
IV. Keemia- ja tekstiilitööstus	6	1 448	23	1 459	1 395	100,0	+11	100,0	59	220,8	112,2	51,2	33,7	50,3	14
V. Nahatööstus	19	2 714	169	2 688	2 367	98,4	-39	98,4	15	454,3	162,0	37,8	26,6	35,6	82
VI. Tekstiilitööstus	4	1 562	126	1 543	1 390	98,8	-24	98,8	239,6	124,4	106,1	37,3	21,6	36,6	74
VII. Puit- ja pabertööstus	51	12 051	177	13 076	11 023	96,1	-4	100,0	90	690,5	564,2	34,1	26,0	31,7	87
Sellest: Puit- ja pabertööstus	48	4 326	54	4 234	4 024	99,0	-45	96,9	60	731,4	219,4	33,2	27,9	30,0	60
Sellest: Viinari- ja alkoholitööstus	3	1 572	14	1 573	1 360	99,1	+1	99,0	38	544,9	196,3	41,0	27,5	36,0	66
VIII. Pabertööstus	14	2 432	33	2 411	2 147	99,7	-6	99,7	24	429,2	156,8	38,2	25,5	30,3	31
IX. Põllandus- ja metsandustööstus	21	1 430	10	1 434	1 247	100,2	+6	100,2	36	229,0	101,8	60,4	33,4	44,3	4
X. Töökäsitöö, maaseadme ja jõe- ja jõekäsitöö	42	3 324	173	3 417	2 842	100,0	+32	101,1	34	467,3	181,3	88,4	22,2	28,9	18
XI. Käsitöö- ja puutööstus	27	1 712	77	1 718	1 536	100,4	+3	100,2	26	234,9	66,9	41,5	23,4	28,3	1
Sellest: Jämsä- ja puutööstus	7	514	63	568	504	100,5	+52	111,5	13	73,4	32,1	25,8	26,9	35,1	88
Sellest: Jämsä- ja puutööstus	58	2 842	148	3 255	2 740	100,6	+31	112,8	42	447,5	168,1	86,9	20,1	37,9	11
XII. Elektritööstus	8	1 061	17	1 014	681	95,6	-47	93,7	2	131,2	61,8	48,2	31,5	47,1	11
XIII. Elektritööstus, gaasi- ja veevarustus	3	1 390	5	1 124	1 09	95,4	-6	94,8	-	21,7	5,1	37,4	22,0	23,7	-
XIV. Puhastustööstus	405	44 967	3 217	2 748	2 958	101,0	+469	101,0	380	6 993,9	3 118,7	40,0	25,5	35,6	778
Kokku suurtööstus — Total	204	39 290	2 667	2 244	3 926	100,8	+323	100,8	400	6 152,0	2 767,0	40,3	25,9	35,4	712
Sellest: ettevõtted 50 ja üle töötajaga — Les entreprises ayant plus de 50 travailleurs	201	5 077	650	5 823	5 083	102,6	+140	102,6	180	841,0	351,7	37,7	22,7	31,0	66
Dont: ettevõtted 20—49 töötajaga — Les entreprises ayant 20—49 travailleurs	107	386	15	26	83	96,6	-3	96,6	1	10,8	4,4	40,8	16,9	25,4	1
I. Tööstusettevõtted	40	1 078	70	1 090	1 025	101,1	+12	101,1	82	171,6	58,8	33,1	19,5	31,2	8
II. Tööstusettevõtted	28	270	21	266	199	105,9	+16	107,0	6	36,8	21,0	37,0	21,8	29,9	2
III. Tööstusettevõtted	27	217	2	205	137	94,5	-12	94,5	11	10,0	8,7	18,1	17,8	27,5	2
IV. Tööstusettevõtted	56	691	48	688	532	99,5	-8	98,5	6	91,7	29,5	31,7	21,9	27,5	13
V. Tööstusettevõtted	108	900	155	991	882	110,1	+91	110,1	35	144,3	47,0	31,5	18,3	27,1	13
VI. Tööstusettevõtted	16	145	4	144	132	99,3	-1	99,2	-	6,1	3,2	20,1	20,3	30,1	1
VII. Tööstusettevõtted	45	505	12	4	470	101,6	+6	101,7	42	29,0	24,2	27,0	20,3	23,5	1
VIII. Tööstusettevõtted	340	703	121	89	2 179	101,2	+92	100,8	45	375,0	110,9	33,4	21,9	29,7	5
IX. Tööstusettevõtted	92	703	87	45	2 335	101,2	+92	100,8	12	123,4	32,1	21,9	20,9	23,2	1
X. Tööstusettevõtted	26	298	65	72	264	106,5	+62	106,4	6	43,8	14,0	14,2	33,9	39,9	6
XI. Tööstusettevõtted	9	25	3	83	46	107,6	+1	102,2	1	8,0	9,5	17,1	17,1	39,8	1
XII. Tööstusettevõtted	34	251	10	257	238	102,4	+6	102,4	8	37,9	9,8	39,0	22,5	25,3	1
XIII. Tööstusettevõtted	935	8 197	613	442	7 369	102,1	+171	101,8	268	1 233,9	438,3	31,9	21,0	28,9	38
XIV. Tööstusettevõtted	1 369	53 164	3 630	3 490	47 327	101,2	+640	101,2	848	3 227,8	2 804,6	38,7	25,0	34,1	816
Kokku kesk- ja väiketööstus — Total	107	3 861	201	3 861	3 861	100,0	+0	100,0	180	841,0	351,7	37,7	22,7	31,0	66
Kokku kesk- ja väiketööstus — Total	107	3 861	201	3 861	3 861	100,0	+0	100,0	180	841,0	351,7	37,7	22,7	31,0	66

ettevõtted 50 ja üle töötajaga — Les entreprises ayant plus de 50 travailleurs
 ettevõtted 20—49 töötajaga — Les entreprises ayant 20—49 travailleurs

I. Industries extractives
 II. Industries minérales
 III. " chimiques
 IV. " des cuirs et peaux
 V. " textiles
 VI. " du bois
 VII. " du papier
 VIII. " poligraphique
 IX. " de l'alimentation, des boissons et de l'habillement
 X. Construction de vêtements et fabr. de mercerie
 XI. Industries diverses, à part d'écl. et distr. d'eau
 XII. Travaux divers, à part d'écl. et distr. d'eau
 XIII. Industries de nettoyage
 XIV. Industries diverses

Kokku kesk- ja väiketööstus — Total
 Kokku kesk- ja väiketööstus — Total

Vides suur- ja kesk- ja väiketööstus — Grand total (a+b)

Tab. 29. a) Tööturg veebruaris 1938. a. — *Marché du travail en février 1938.*

	A. Töötute arv — <i>Nombre des chômeurs</i>									B. Töövõtjate arv — <i>Demandeurs d'emploi enregistré.</i>				Üldse (A+B) Cr. total (A+B)
	Mehed — <i>Hommes</i>			Naised — <i>Femmes</i>			Kokku — <i>Total</i>			Mehed — <i>Hommes</i>	Naised — <i>Femmes</i>	Kokku — <i>Total</i>		
	I liik	II liik	Kokku	I osat-goris	II osat-goris	Total	I liik	II liik	Kokku					
Jäl üle eelmisest kuust — <i>Restés de mois précédent</i>	200	163	363	524	243	767	724	406	1 130	763	362	1 125	2 255	
Registreeriti (I korda aastas) — <i>Enregistrés (1 fois au cours de l'année)</i>	206	206	412	147	98	245	353	304	657	272	856	628	1 284	
Tulnud tagasi töölt — <i>Retrés du travail journal</i>	56	36	92	419	193	612	476	229	704	250	107	357	1 061	
Väljalangenult registreeriti uuesti — <i>Rayés enreg. de nouveaux</i>	52	54	106	50	33	83	102	87	189	65	39	104	293	
Kokku — Total	514	459	973	1 140	567	1 707	1 634	1 026	2 660	1 350	864	2 214	4 894	
Paigutati tööle (I korda aastas) — <i>Placés (1 fois)</i>	286	165	441	332	57	389	818	212	830	141	148	289	1 110	
Paigutati tööle (teist või enam korda aastas) — <i>Placés (II et plus fois)</i>	75	38	113	407	188	595	482	226	708	163	50	219	927	
Langes välja — <i>Rayés de listes</i>	117	139	256	109	84	193	226	223	449	411	190	601	1 050	
Kokku — Total	478	332	810	848	329	1 177	1 326	661	1 987	715	394	1 109	3 096	
Registreer. 28. II 1938 — <i>Enregistrés au 28. II 1938</i>	36	127	163	292	238	530	328	365	693	685	470	1 105	1 798	
Sellest — <i>Dont d'après les bourses:</i>														
Tallinna linna tööbõrs	8	104	112	82	118	150	40	222	262	304	118	422	684	
Tartu „ „	—	—	—	26	9	35	26	9	35	209	239	448	483	

b) Tööle paigutatud ja nimekirjast kustutatud tööd — <i>Chomeurs placés et rayés</i>	M.—H.	N.—F.	c) Vabade kohtade arv — <i>Offres du travail.</i>	M.—H.	N.—F.
	Tööle paigutatud — <i>Placés pour l'occupation aux:</i>				
eratöödele — <i>travaux privés</i>	40	46	Vabu kohti I. II 1938 — <i>Places vac. au I. II 1938</i>	1 426	55
avaliiketele töödele — <i>travaux publics</i>	8	68	Tööpakkumiste arv — <i>Nombre des offres</i>	822	1 227
talvistele töödele — <i>trav. organisés p. assist.</i>	511	872	Tööpakkumisi võetud tagasi — <i>Offres retirées</i>	862	24
Kokku — Total	554	984	Rahuldatud tööõnudsustest — <i>Offres satisfaites</i>	858	1 188
Nimekirjast kustutatud — <i>Rayés de listes</i>	256	193	Neist — <i>par chomeurs</i>	554	984
Tööle paigutamata — <i>Non placés</i>	798	1 000	Dont: — <i>par demandeurs d'emploi</i>	304	204
Neist — <i>chomeurs</i>	168	530	Vabu kohti I. III 1938 — <i>Places vac. au I. III 1938</i>	528	70
Dont: — <i>demandeurs d'emploi</i>	685	470			

1) Arvestusandmete loetakse I. VIII — 31. VII.

Sissetulnud teated abiellumisest, sündimisest ja suremisest % eelmise aasta sama aja arvudest. *Mariages, naissances et décès enregistrés en % aux nombres correspondants de l'année précédente.*

	Dets.	Nov.	Okt.	Sept.	Aug.	Juuli	Juuni	Mai	Aprill	Märts	Veebr.	Jaan.	Jaan. — — 1937
Abielusid 1937	100,9	103,4	98,2	109,7	91,7	100,2	97,0	98,7	66,0	144,5	70,5	120,5	98,5
Mariages 1936	105,9	105,9	143,5	88,0	93,9	93,8	84,9	168,5	100,9	70,1	122,2	109,2	105,3
Sünte 1937	102,5	101,8	101,9	114,2	99,9	93,5	107,7	94,1	100,1	93,0	89,7	104,9	90,0
Naissances 1936	92,5	92,5	101,7	95,3	105,9	99,7	98,1	108,7	106,9	113,1	113,8	93,6	101,9
Surmajuhte 1937	121,3	98,7	96,7	104,3	96,6	107,6	94,3	85,7	91,3	91,5	78,7	91,6	94,7
Décès 1936	92,5	92,5	114,6	103,7	115,1	96,8	104,5	110,2	93,8	101,1	125,5	90,7	104,4

Tab. 13. Valuuta ja väärtpaberite hinnad Tallinna börsil veebruaris 1938. a. *Cours du change à Tallinn en février 1938.*

	Kõrgem		Madalaim		Keskmine									
	veebruaris 1938		veebruaris 1938		veebruaris 1938		jaanuaris 1938		I. I—25. II 1938		veebruaris 1937			
	o.	m.	o.	m.	o.	m.	o.	m.	o.	m.	o.	m.		
1. New-York, 100 \$ (dollar)	380,00	367,00	368,00	365,00	359,17	366,17	360,63	367,63	359,90	366,90	368,32	374,32		
2. London, 100 £ (Ingls n.)	1 811,00	1 835,00	1 811,00	1 835,00	1 811,00	1 835,00	1 811,00	1 835,00	1 811,00	1 835,00	1 811,00	1 835,00		
3. Berlin, 100 Saksa riigimarkka	145,60	147,80	145,25	147,45	145,48	147,68	145,51	147,68	145,49	147,68	135,00	133,50		
4. Helsinki, 100 Soome marka	7,98	8,10	7,98	8,10	7,98	8,10	7,98	8,10	7,98	8,10	7,98	8,10		
5. Paris, 100 Prantsuse franki	11,85	12,15	11,85	11,95	11,74	12,08	(12,21)	12,32	(11,98)	12,20	12,17	17,42		
6. Brüssel, 100 Belgia belgat	61,20	62,20	60,95	61,95	61,09	62,09	61,13	62,13	61,11	62,11	62,21	63,11		
7. Zürich, 100 Halvesteina franki	83,65	85,05	83,50	84,90	83,61	85,01	83,53	84,93	83,57	84,07	84,26	85,51		
8. Milano, 100 Itaalia liri	18,97	19,32	18,97	19,22	18,95	19,28	19,00	19,36	18,97	19,32	19,40	19,70		
9. Stockholm, 100 Rootsi krooni	93,40	94,80	93,40	94,80	93,40	94,80	93,40	94,80	93,40	94,80	93,40	94,80		
10. Kjöbenhavn, 100 Taani krooni	80,86	82,05	80,85	82,05	80,85	82,05	80,85	82,05	80,85	82,05	80,85	82,05		
11. Oslo, 100 Norra krooni	90,95	92,15	90,95	92,15	90,95	92,15	90,95	92,15	90,95	92,15	90,95	92,15		
12. Praha, 100 Tšehhoslov. kr.	12,67	12,89	12,68	12,86	12,65	12,87	12,68	12,90	12,67	12,89	12,86	13,06		
13. Amsterdam, 100 Hollandi kuldnat	201,56	205,05	201,30	204,80	201,39	204,39	201,22	204,72	201,30	204,80	201,79	204,70		
14. Riiga, 100 Läti latti	71,40	72,50	71,40	72,50	71,40	72,50	71,40	72,50	71,40	72,50	71,48	72,89		
15. Wien, 100 Austria šillingit	68,50	70,20	68,40	70,10	68,48	70,16	68,50	70,20	68,48	70,18	68,59	70,29		
16. Waršawa, 100 Poola slotti	68,60	70,30	68,50	70,20	68,56	70,26	68,60	70,30	68,58	70,28	69,48	71,18		
17. Kaunas, 100 Leedu liti	60,70	62,20	60,60	62,10	60,68	62,18	60,70	62,20	60,68	62,18	62,08	63,68		
18. Danzig, 100 Danzigi kuldnat	68,60	70,30	68,50	70,20	68,56	70,26	68,60	70,30	68,58	70,28	69,48	71,18		
19. 6% E. hüpot. panga Pansil. (nom. v. 100kr)	90,00	91,00	90,00	91,00	(90,00)	(90,75)	90,00	91,00	(90,00)	(90,85)	90,00	91,00		

PRINCIPAUX ARTICLES PUBLIÉS DANS LE RECUEIL MENSUEL.

POPULATION.

Naissances, décès, mariages et mouvement de la population en 1936	Nr. 192(11), page 565—597
Population des villes et bourgs en 1936/36	185(4), 198—200
Divoces	186(5), 225—230
Émigration en 1935 et 1936	184(3), 118—122
Mouvement à travers la frontière	184(3), 115—118
Savoir lire-écrire et instruction en Estonie	183(2), 49—57
Accroissement de la population	182(1), 1—5
Mortalité	181(12), 609—625
Nombre des enfants chez les femmes	180(11), 557—569
Natalité	179(10), 485—498
Nuptialité	178(9), 433—441
Composition de la population d'après les ménages	Nr. 176(7)—177(8), 349—369
Classes sociales de la population	Nr. 175(6), 285—302
Population en qualité des travailleurs et consommateurs	174(5), 221—253
Densité et changements dans le nombre de la population en Estonie	173(4), 169—176
Composition démographique de la population	173(4), 176—196
Tables de mortalité pour l'Estonie	170(1), 1—6
Changements de domicile entre 1922 et 1934	168(9), 421—426
Émigration en 1934	Nr. 164(7)—165(8), 367—370
Nationalité (ethnique) de la population	Nr. 164(7)—165(8), 355—361
Langue habituelle et connaissance des langues étrangères	Nr. 162(5), 229—233

INSTRUCTION PUBLIQUE.

Écoles primaires et secondaires en 1936/37	Nr. 193(12), page 637—661
Conditions de vie des élèves habitant en dehors de leur familles, à Tallinn	190(9), 485—489
Université de Tartu en 1936	187(6), 302—310
Jardins d'enfants en 1935/36	186(5), 217—222
Écoles de continuation en 1935/36	185(4), 187—194
Bibliothèques populaires en 1935/36	182(1), 13—17
Locaux d'enseignement des écoles primaires et secondaires en 1935/36	182(1), 18—32
Journaux et périodiques en 1935	175(6), 302—305
Progrès des élèves des écoles primaires et secondaires	172(3), 149—160
État économique des étudiants de l'Université de Tartu en 1932/33	Nr. 164(7)—165(8), 341—353
Bibliothèques scolaires	Nr. 145(12), 628—634
Internats des écoles primaires à la campagne	143(10), 523—528

TRAVAIL ET SALAIRES.

État sanitaire des ouvriers	Nr. 188(7)—189(8), page 393—407
Assurance-maladie des ouvriers	188(7)—189(8), 363—392
Assurances des ouvriers agricoles contre les accidents du travail	188(7)—189(8), 357—363
Assurances des employés des chemins de fer contre les accidents du travail	188(7)—189(8), 353—356
Assurance des ouvriers contre les accidents du travail	188(7)—189(8), 337—353
Grèves dans l'industrie en 1936	Nr. 184(3), 151—152
Gains dans l'industrie en 1936	184(3), 128—150
Conditions du travail et les salaires des personnes en service domestique	180(11), 593—598
Chômage en hiver 1933/34	158(1), 1—14
Travaux publics de 1932/33—1933/34	152(7)—153(8), 363—368
Conditions du travail dans l'industrie en I semestre de 1933	Nr. 144(11), 532—537
Activité industrielle en 1931	124(3), 159—160
Nombre des salariés et l'emploi de la main-d'œuvre	114(5), 257—263
Chômage dans les villes en 1931/32	Nr. 128(7)—129(8), 396—412
Jeunes chômeurs	128(7)—129(8), 412—414
Durée du travail dans l'industrie en 1932	Nr. 130(4), 314—321
Salaires des ouvriers agricoles	114(5), 312—316
Conditions du travail et salaires des marins de 1932/33	Nr. 140(7)—141(8), 362—364

HYGIÈNE PUBLIQUE.

Causes de décès en 1936	Nr. 193(12), page 671—681
Personnel sanitaire, hôpitaux et autres institutions de la médecine curative	187(6), 297—302
Activité des pharmaciens 1934—36	186(5), 222—225
Maladies contagieuses en 1936	185(4), 194—197
Mortalité des nourrissons en 1935	184(3), 123—127
Médecine légale en 1931—35	175(6), 337—339
Tuberculose de 1932—33	174(5), 272—276
Cas des infirmités d'après les données de recensement de I. III 1934	170(1), 646—649
Activité des établissements des bains de boue et de mer en 1925—34	162(5), 256—260
État hygiénique des écoliers en 1930/31—1932/33	156(13), 568—572
Maladies vénériennes de 1928—32	147(2), 85—90

Maladies et morbidité des membres des caisses-maladies	Nr. 140(7)—141(8), page 371—380
État sanitaire de l'armée en 1931	Nr. 131(10), 587—602

ASSISTANCE.

Protection de l'enfance et assistance publique	Nr. 187(6), page 277—190
--	--------------------------

CRIMINALITÉ ET SINISTRES.

Délits et infractions aux lois en 1936	Nr. 192(11), page 597—602
Accidents des voitures à moteur en 1936	186(5), 230—233
Incendies en 1936	185(4), 182—187
Accidents de 1930—33	Nr. 152(7)—153(8), 392—397
Suicides en 1933	152(7)—153(8), 380—382
Justice criminelle et civile	Nr. 126(5), 261—271
Prisonniers de 1930—32	130(9), 532—534

INDUSTRIE.

Production et main-d'œuvre dans les grandes entreprises industrielles en 1934	Nr. 171(2), page 84—100
Importance relative des entreprises moyennes et petites et de l'artisanat dans l'industrie	144(11), 580—581
Industrie moyenne en 1928	101(4), 218—220
Consommation des combustibles dans l'industrie en 1928	Nr. 104(7)—105(8), 411—414
Machines motrices et emploi de la force mécanique dans les grandes entreprises industrielles en 1928	Nr. 108(11), 605—608
Localisation des entreprises industrielles d'après des villes, bourgs et campagne en 1930	130(9), 524—531

COMMERCE EXTÉRIEUR.

Droits de douane et commerce extérieur d'après le tarif douanier en 1936	Nr. 190(9), page 472—485
Influence des traités commerciaux dans l'importation de l'Estonie	115(6), 393—404
Exportation des produits industriels en 1927 et 1928	95(10), 554—557

PRIX.

Coût de la vie en villes 1922—29	Nr. 90(5), page 255—289
Nombre indices des prix de gros et du coût de la vie de 1913—28	77(4), 261—269
Coût comparé des diverses denrées alimentaires d'après leur valeur nutritive 1922—27	68(7), 389—392

TRANSPORTS ET COMMUNICATIONS.

Lignes d'autobus de 1936/37	Nr. 192(11), page 608—611
Véhicules à moteur en 1937	192(11), 603—608
Avaires enregistrés dans les eaux estoniennes en 1936	191(10), 542
Marine marchande le 1. I 1937	191(10), 538—542
Postes, télégraphes, téléphones et radio de 1936/37	191(10), 501—527
Exercice des chemins de fer en 1936/37	190(9), 437—471
Activité de l'aéroport de Tallinn en 1936	Nr. 188(7)—189(8), 408—410
Navigaton et transports maritimes en 1936	Nr. 186(5), 245—263
Voies navigables intérieures en 1936	185(4), 177—181
Mouvement des voitures automobiles traversant la frontière	185(4), 175—176
Bicyclettes en circulation en 1936	185(4), 172—175
Traffic des marchandises par chemins de fer en 1929/30	110(1), 31—43

ASSURANCES.

Sociétés d'assurance en 1936	Nr. 195(2), page 85—99
Pensions le 1. I 1936	179(10), 498—507
Assurance-maladie en 1927 et 1928	95(10), 567—574

CRÉDIT ET CAPITAL.

Recettes et dépenses des banques privées et des banques coopératives en 1936	Nr. 187(6), page 291—296
Lombards en 1936	186(5), 233—237
Crédits accordés aux exploitants nouvellement fondés de 1921—28	94(9), 454—525
Banque nationale de crédit à long terme 1928	89(4), 243

FINANCES.

Recettes et dépenses des villes et bourgs en 1935/36	Nr. 193(12), page 695—637
Balance de paiements en 1930	" 187(6), " 310—317
Recettes et dépenses des administrations d'arrondissements en 1935/36	" 186(5), " 238—248
Recettes et dépenses des communes rurales en 1934/35	" 180(11), " 578—592

AGRICOLE.

Forêts de l'État et l'économie forestière en 1936/37	Nr. 195(2), page 69—76
--	------------------------

Rentabilité de l'élevage de poules en 1937	Nr. 195(2), page 77—84
Rentabilité des exploitations agricoles en 1936/37	" 193(12), " 662—671
Pêche en 1936	" 184(3), " 105—115
Mouvement, parcellement et prix des propriétés agricoles en 1935	" 180(11), " 569—577

VARIA.

Montant des loyers à Tallinn et Nõmme	Nr. 185(4), page 169—172
Résultats du V Plébiscite	Nr. 176(7)-177(8), " 402—407
Statistique des noms de famille	" Nr. 174(6), " 264—267

LISTE DES ÉDITIONS DU BUREAU CENTRAL DE STATISTIQUE DE L'ESTONIE.

Type A. DÉMOGRAPHIE.	Pages	Kr.
Volume I. Annuaire de la statistique d'instruction publique	288 + 186, 1924.	6.—
" II. Naissances, décès, mariages et mouvem. de la population	52 + 54, 1925.	3.—
" III. Statistique de l'hygiène publique	132 + 80, 1925.	5.—
" IV. Population et l'hygiène publique	306, 1930.	8.—
" V. Assurances sociales en Estonie	76, 1937.	1.50
STATISTIQUE ÉCONOMIQUE.		
Volume I. Commerce extérieur en 1923	20 + 72, 1924.	2.—
" II. Ports, marine marchande et navigation en 1924	102, 1925.	2.50
" III. Chemins de fer, poste, télégraphie et téléphone en Estonie	64, 1925.	2.—
" IV. Commerce extérieur en 1924	22 + 92, 1925.	3.—
" V. Industrie en Estonie en 1924	80, 1926.	2.50
" VI. Chemins de fer de l'État en 1924	32, 1926.	2.—
" VII. Commerce extérieur en 1925	109, 1926.	3.25
" VIII. Commerce extérieur en 1926	IV + 106, 1927.	3.25
" IX. Situation financière des sociétés anonymes et des sociétés coopér.	32 + 54, 1927.	2.—
" X. Commerce extérieur en 1927	106, 1928.	3.25
" XI. Commerce extérieur en 1928	120, 1929.	3.50
" XII. Commerce extérieur en 1929	152, 1930.	5.—
" XIII. Commerce extérieur en 1930	144, 1931.	5.—
" XIV. Commerce extérieur en 1931	140, 1932.	4.—
" XV. Commerce extérieur en 1932	124, 1933.	4.—
" XVI. Commerce extérieur en 1933	124, 1934.	4.—
" XVII. Commerce extérieur en 1934	120, 1935.	4.—
" XVIII. Commerce extérieur en 1935	120, 1936.	4.—
" XIX. Commerce extérieur en 1936	124, 1937.	4.—
STATISTIQUE AGRICOLE.		
Volume II. Annuaire de la statistique agricole I (1923)	132, 1924.	2.25
" III. Élevage du bétail en Estonie en 1924	17 + 105, 1925.	1.50
" IV. Annuaire de la statistique agricole (1926)	3 + 201, 1926.	3.—
" V. Annuaire de la statistique agricole (1927)	VIII + 254, 1927.	3.—
" VI. Annuaire de la statistique agricole (1927)	VIII + 207, 1928.	2.75
" VII. Annuaire de la statistique agricole (1928)	VIII + 218, 1929.	2.75
" VIII. Annuaire de la statistique agricole (1929)	VIII + 264, 1930.	3.50
" IX. Annuaire de la statistique agricole (1930)	VIII + 239, 1931.	3.50
" X. Annuaire de la statistique agricole (1931)	VIII + 222, 1932.	3.50
" XI. Annuaire de la statistique agricole (1932)	VIII + 207, 1933.	3.—
" XII. Annuaire de la statistique agricole (1933)	VIII + 280, 1934.	3.50
" XIII. Annuaire de la statistique agricole (1934)	VIII + 163, 1935.	3.50
" XIV. Annuaire de la statistique agricole (1935)	VIII + 172, 1936.	3.50
" XV. Annuaire de la statistique agricole (1936)	VIII + 172, 1937.	3.50
Type B. 1. Résultats préliminaires du recensement de 1922	78, 1923.	2.—
2. Les enfants infirmes en Estonie	164, 1923.	3.75
3. Élections au Parlement en mai 1923	78, 1923.	3.—
4. Commerce extérieur de l'Estonie en 1921—1922	60 + 33, 1923.	2.50
5. Résultats du recensement de 1922:		
Volume I. Répartit. démograph. de la popul. et conditions de logement	83, 1925.	2.—
" II. Répartit. démograph. de la popul. (tableaux)	8 + 188, 1924.	4.—
" III. Répartition de la population par occupations	88 + 84, 1925.	3.—
" IV. Arrond. Viru	24 + 52, 1924.	2.—
" V. Järva	52 + 60, 1923.	3.—
" VI. Harju et la ville de Tallinn	40 + 60, 1924.	3.—
" VII. a) Lääne	20 + 50, 1924.	2.—
" b) Saare	20 + 50, 1924.	2.—
" VIII. Pärnu	40 + 84, 1924.	3.50
" IX. Viljandi	36 + 84, 1924.	3.50
" X. Tartu et Valga	40 + 92, 1924.	3.—
" XI. Võru et Põlva	30 + 46, 1927.	3.—
6. Dépouillement des données du recensement de 1922 et le contenu des tableaux de résultats définitifs	43, 1923.	1.—
7. Les exploitations agricoles nouvellement fondées de 1919—23	46 + 60, 1924.	3.50
8. Résultats du recensement agricole de 1925	4 + 219, 1926.	3.75
9. Album statistique, vol. I. Territoire et popul. (38 dia- et cartogram. en couleurs)	1926.	6.—
Album statistique, vol. II. Économie (24 dia- et cartogram. en coul.)	1926.	6.—
Album statistique, vol. III. Agriculture	112, 1928.	7.50
10. Élections au III. Parlement	43, 1927.	1.75
11. Élections au IV. Parlement	62, 1929.	1.75
12. Résultats du recensement agricole de 1929, v. I	XI + 235, 1930.	7.50
13. Population et biens des exploitations agricoles (v. II)	IV + 96 + 44, 1932.	3.—
14. Estonie de 1920—1930 (Résumé rétrospectif)	XV + 405, 1931.	7.—
15. Élections au V. Parlement	62, 1933.	1.50
16. Données du Recensement de 1. III. 1934:		
Vol. I. Population des communes rurales	IV + 104, 1934.	3.—
Vol. II. Composition démographique de la population et logements	VIII + 162, 1935.	3.—
Vol. III. Occupations et familles	228, 1935.	5.—
Vol. IV. Problèmes de la population	VIII + 150, 1937.	3.—
17. Estonie en chiffres	XVI + 343, 1937.	6.—
Type G. RECUEIL MENSUEL.		
1922 Nr. 1—11 Prix total Kr. 10.—	1922 Nr. 74—86 " " " 15.—	1933 Nr. 134—145 Prix total Kr. 15.—
1923 " 12—21 " " " 15.—	1923 " 86—97 " " " 15.—	1934 " 146—157 " " " 15.—
1924 " 22—33 " " " 15.—	1924 " 98—109 " " " 15.—	1935 " 158—169 " " " 15.—
1925 " 34—45 " " " 15.—	1925 " 110—121 " " " 15.—	1936 " 170—181 " " " 15.—
1926 " 46—57 " " " 15.—	1926 " 122—133 " " " 15.—	1937 " 182—193 " " " 15.—
		1938 " à partir du Nr. 194 à " 1.60